

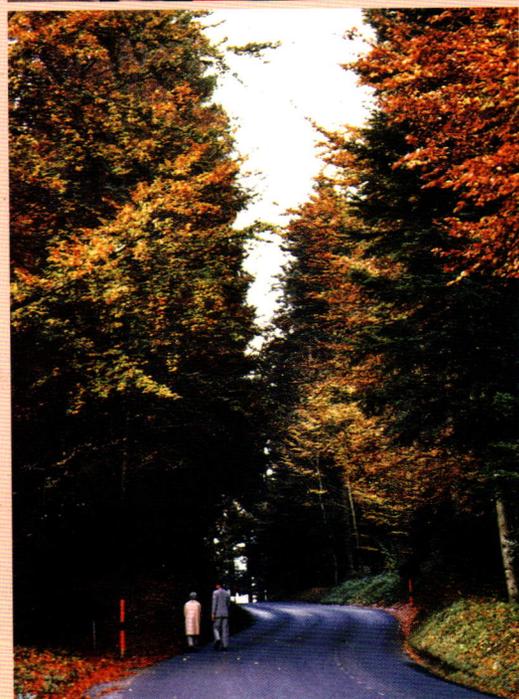
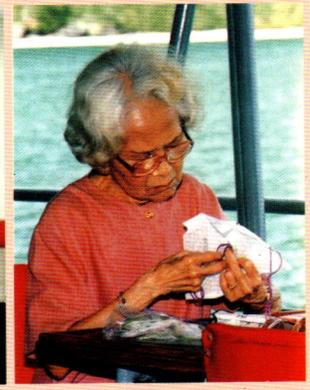
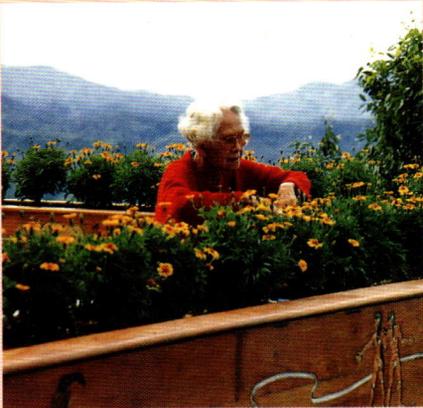

๑๐๘ ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ๒๔๔๓ - ๒๕๕๑
“รำลึกถึงความสุขของสมเด็จพระย่า”

วารสารไทย
THAI JOURNAL

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑๐๗ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑

วารสารไทย THAI JOURNAL

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑๐๗ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑

หมายเลขสากลประจำวารสาร ISSN 0125 572X

๑๐๘ ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี ๒๔๘๑ - ๒๕๕๑
"รำลึกถึงความสุขของสมเด็จพระเจ้า"

ปกหน้า : สมเด็จพระศรีนครินทร์บรมราชชนนี
และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิ-
วัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

(ภาพพระราชทาน)

คณะอนุกรรมการจัดทำวารสารไทย

ประธานอนุกรรมการ

รองประธานอนุกรรมการ

รองประธานอนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

อนุกรรมการ

หม่อมราชวงศ์ศุภวัฒน์ เกษมศรี

นายวิจิตร อวาทกุล

นายเย็นใจ เลหาวนิช

คุณหญิงคณิตา เลขะกุล

นางสาวฉวีงาม มาเจริญ

นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง

นางสาวนัยนา แยมสาขา

นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา

นายสมหมาย จันทร์เรือง

ผู้ทรงคุณวุฒิเฉพาะคราวประชุม

(ครั้งละไม่เกิน ๒ คน)

นายเมธี เพื่อนทอง

นายมาโนช คามณีย์

นางสาวสายใจ ยิ่งสกุล

นายจักรกฤษณ์ มณีปิยะสุต

อนุกรรมการและเลขานุการ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้าง

เอกลักษณ์ของชาติ

(นายจาตุร อภิชาติบุตร)

(นายทินกร ภาวะปัจฉิม)

บรรณาธิการ

นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางลินดา อิศรางกูร ณ อยุธยา

นายเมธี เพื่อนทอง

กองบรรณาธิการ

นางสุภัชฉา ของเจริญ

นางสุรีพร เกียรตินาวิน

นายประยุทธ์ ปัญญาศิริ

นางสุมาลี เกตุแก้ว

นางสุณี กระจ่างวุฒิชัย

นายวรวุฒิ หอมเนียม

ร้อยตำรวจตรีหญิง เมทินี ศรีรุ่งเรือง

นางสาวสายใจ ยิ่งสกุล

นางกนิษฐา กิตติสถาพร

นางจันทนี ทาทรัพย์

นายนพพร บุญแก้ว

นางสาวมัทวรรณ นครไทย

นายวรวุฒิ อังประทีป

นายสมบัติ สุธรรมรักษ์

นางรัชณี ศรีสุข

ศิลปกรรม

นายมาโนช คามณีย์

ฝ่ายภาพ

นายจักรกฤษณ์ มณีปิยะสุต

นายเกียรติกมล จังใส

วารสารไทย เป็นวารสารเพื่อเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ ด้วยการประชาสัมพันธ์
เผยแพร่ วรรณคดี ปลูกฝัง และให้ความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานวารสารไทย

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

โทร. ๐-๒๖๒๔-๕๔๘๐-๒

โทรสาร ๐-๒๖๒๔-๕๓๒๒

พิมพ์ที่

บริษัท เอส.พี.วี.การพิมพ์ (2550) จำกัด

๘๘/๒ หมู่ ๑ ตำบลบางไผ่

อำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทร. ๐-๒๕๔๗-๖๒๘๐-๘๑

ห้ามจำหน่าย

เผยแพร่เพื่อเป็นอภิชนนทานการแก่ประชาชน
ทั่วไป จากสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์
ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สารบัญ

ปีที่ ๒๙ ฉบับที่ ๑๐๗ กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑

๓

บทบรรณาธิการ

๔

พระบรมราโชวาท

“ถ้าไม่มีความยุติธรรม
บ้านเมืองอยู่ไม่ได้”

๕

๑๐๘ ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์รา-
บรมราชชนนี ๒๔๔๓ - ๒๕๕๑
“รำลึกถึงความสุขของสมเด็จพระย่า”

ผ่านพระนิพนธ์เรื่อง
เวลาเป็นของมีค่า
ของสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

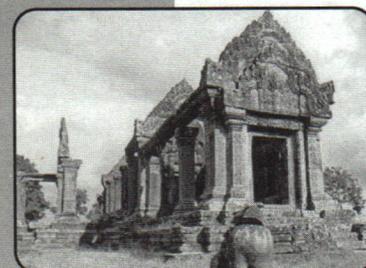
๒๙

พระราชภาระแห่งความเป็นแม่
ขวัญแก้ว วัชโรทัย

๓๘

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมหลวงวงษาธิราชสนิท :
๒๐๐ ปี บุคคลสำคัญของโลก
อรวรรณ ทรัพย์พลอย

๔๖

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา
บำเหน็จของผู้กล้าหาญ
ทางปัญญาความรู้ให้เป็นคุณแก่แผ่นดิน
ทรงสรรค์ นิลกำแหง

๕๒

ที่ว่าผิด ผิดนั้นประการใด
รศ. ดร. นิตยา กาญจนวรรณ

๕๘

คติปราสาทพระวิหาร
ดร. สมหมาย จันทรเรือง

๖๔

ผลงานประกวดเรียงความ
คำขวัญ และข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ
ระดับประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๑
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

๘๗

ปกิณกะไทย
บุคคล ข่าวสาร ภาษา หนังสือ

บทบรรณาธิการ

พุทธศักราช ๒๕๕๑ นี้เป็นวาระครบ ๑๐๘ ปี วันพระราชสมภพ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี “สมเด็จพระย่าของแผ่นดิน” ประกอบกับพระราชธิดา คือ สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่สิ้นพระชนม์เมื่อเดือนมกราคม และจะมีพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพในเดือนพฤศจิกายน ปีเดียวกันนี้ วารสารไทย จึงร่วมน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณของทั้ง ๒ พระองค์ ด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเชิญบทความเรื่อง **“พระราชภาระแห่งความเป็นแม่”** พร้อมทั้งจัดทำภาพชุด **“รำลึกถึงความสุขของสมเด็จพระย่า”** ผ่านพระนิพนธ์เรื่อง เวลาเป็นของมีค่า ของสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พิมพ์เผยแพร่เป็นการเฉลิมพระเกียรติคุณ นอกจากนี้ยังมีบทความเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญในแวดวงงานเอกลักษณ์ของชาติ อาทิ การฉลองวันประสูติ ครบ ๒๐๐ ปี ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ซึ่งองค์การยูเนสโกยกย่องพระเกียรติคุณให้เป็นบุคคลสำคัญของโลก สาขาปราชญ์และกวี การประกวดคำขวัญ เรียงความ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อการจัดทำแผนแม่บทการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ ตลอดจนบทความทางวิชาการอื่น ๆ

ผู้อ่านที่สนใจสามารถดาวน์โหลดบทความในวารสารไทยทุกเรื่องได้ที่เว็บไซต์ของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ www.identity.opm.go.th

ทรงสรรค์ นิลกำแหง
บรรณาธิการ

ถ้าไม่มีความยุติธรรม บ้านเมืองอยู่ไม่ได้

“...บ้านเมืองต้องมีผู้ที่รักษาความยุติธรรม ต้องมีศาลเพื่อที่จะรักษาความยุติธรรมนี้ ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะว่าในบ้านเมืองถ้าไม่มีความยุติธรรม บ้านเมืองก็จะล่มจม...

ฉะนั้นจึงขอร้องให้ท่านเป็นตัวอย่าง เป็นสัญลักษณ์ของความยุติธรรม ก็จะเป็นสิ่งที่จะช่วยบ้านเมืองให้ปลอดภัยได้ แต่เป็นสิ่งที่ไม่ใช่่ง่ายเพราะว่าต้องเสียสละมาก ๆ ความเสียสละของผู้เป็นผู้พิพากษาเป็นสิ่งที่ทำยาก แต่ถ้าทำได้ท่านก็เป็นตัวอย่างของความดี ท่านจะเป็นผู้ที่ประกันความยุติธรรมของศาล และจะเป็นผู้ที่สามารถที่จะรักษาความยุติธรรมในบ้านเมือง ถ้าทำได้แล้วท่านก็เป็นคนที่ดี เป็นคนที่ช่วยบ้านเมืองให้อยู่ได้ ให้ปลอดภัยไปรุ่งได้ ก็ขอให้ท่านได้พยายามทำเพื่อให้บ้านเมืองมีชื่อมีแป ก็หมายความว่า มีความสุข มีความยุติธรรม ถ้าท่านรักษาความยุติธรรมได้แท้ ๆ ท่านก็เป็นผู้ที่ได้ทำได้ช่วยบ้านเมืองให้อยู่ได้ **ถ้าไม่มีความยุติธรรม บ้านเมืองอยู่ไม่ได้** เพราะว่าคนเขาสงสัยอยู่เสมอ จะต้องให้ไม่มีความสงสัยในบ้านเมือง ในบ้านเมืองต้องมีแต่ความยุติธรรม...”

พระบรมราชาโชวาท พระราชทานผู้พิพากษาศาลยุติธรรม
ที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท เพื่อถวายสัตย์ปฏิญาณ
ก่อนเข้ารับหน้าที่ครั้งแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
พระราชวังดุสิต ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑

๑๐๘ ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ๒๔๔๓ - ๒๕๕๑
“รำลึกถึงความสุขของสมเด็จพระย่า”

ผ่านพระนิพนธ์เรื่อง เวลาเป็นของมีค่า
ของสมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์

การเขียนเครื่องกระเบื้อง

“แม่เดินอยู่ในเมืองไลซาน และเห็นร้านเล็ก ๆ ร้านหนึ่ง...
ในหน้าต่างของร้านมีถ้วยชาม หลอดและกล่องสีต่าง ๆ
พร้อมทั้งพู่กันหลายขนาด แม่รู้สึกสนใจทันที
จึงเข้าไปถามและให้เขาอธิบายวิธีทำ”

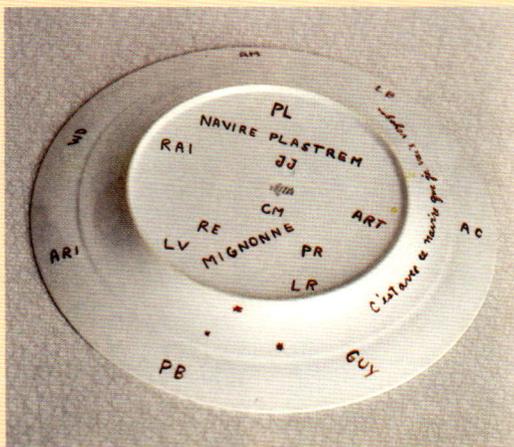
“งานใส่เครื่องปรุงรส เมื่อแรกซื้อ
มาสีขาวล้วน แม่เห็นว่าควรตกแต่ง
เพิ่มเติมให้มีสีสันขึ้น”

“จานหวานเล็กนี้มีความหมาย สีของดอกไม้
แต่ละดอกแสดงถึงวันเกิดของสมาชิกครอบครัว
มหิดล ทูลหม่อมพ่อ วันศุกร์ แม่ วันอาทิตย์
ข้าพเจ้า วันอาทิตย์ น้องชายคนโต วันอาทิตย์
น้องชายคนเล็ก วันจันทร์”

“จานของหลานที่ศนาวลัย เวลานั้นร้อน
หลานยายของแม่เคยไปอยู่ที่ภูเขาด้วย
แม่จึงเขียนจานเตรียมไว้ให้ในวันเกิด
กลุ่มดาวแมงป่อง ‘ให้ที่ศนา ทำไม?
เพราะเขาน่ารัก’ ๑๒ พ.ย. ๒๔๙๓”

“Navire Plastrem งานนี้ดูเหมือนกับกลุ่มดาวกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่อันที่จริงเป็นภาพเรือซึ่งแม่ตั้งชื่อว่า Plastrem ซึ่งประกอบด้วยอักษรย่อชื่อนักปรัชญาและนักเขียนบางคนที่น่านับถือหรือชอบรูป ‘ดาว’ แต่ละดวงคือนักเขียนคนหนึ่ง ดังที่เขียนอักษรย่อไว้ด้านหลัง และเขียนว่า ‘C’est avec ce navire que je vais voyager.’ = ฉันจะเดินทางด้วยเรือลำนี้”

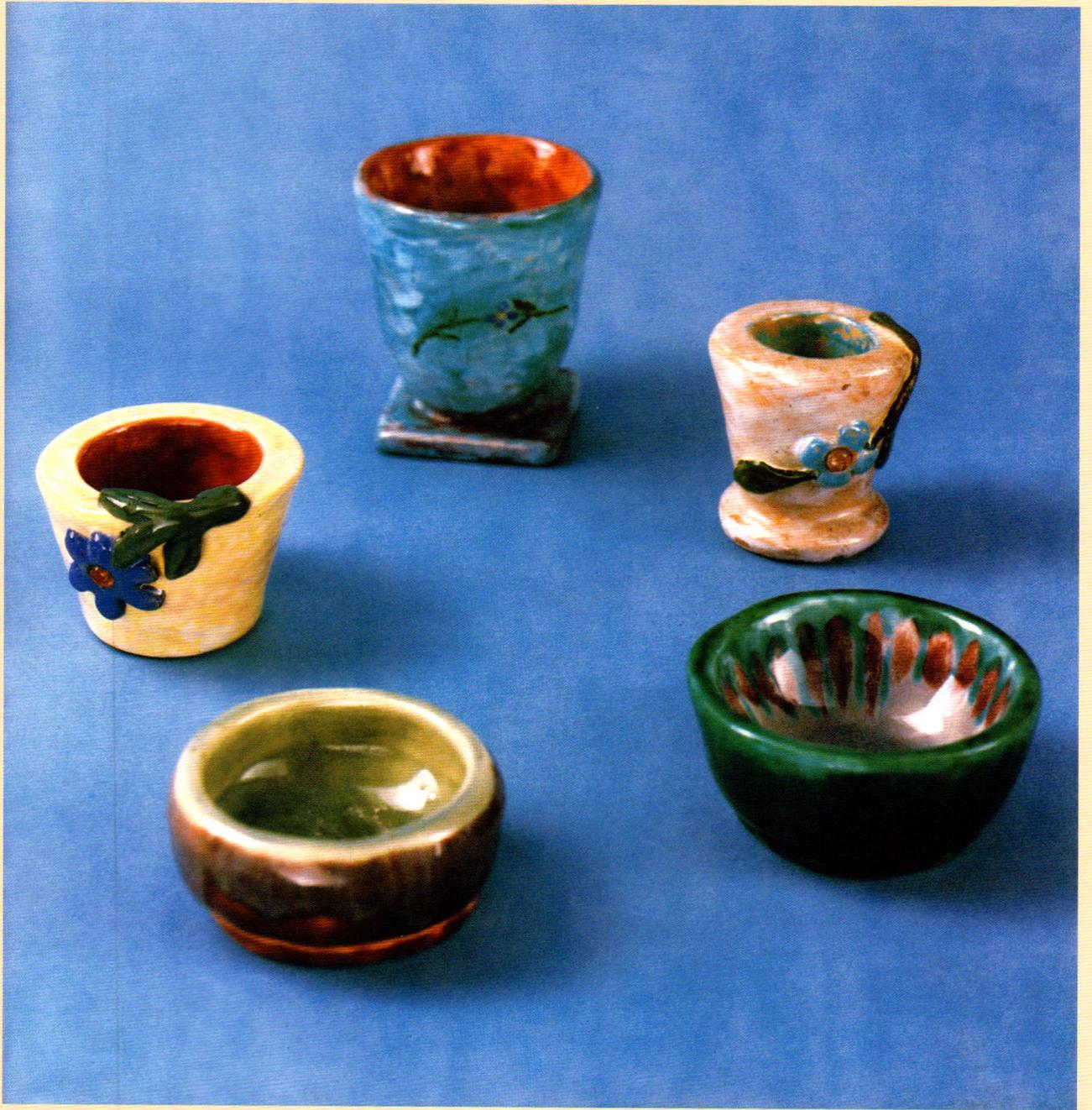

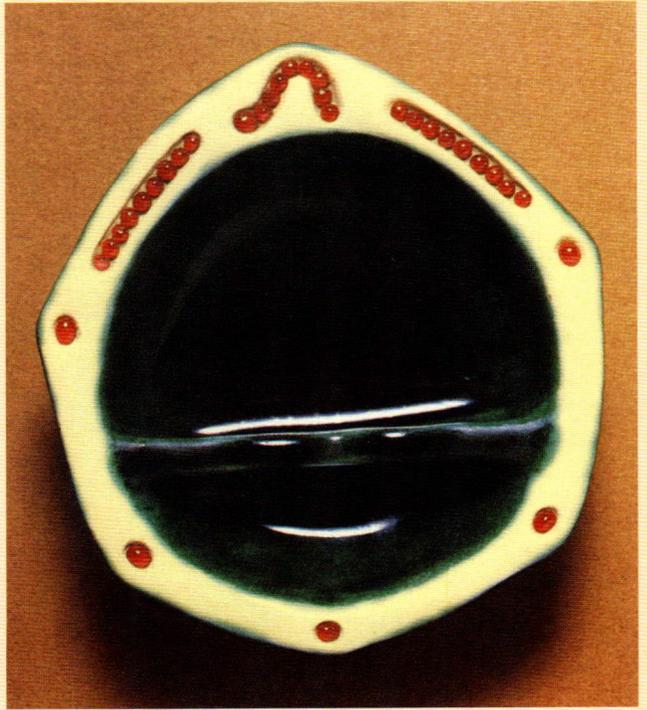
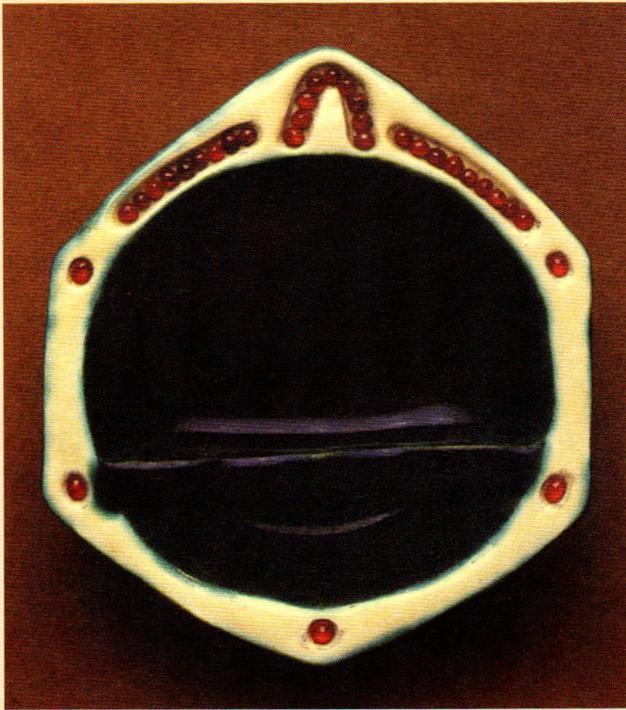
“แม่ชอบหนุมานมาก... แม่ได้ใช้รูปหนุมานนี้เป็นแบบสำหรับวาดลงบนกระเบื้องสีน้ำเงิน
ซึ่งแม่บอกว่าเขียนยากเพราะสีมีดมาก
และสำหรับงานใหญ่อีกใบหนึ่ง”

การทำเครื่องเคลือบดินเผา

“แม่อยากเรียนการปั้นมานานแล้ว แต่ก็หาครูไม่ได้
ในที่สุดหลังจากที่ได้หามาหลายปี ก็ได้พบคนหนึ่งชื่อ Wintsch
แม่เรียนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง กับครูคนนี้แม่ได้ปั้นของหลายชิ้น”

“ที่เซี่ยบุหรืนี้แม่ได้ทำให้ลูกสองคนในโอกาสวันเกิดของแต่ละคน มีอักษรย่อของชื่อ ภ และ ก และมีคำอวยพร ‘Bonne Fête’ = Happy Birthday”

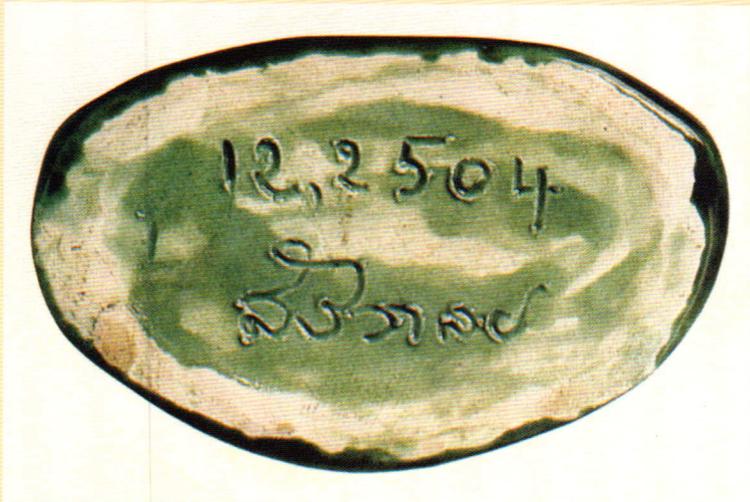

ถ้วยมีอักษรย่อ ภอ ข้าง ๆ และกลุ่มดาวราศีธนู Sagittarius อยู่ด้านใน

การปั้นพระพุทธรูป

“องค์แรก ๆ ปั้นขึ้นทั้งหมดโดยไม่ใช้แม่พิมพ์
องค์พระจึงไม่เท่ากัน แม่ทำเช่นนี้ประมาณ ๒๐ องค์
ต่อมาเพื่อให้องค์พระมีขนาดสม่ำเสมอขึ้นและเพื่อให้เสียเวลาน้อยลง
แม่ได้ปั้นองค์พระที่พยายามทำให้งามที่สุดที่จะทำได้ แล้วให้ครูเป็นผู้ทำแม่พิมพ์ให้”

“พระพุทธรูปองค์นี้เป็น ๑ ใน ๒๐ องค์แรก
ซึ่งแม่ปั้นโดยไมใช้แม่พิมพ์
มีขนาดหน้าตักเพียง ๔.๕ ซม.”

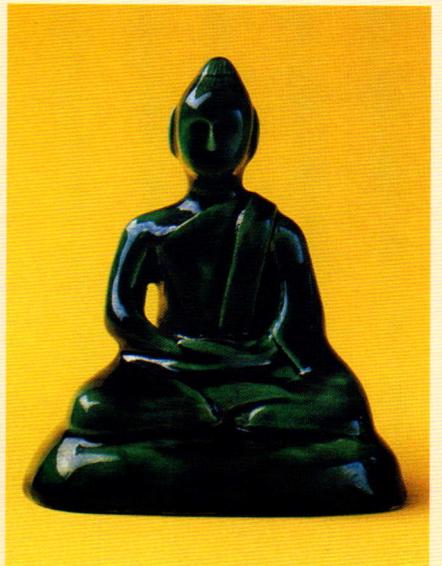
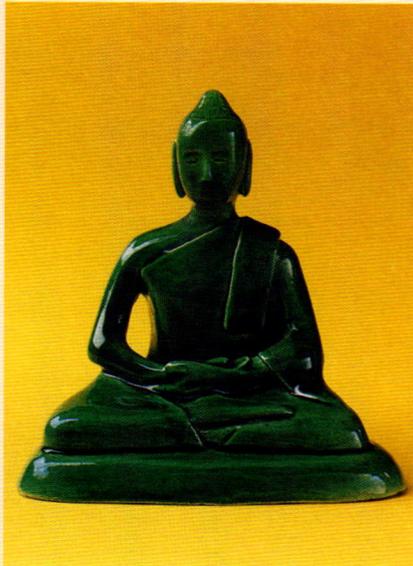
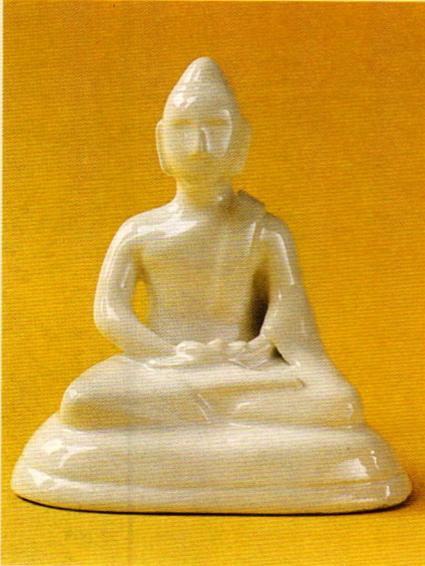

“พระพุทธรูปองค์นี้เป็นของพระเจ้าอยู่หัว
ประดิษฐานอยู่เหนือพระแท่น
ในห้องพระบรรทม”

“พระพุทธรูปของข้าพเจ้ามีทับทิมฝังรอบฐานองค์พระพุทธรูป”

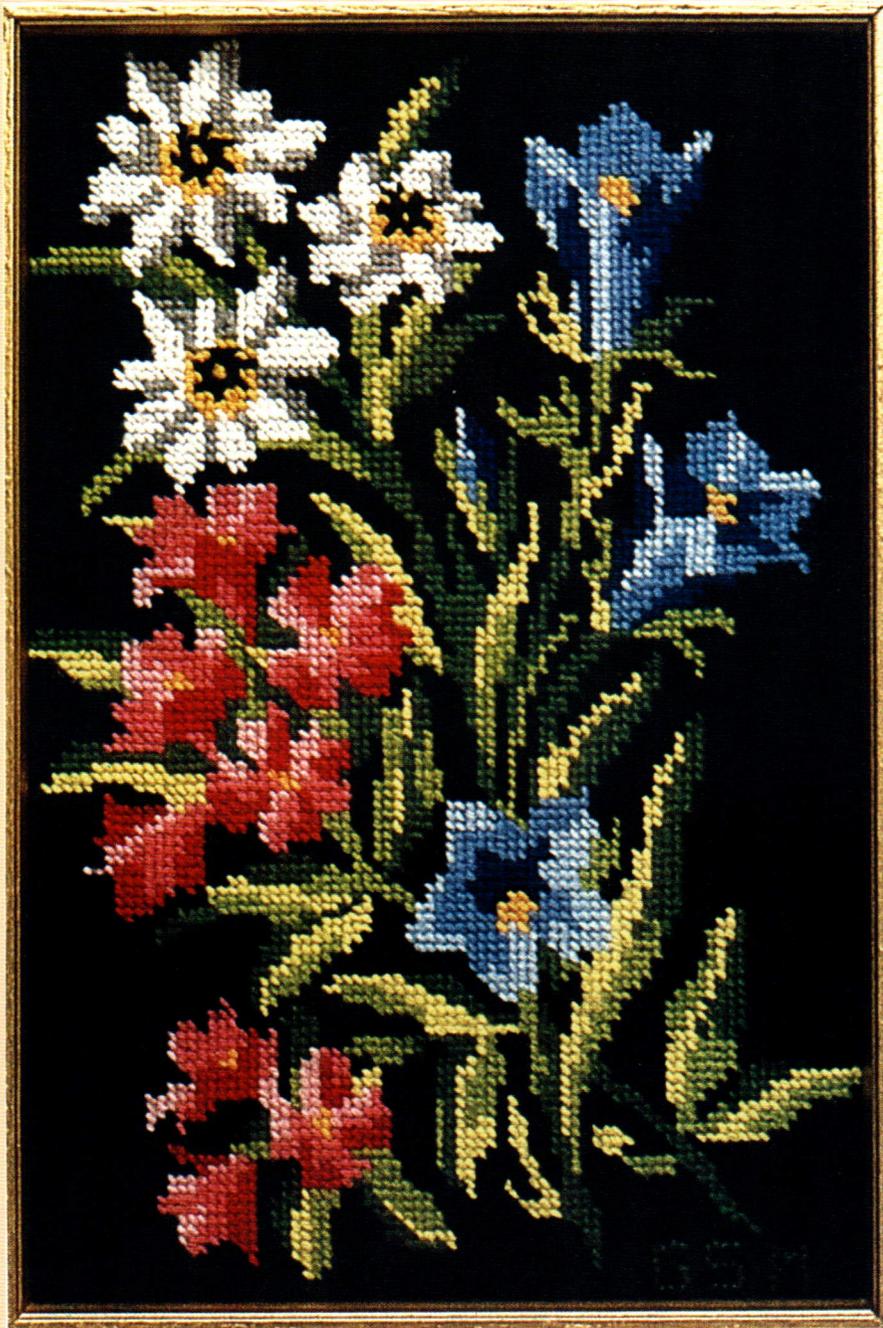
“(ซ้าย) องค์สีขาวเพียงองค์เดียวของหลานท์ศนาวลัย หน้าตักกว้าง ๕ ซม.
 (กลาง) องค์ของสมเด็จพระญาณสังวร หน้าตักกว้าง ๙ ซม.
 (ขวา) องค์พระพุทธรูปสีและขนาดหน้าตักกว้าง ๕ ซม. ตามปกติ”

การปักภาพ

“ส่วนมากแม่จะเลือกปักรูปดอกไม้ และถ้าเป็นไปได้ออกไม้ที่ขึ้นเอง แต่บางครั้งจะเลือกภาพอื่นที่มีความหมาย เมื่อปักเสร็จแล้วแม่จะใส่กรอบและให้เป็นของขวัญ หรือให้ตามสถานที่ที่ไปพักอยู่ที่ต่างจังหวัด เช่น เชื้อนชลประทาน เชื้อนการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ที่ขายเพื่อการกุศลก็มีบ้าง ที่แม่ชอบชิ้นเล็ก ๆ ก็เป็นเพราะสามารถเอาติดตัวไปด้วยได้ทุกหนทุกแห่ง เช่น เวลานั้นังเฮลิคอปเตอร์”

การทับและใช้ดอกไม้ภูเขา

”ดอกไม้ที่แม่ชอบที่สุด คือ ดอกไม้ภูเขาที่สวิตเซอร์แลนด์...
แม่เลยคิดที่จะเอาดอกไม้ภูเขาต่าง ๆ มาทับและติดของต่าง ๆ
สิ่งแรกที่ทำคือรูปภาพและบัตรอวยพรซึ่งแม่ได้ขายเพื่อสภากาชาดไทย
เวลาขึ้นไปอยู่บนภูเขา แม่จะเก็บดอกไม้และทับไว้มาก ๆ และชอบไปเมืองไทยด้วย
เวลาอยู่เมืองไทยเมื่อดอกไม้หมด แม่จะทดลองใช้ดอกไม้ไทยที่ปลูกในสวน เช่น ดอกเข็ม ดอกพวงชมพู”

“อัลบั้มดอกไม้ทับแห้ง...
 ส่วนใหญ่แม่จะบันทึกชื่อดอกไม้เป็นภาษาฝรั่งเศสและภาษาละติน
 สถานที่ที่เก็บได้ ความสูงของที่นั้น และวันที่ที่เก็บ”

“แม่คิดเอาดอกไม้ทับแห้งมาติดกระดาษ
แล้วมาประดับโต๊ะที่พับกระดาษและที่เขียนบุรีแก้ว”

“แม่ได้ทดลองทำที่พับกระดาษด้วยพลาสติก โดยซื้ออุปกรณ์ชุด (kit) มา
ต้องทำให้พลาสติกละลายแล้วเทลงพิมพ์ครึ่งหนึ่ง จัดดอกไม้ลง
แล้วเติมพลาสติกจนเต็มพิมพ์ แต่ทำลำบากมากและราคาแพง
แม่จึงทำไว้สองชิ้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าของที่ทำออกมาจะสวยดี”

“ภาพประดับดอกไม้ทับแห่งนี้
ตั้งไว้ที่โต๊ะเขียนชื่อถวายพระพร วังสระปทุม”

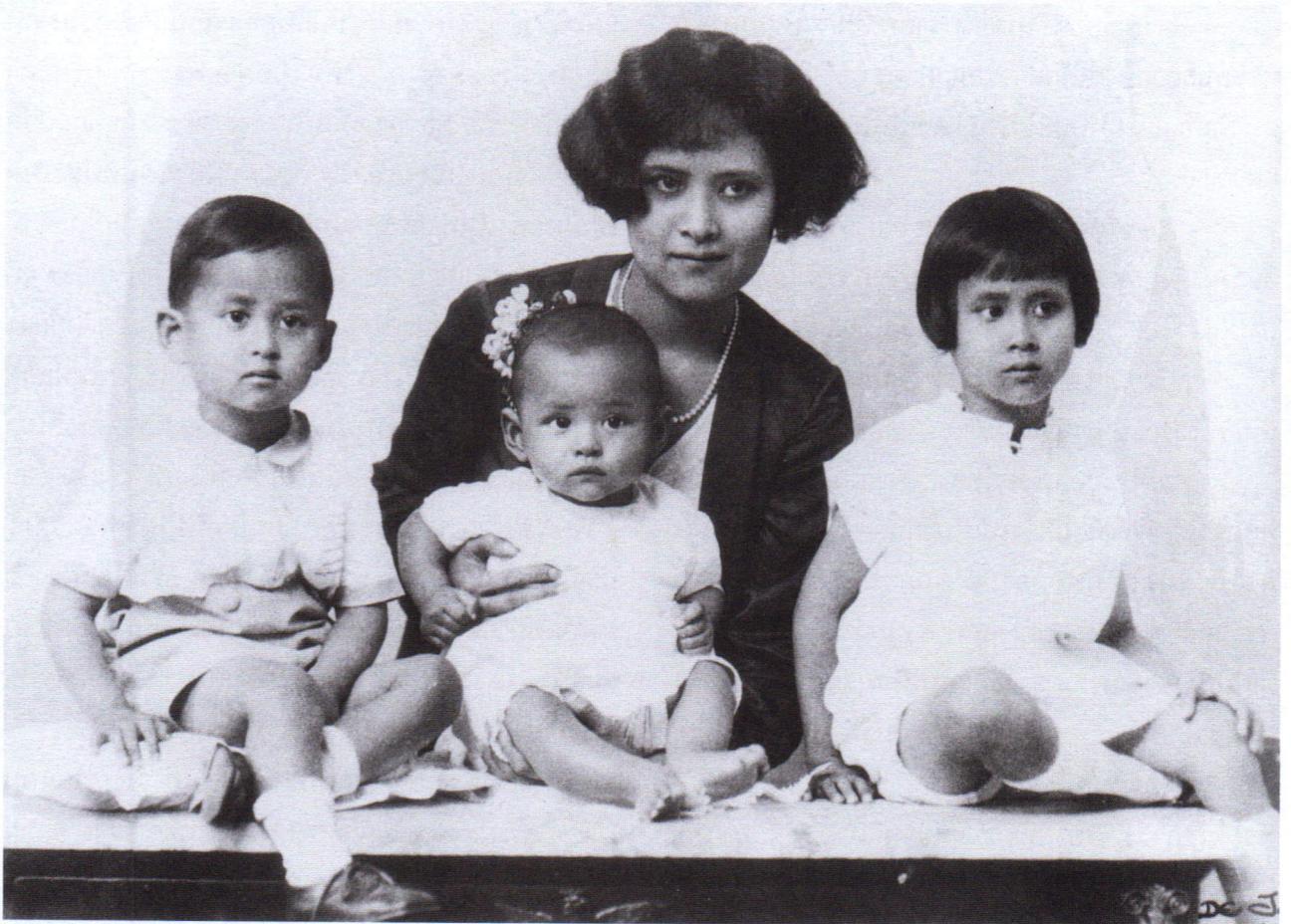

“เดี๋ยวนี้แม่ทำอยู่อย่างเดียว คือที่คั่นหนังสือ”

ขอเชิญคุณพี่ชาติ มาช่วยกัน ไขว่คว้าอื่น ที่เขาลำบากกว่าเราอีก
คนที่ทำเช่นนี้ละช่วยกันไว้ตามลทาง
สันนพทพวิ
วิวิวิวิ
๒๔ กุมภาพันธ์ - ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๗

“เวลาแม่จะไปจากสถานที่ที่ไปพักอยู่ เช่นตามเขื่อนต่าง ๆ
เจ้าหน้าที่จะขอพระราชทานลายพระหัตถ์ให้ลงพระนามในสมุดเยี่ยม
และแม่จะเขียนอะไรให้เล็กน้อย ส่วนมากแม่ชอบติดดอกไม้ให้ด้วย”

พระราชภาระแห่งความเป็นแม่

ขวัญแก้ว วัชโรทัย *

คว่า “แม่” เป็นคำที่มีความหมายยิ่งใหญ่ สำหรับชีวิตมนุษย์ เพราะ “แม่” นอกจากจะเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตแล้ว แม่ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ และคุณธรรมจำเป็นสำหรับชีวิตอีกหลายประการ เพราะฉะนั้น แม่จึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ให้กำเนิดทั้งร่างกายและจิตใจ (คือความรู้สึกรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ) แม่ในทางพระพุทธศาสนาก็ได้แสดงถึงภาระหน้าที่และฐานะของแม่ไว้อย่างสูงส่ง ดังคาถาพระพุทธนิพนธ์ที่ว่า
พรหมมาติ มาตาปิตโร ปุพฺพวจรียาติ วุจฺจเร
อาหุเนยฺยา จ ปุตตตา ปชาย อนุกมฺปกา.

พระยาอุปทิศศิลปสาร (นิม กาญจนาชิวะ) ได้ถอดความเป็นคำประพันธ์ไว้อย่างไพเราะว่า

ปิตมาตุมมากด้วย	อุปการะ บุตรแล
ควรที่บุตรจักบู-	ชิตสิ้น
ท่านเรียก “บูรพาจารย์”	แห่งบุตร
เพราะฝึกสอนตั้งต้น	แต่ปฐม
อนึ่งท่านประกอบด้วย	พรหมวิหาร
ในบุตรประดุจพรหม	ประพฤติไซรั
บัณฑิตจึงขนาน	นามว่า “พรหม” นา
เพราะจิตท่านตั้งได้	ตั้งพรหม

* รองเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ.

ปราชญ์ของอินเดียโบราณ ที่นอกเหนือไปจาก พระพุทธศาสนาก็ได้กล่าวแสดงถึงความสำคัญและภาระหน้าที่ของแม่ไว้เป็นอันมาก ดังเช่นในคัมภีร์ที่โตประเทศ กล่าวไว้ว่า

“บุตรได้รับการสั่งสอนของบิดามารดาอย่ามถึง ซึ่งชื่อเสียง ใ้ว่าบุตรพอลอดจากกรรมก็เป็นบัณฑิต หามิได้”

“บิดามารดาผู้ใดมิได้สั่งสอนบุตรของตน บิดา นั้นก็เป็นไพร่ มารดาก็เป็นศัตรู (ของบุตรนั้น)...”

คำสอนของพระพุทธศาสนาและโบราณภาษิต ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าทั้งพ่อและแม่ต่างก็มีความรับผิดชอบต่อความเสื่อมความเจริญ ความโง่ ความฉลาด ของลูกพอ ๆ กัน ซึ่งนับว่าเป็นภาระที่หนัก มิใช่น้อยเลย แต่ในกรณีของ **สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี** พระราชภาระแห่งความเป็นแม่ของ พระองค์จะหนักยิ่งขึ้นเป็นทวีคูณ เพราะต้องทรงรับ พระราชภาระอภิบาลพระราชโอรสธิดาองค์น้อย ๆ มา โดยลำพังพระองค์ถึง ๓ พระองค์ และที่นับว่าเป็น พระราชภาระที่หนักยิ่งกว่าภาระของแม่ใด ๆ ก็เพราะว่า พระราชโอรสธิดาที่ทรงอภิบาลรับผิดชอบนั้นเป็น พระประมุขของประเทศถึง ๒ พระองค์ เพราะฉะนั้น การอภิบาลรักษาและการถวายการอบรมสั่งสอนจึงมีความยากและมีความสำคัญยิ่งยวด

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงสนพระราชหฤทัย เรื่อง **อุปกรณ์การศึกษา** มาตั้งแต่ครั้งประทับที่วังสระปทุมสมัยพระราชโอรสธิดาทั้ง ๓ พระองค์ยังทรงพระเยาว์ ทรงพระกรุณาโปรดให้พระยาอนุศาสตร์จิตรกร จัดทำ **บล็อกตัวอักษรภาษาไทย** ทำแผนที่ **JIGSAW** บรรจุลงในกล่อง ที่ฝากล่องมีรูปแผนที่เป็นแบบ ทรงเล่าว่าทางโรงเรียนเพาะช่างได้ประดิษฐ์ **JIGSAW** มาถวายโดยตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส นอกจากนี้ยังได้ โปรดให้ทำ **HARD BOARD** ด้วยกระดานแข็ง โรงเรียนเพาะช่างได้จัดทำถวายเรื่อง **ปลาบู่ทอง**

พระราชดำริในเชิงสร้างสรรค์อีกประการหนึ่งที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงพระราชดำริขึ้นตั้งแต่ว่าครั้งที่พระราชโอรสธิดาทุกพระองค์ยังทรงพระเยาว์

และทรงอยู่ในวัยเรียน นั่นก็คือ **การเรียนรู้เรื่องแผนที่ และการใช้แผนที่** กล่าวคือ เมื่อครั้งพระราชโอรสธิดา ทั้ง ๓ พระองค์ยังทรงพระเยาว์ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โรงเรียนเพาะช่างสมัยนั้น **ทำแผนที่ประเทศไทย** โดยทำเป็นรูปต่อ เลื่อยเป็นชิ้นสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ มีกล่องไม้พร้อมฝาปิดเปิดสำหรับใส่ด้วย เพื่อให้พระราชโอรสธิดาทั้ง ๓ พระองค์ทรงเล่นเป็นเกมสนุก คล้ายการต่อรูปต่าง ๆ เป็นการทรงสอนให้รู้จักประเทศไทยและ รู้จักการดูการใช้แผนที่ไปพร้อมกัน ในส่วนพระองค์เอง นั้นก็ทรงสนพระราชหฤทัยในเรื่องแผนที่ และสามารถ **ใช้แผนที่** ประกอบการทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในเวลาเสด็จพระราชดำเนินไปหัวเมืองต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเสด็จพระราชดำเนินทางบกหรือทางน้ำ กล่าวได้ว่าสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นผู้เชี่ยวชาญพระองค์หนึ่งในการ **ใช้แผนที่**

ทรงห่วงใยเรื่อง **การศึกษาของเยาวชนชายแดน** เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ทรงพระกรุณาโปรดให้ตำรวจตระเวนชายแดนจัดสร้างโรงเรียนขึ้นในท้องที่ชายแดนทั่วประเทศ ในการนี้ทรงพระกรุณาโปรดให้ **จัดอุปกรณ์การศึกษาพระราชทาน** โดยทรงเน้นเรื่องให้นักเรียนของโรงเรียนชายแดนทุกแห่งทราบว่า **ตนเองเป็นคนไทย** มีถิ่นฐานอาศัยอยู่ในประเทศไทยทั้ง ๆ ที่บางแห่งพูดภาษาเขมร ภาษาลาว หรือภาษายาวีของมาเลเซีย ทรงพระกรุณาโปรดให้กองอุปกรณ์การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ประดิษฐ์ **JIGSAW** จากแผนที่ที่กรมแผนที่จัดพิมพ์ถวาย นอกจากนี้ ยังมี **หนังสือธรรมะต่าง ๆ** และสิ่งสำคัญที่ขาดเสียมิได้คือ **สัญลักษณ์ที่สำคัญอันเป็นเครื่องหมายแสดง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ก็คือ ธงชาติ พร้อมทั้งเสาธงและฐาน พระพุทธรูป ภัทร พร้อมทั้งหิ้งพระ พระบรมฉายาลักษณ์**

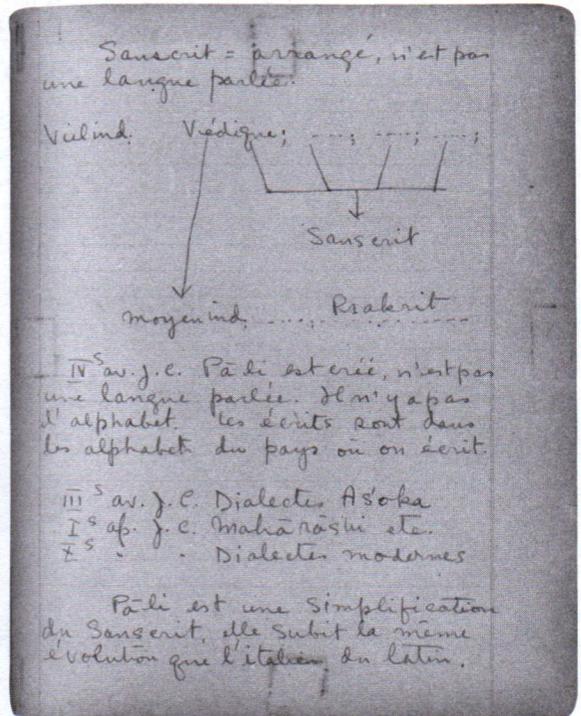
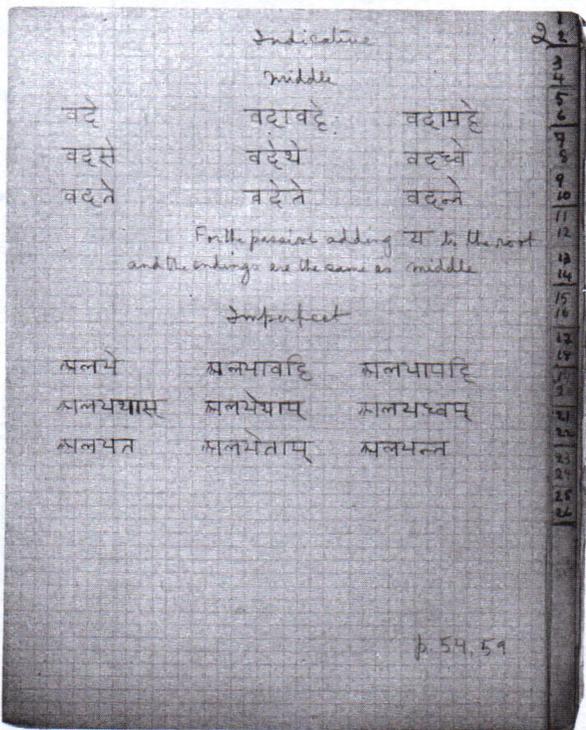
พระราชประวัติได้แสดงให้เห็นว่า สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงมี **ประสบการณ์ชีวิต** ในด้านต่าง ๆ มาเป็นอันมาก จึงกล่าวได้ว่า ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ทรงผ่านมาในพระชนมชีพเหล่านี้ได้มีส่วนอย่างสำคัญต่อ **พระราชดำริสร้างสรรค์** และเป็นที่มาแห่ง **พระคุณธรรมสำคัญประจำพระชนมชีพ** อีกหลายประการ และ

สิ่งเหล่านี้เองที่ได้มีบทบาทอย่างมากต่อการที่ทรงอภิบาล และฝึกสอนพระราชโอรสธิดาในเวลาต่อมา ดังจะเห็นได้ว่าพระราชอัธยาศัยและพระราชจริยาวัตรหลายประการในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ส่งผลไปถึงพระราชอัธยาศัยและพระราชจริยาวัตรของพระราชโอรสธิดา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๒ พระองค์ ดังจะได้กล่าวถึงเป็นบางประการต่อไปในที่นี้

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงสนพระราชหฤทัย **ภาษาสันสกฤต** และเคยทรงศึกษาภาษาละตินมาก่อน ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๐ (ค.ศ. ๑๙๔๗) ทรงเริ่มศึกษาภาษาสันสกฤตที่มหาวิทยาลัยเมืองโลซาน ประเทศสวิส ทรงเล่าว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ กลับมายังกรุงเทพฯ เมื่อเสด็จฯ กลับประเทศสวิส ทรงนำหนังสือไวยากรณ์ภาษาสันสกฤตของสมเด็จพระบรมราชชนกไปฝากที่ประเทศสวิส จึงทรงเริ่มสนพระราชหฤทัยภาษาสันสกฤตตั้งแต่นั้นมา ที่มหาวิทยาลัยโลซาน มีนักศึกษาภาษาสันสกฤตเพียง ๑๐ คน ทรงเล่าว่า ภาย

หลังนักเรียนก็ร่อยหรอจนเหลือพระองค์เพียงองค์เดียว เพราะเป็นวิชาที่ศึกษาได้ยากมาก Prof. REGAMEY เป็นผู้ถวายพระอักษรที่โลซาน (LAUSANNE) และฟรีบูร์ก (FRIBOURG) สามารถอ่านอักษรไทยและรู้ภาษาจีนด้วย ต่อมาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษาภาษาบาลี ด้วยเหตุนี้จึงทรงค้นคว้าเรื่องข้อพระธรรมต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาด้วยพระปรีชาสามารถสูงยิ่ง เข้าพระราชหฤทัยได้ลึกซึ้ง ก็เพราะความรู้ทางภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตช่วยให้ทรงอ่านและศึกษาพระคัมภีร์ทั้ง ๒ ภาษาได้สะดวก พระราชดำริเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาจึงแตกฉานยิ่งนัก

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงอยู่ในฐานะนักกีฬาสมัครเล่นมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ทรงกีฬาได้หลายอย่าง ที่ทรงโปรดก็เช่น เทนนิส แบดมินตัน ทรงม้า ทรงสกี ซึ่งทรงเล่นมาจนถึงพระชนมายุ ๘๐ แม้ปัจจุบันพระชนมายุ ๙๐^๑ แล้วก็ยังทรงกีฬาเปตองอยู่เสมอ ฉะนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่พระราชโอรสธิดาทุกพระองค์ก็ทรงโปรดกีฬา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้า

สมุดแบบฝึกหัดภาษาสันสกฤตของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

^๑ พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นปีที่เขียนบทความนี้ - บรรณาธิการ.

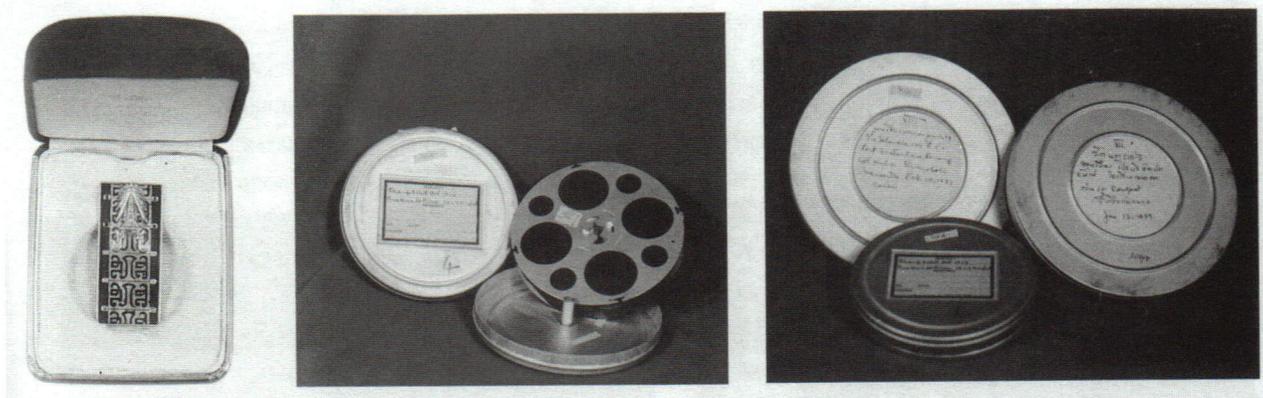
อยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน ทรงพระปรีชาสามารถในทางการ
กีฬาหลายประเภท และที่เป็นพิเศษก็คือ กีฬาเรือใบ
ตั้งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว

งานอดิเรกอีกอย่างหนึ่งที่สมเด็จพระศรีนคริน-
ทรราช โปรดมาตั้งแต่ยังทรงเป็นนักเรียนพยาบาลที่
โรงพยาบาลศิริราช และทรงปฏิบัติอยู่ต่อมาอีกเป็น
เวลานานก็คือการถ่ายรูปและการถ่ายภาพยนตร์ เมื่อมี
การตั้ง “สมาคมภาพยนตร์สมัครเล่น” ขึ้นในสมัยรัชกาลที่
๗ มีพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็น
ประธาน และมีสมาชิกประมาณ ๕๐ คน ณ พระตำหนัก
จิตรลดา สมเด็จพระศรีนครินทรราช ก็ทรงเป็นสมาชิก
ของสมาคมนี้ด้วยพระองค์หนึ่ง พระราชอัยยาศัย
โปรดการถ่ายรูปและถ่ายภาพยนตร์นี้ได้สืบทอดมายัง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ อย่าง
ครบถ้วน ดังที่หลายท่านคงจะเคยได้เห็นพระบรมฉายา-
ลักษณ์เมื่อทรงพระเยาว์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัวทั้งสองพระองค์ซึ่งมักจะมีกล้องถ่ายรูปคล้อง
พระคอ หรือไม่ก็มักมีกล้องอยู่ในพระหัตถ์เสมอ โดย
เฉพาอย่างยิ่งในเวลาเสด็จพระราชดำเนินประพาส
สถานที่ต่าง ๆ พระราชอริยาบถดังกล่าวนี้ ยังเป็นที่
เจนตาของคนทั่วไปอยู่จวบจนปัจจุบัน ในเวลาที่เสด็จ
พระราชดำเนินในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีใช่เป็นพระราชพิธี

พระราชอัยยาศัยทรงโปรดการถ่ายรูปและถ่าย
ภาพยนตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ปัจจุบัน ซึ่งทรงได้แบบอย่างจากงานอดิเรกของสมเด็จพระ

พระศรีนครินทรราชบรมราชชนินั้น มาในปัจจุบันพระ
ราชจริยาวัตรนี้มีใช่เป็นงานอดิเรกเพื่อทรงสำราญ แต่
ได้กลายเป็นอุปกรณ์สำคัญที่ช่วยต่อการทรงปฏิบัติ
พระราชกรณียกิจต่าง ๆ มาก ภาพถ่ายช่วยบันทึกข้อมูล
เพื่อประกอบพระราชดำริในเรื่องต่าง ๆ ได้ดี และภาพ
ถ่ายต่าง ๆ ที่ได้ทรงถ่ายบันทึกไว้เป็นจำนวนมาก ทั้งได้
ทรงพระกรุณาโปรดให้มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ
ย่อมจะกลายเป็นสมบัติอันล้ำค่าในทางประวัติศาสตร์
และโบราณคดีของประเทศชาติต่อไปตลอดกาลและ
ประมาณค่ามิได้

สมเด็จพระศรีนครินทรราช ทรงตั้งพระราช-
หฤทัยอบรมปลูกฝังพระราชโอรสธิดาให้ทรงสนพระ
ราชหฤทัยในเรื่องการเกษตร พระองค์ทรงปลูกต้นไม้
ตักแต่งต้นไม้ ทรงอุทิศพระองค์เองทำตัวอย่างดั่งเป็น
ที่ประจักษ์แก่ชาวไทย ทำให้คนไทยประพฤติปฏิบัติตาม
แบบอย่างพระองค์ และถวายพระนามว่า “แม่ฟ้าหลวง”
หรือ “พระแม่เจ้า” ของไทยทุกคน ไม่ว่าจะเป็นราษฎร
ชายแดนหรือชาวภูเขา ข้าราชการทหาร ตำรวจ ฯลฯ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงเจริญรอยตาม
พระยุคลบาทด้วยการทุ่มเทกำลังพระวรกายและกำลัง
พระราชหฤทัย อุทิศพระองค์เพื่อความเป็นอยู่ดีมีสุข
ของราษฎรทั่วประเทศ ทรงใช้หลักวิชาการอันทันสมัย
และทรงใช้แผนที่ของภูมิประเทศที่เสด็จฯ ประกอบเป็น
หลัก จะเห็นว่าเสด็จพระราชดำเนิน ณ ที่ใด จะทรงมี
สิ่งของประจำพระองค์ประดุจอัฐบริวารของสงฆ์ คือ

เข็มเครื่องหมาย “สมาคมภาพยนตร์สมัครเล่น” สมาคมนี้ตั้งขึ้น ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นสมาคมสมัครเล่นสมาคมแรกของประเทศไทย

ทรงมีแผนที่ กล้องถ่ายรูป และดินสอที่มียางลบด้วย จะทรงใช้ยางลบเสมอ เมื่อทรงพบเห็นอะไรที่ทรงขีดเขียนบนแผนที่ เช่นเดียวกับสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงกระทำมาก่อน เพื่อจะได้เป็นหลักฐานปรากฏชัดเจน บางครั้งจะทรงพบว่า ณ จุดที่ประทับนั้น เป็นสถานที่บนภูเขา แต่ตามระวางของกรมแผนที่ระบุไว้ว่าเป็นธารน้ำ จึงดูคล้ายกับน้ำไหลขึ้นที่สูง พระราชทานข้อสังเกตนี้แก่กรมแผนที่ และกรมแผนที่ได้สำรวจใหม่ จัดการแก้ไขปรับปรุงใหม่ เพราะปรากฏว่าเป็นเรื่องผิดพลาดของเจ้าหน้าที่ของกรมแผนที่เองที่เขียนบกพร่อง กลายเป็นน้ำไหลกลับขึ้นที่สูง กรมแผนที่ได้เขียนเป็นเอกสารถวายสดุดีเฉลิมพระเกียรติว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นนักแผนที่ผู้ชำนาญพระองค์หนึ่งด้วย

โดยที่ทรงเห็นประโยชน์ของแผนที่ดังกล่าวมาแล้ว สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จึงมีพระราชดำริที่จะให้เด็ก ๆ ทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กนักเรียนในจังหวัดชายแดนซึ่งเป็นบ้านเกิดของตนเอง ได้เรียนรู้และรู้จักรักและปกป้องประเทศชาติ ฉะนั้นเมื่อราว พ.ศ. ๒๕๐๗ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแผนที่ประเทศไทยขนาดเขื่อง โดยตัดแบ่งออกเป็นส่วน ๆ เน้นเฉพาะจังหวัดชายแดนต่าง ๆ พร้อมทั้งมีหมุดติดไว้ที่ส่วนนั้น ให้สามารถดึงออกมาได้ เป็นการสะดวกต่อการเรียนรู้ของเด็กว่าจังหวัดของเขาอยู่ตรงส่วนไหนของประเทศไทย เป็นการเรียนจากแผนที่มากกว่าคำอธิบายอย่างเดียว เพราะเห็นได้ชัดเจน ทั้งจะใช้ในการเล่นต่อรูปเพื่อสนุกก็ยังได้และได้ความรู้ไปในตัวด้วย แผนที่ดังกล่าวนี้ ทรงพระกรุณาโปรดให้จัดทำขึ้นเพื่อพระราชทานแก่โรงเรียนชายแดนต่าง ๆ ที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนอยู่เสมอเป็นประจำปี

สมเด็จพระบรมราชชนนี ทรงเล่าให้ฟังว่า เมื่อพระราชโอรสธิดายังทรงพระเยาว์ ทรงถามปัญหาหรือเรื่องใด ๆ ถ้าทรงทราบก็จะทรงตอบ ถ้าไม่ทรงทราบมักจะทรงค้นหาจากพจนานุกรม หรือ Encyclopedia หรือตำราแล้วจึงทรงตอบ ฉะนั้นพระองค์ได้ทรงสะสมตำรับตำราไว้มากมาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จึงทรงสนับสนุนเรื่อง “สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน” ขึ้น เวลาเสด็จฯ แปรพระราชฐาน ณ ต่างจังหวัด ทรงจัดพจนานุกรม ทั้งไทย อังกฤษ ฝรั่งเศส และบาลี สันสกฤตด้วยพระองค์เอง และทรงนำไปด้วยทุกครั้ง

สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงเข้าพระราชหฤทัยถึงความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของประชาชนผู้ยากไร้ และผู้ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญทั้งหลาย ว่าพวกเขาเหล่านั้นขาดอะไร ต้องการอะไร และพระองค์ควรจะพระราชทานสิ่งใดแก่พวกเขา เพราะฉะนั้น ในการเสด็จพระราชดำเนินแต่ละครั้ง เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี จึงพอพระราชหฤทัยที่จะเสด็จฯ ไปในถิ่นชายแดนหรือถิ่นทุรกันดารเป็นส่วนใหญ่ ดังที่ได้ทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่ทหารและตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ มีความตอนหนึ่งว่า

“การที่ข้าพเจ้าได้ออกเยี่ยมจังหวัดชายแดน ก็เพราะระลึกอยู่เสมอว่า ข้าราชการและประชาชนใน

จังหวัดชายแดนนั้น ย่อมได้รับความสะดวกสบายน้อยกว่าผู้ที่อยู่ในเมืองหลวง ยิ่งในเวลาที่ประเทศใกล้เคียงบังเกิดสถานการณ์ไม่สงบเรียบร้อยด้วยแล้ว ก็จะทำให้ลำบากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะตำรวจภูธรชายแดน ต้องปฏิบัติหน้าที่ห่างไกลความเจริญซึ่งไม่เคยชินมาก่อน ย่อมทำให้ได้รับความทุกข์ยาก ตรากตรำมาก...

ด้วยความห่วงใยในความลำบาก ที่ท่านทั้งหลายได้รับดังกล่าวแล้ว และใครจะให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริง เพื่อที่จะได้ช่วยเหลือ ข้าพเจ้าจึงได้เยี่ยมตามที่ต่าง ๆ ขอให้ท่านทั้งหลายได้ทราบด้วยกันว่า ข้าพเจ้าระลึกถึงการปฏิบัติหน้าที่อันยากลำบากของท่าน อยู่เสมอและยินดีให้ความช่วยเหลือแก่ท่านทั้งหลายด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติของเรา...”

ด้วยพระราชดำริดังกล่าว จึงเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมทหารและตำรวจตระเวนชายแดนเป็นประจำทุกปี เพื่อพระราชทานขวัญและกำลังใจแก่พวกเขาเหล่านั้น และพระราชทานพระราชูปถัมภ์ในกิจการที่พวกเขาเริ่มการงาน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ดังเช่น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนชายแดน ที่ตำรวจตระเวนชายแดนริเริ่มสร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาไว้ในพระราชูปถัมภ์ พร้อมทั้งพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ และเงินทุนที่มีผู้โดยเสด็จพระราชกุศลสร้างโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกหลายแห่ง โรงเรียนที่สร้างด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์นั้น ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานชื่อว่า **“โรงเรียนสังวาลย์วิทย์”** เรียงลำดับไปตามจำนวนหมายเลข ส่วนโรงเรียนที่สร้างด้วยเงินทุนที่มีผู้บริจาคโดยเสด็จพระราชกุศล ก็ทรงพระกรุณาโปรดให้ตั้งชื่อตามชื่อของผู้บริจาค การทรงปฏิบัติดังนี้เป็นเหตุให้กิจการโรงเรียนชายแดนของตำรวจตระเวนชายแดนดำเนินไปอย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่น นอกจากจะพระราชทานโรงเรียนสำหรับเยาวชนอาศัยเรียนแล้ว ยังพระราชทานอุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นต่าง ๆ อีกเป็นอันมาก ที่สำคัญก็คือได้พระราชทานแนวพระราชดำรินอนันที่จะปลูกฝังความเป็นไทยและความจงรักภักดีต่อสถาบันสำคัญของชาติ คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ อันจะยังผลให้เกิด

เป็นความสมัครสมานสามัคคีของคนในชาติ ให้แก่เยาวชนของชาติเสียตั้งแต่เยาว์วัย มีพระราชดำริจัดสร้างสัญลักษณ์ของสถาบันสำคัญทั้งสามของชาติดังกล่าวแล้ว ออกมาให้เป็นรูปธรรมที่เด็ก ๆ สามารถมองเห็นและเข้าใจทั้งจดจำได้ง่าย นั่นก็คือ โรงเรียนชายแดนที่ทรงพระกรุณาพระราชทานพระพุทธรูป ภาปร พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และธงชาติ ประจำไว้ทุกโรงเรียน โรงเรียนละหนึ่งชุด ธงชาติเป็นเครื่องเตือนตาเตือนใจให้เด็กได้คุ่นเคยและจดจำสิ่งอันเป็นสัญลักษณ์ของประเทศชาติ พระพุทธรูปเป็นเครื่องเตือนตาเตือนใจให้เด็กได้คุ่นเคยและจดจำสัญลักษณ์ของพระพุทธศาสนา สอนให้สำนึกระลึกอยู่เสมอว่าศาสนาประจำชาติของตน คือพระพุทธศาสนา ที่มีสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระบรมศาสดา พระบรมฉายาลักษณ์ย่อมเตือนตาเตือนใจเด็กให้จดจำรำลึกถึงองค์พระประมุขของชาติ แม้ว่าพวกเขาจะอยู่ห่างไกลไม่มีใครมีโอกาสได้เฝ้าชมพระบารมีอย่างใกล้ชิด แต่พวกเขาก็สามารถรู้จักและจดจำพระองค์ได้จากพระบรมฉายาลักษณ์ที่อัญเชิญมาไว้ในโรงเรียน เป็นการเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อองค์พระประมุขของชาติ การปลูกฝังให้เด็ก ๆ มีจิตใจจดจำสิ่งดีงามไว้ตั้งแต่เยาว์วัย ย่อมทำให้ง่ายกว่าและมีผลลึกซึ้งยิ่งยไปกว่าที่จะกระทำเมื่อเด็กเติบโตแล้ว ฉะนั้น พระราชดำรินี้จึงเป็นพระราโชบายที่แยบยล และปรากฏว่าได้เป็นแบบอย่างให้โรงเรียนและสถานที่ราชการต่าง ๆ ทั่วไปปฏิบัติตามดังที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน พระราชดำรินี้จึงเป็นแบบอย่างอีกประการหนึ่งที่แสดงพระปรีชาสามารถในสมเด็จพระศรีนครินทราบาฯ ทั้งมาให้เห็นได้ว่าที่ทรงทำสิ่งยากให้กลายเป็นสิ่งง่าย ทำสิ่งที่มีลักษณะเป็นอุดมคติหรือเป็นนามธรรมให้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรม ซึ่งบุคคลหลายคนอาจจะพูดว่าเป็นเรื่องง่าย ๆ ธรรมดา ๆ โดยมิได้คิดให้ลึกซึ้งว่า ความยากนั้นอยู่ตรงที่การทำให้นามธรรมที่เข้าใจยากปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ จับต้องได้ ทั้งคุ่นตา คุ่นใจจนจดจำได้ไม่ลืม

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบาฯ

ธงชาติ พระพุทธรูป ภาปร และพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สัญลักษณ์ของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ที่พระราชทานโรงเรียนชายแดน

นั่น อาจจะมีบางคนหรือหลาย ๆ คนมองไปว่าเป็นเรื่อง
พื้น ๆ ธรรมดา ๆ ซึ่งอันที่จริงก็เป็นเช่นนั้น และความ
พื้น ๆ หรือความเป็นธรรมดา ๆ ดังกล่าวนี้องเป็น
ลักษณะพิเศษประการหนึ่ง ในการดำรงพระชนมชีพ
ของพระองค์ ถ้าหากมองกันให้ลึกซึ้งแล้ว ก็จะประจักษ์ว่า
การดำรงพระชนมชีพอย่างเรียบง่ายนี้ได้ก่อให้เกิดผล
ดีแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างล้นพ้น คำอธิบาย
เรื่องนี้ด้วยวิธีเปรียบเทียบต่อไปนี้จะทำให้เข้าใจง่าย
ขึ้นคือการล้อมรั้วบ้านไม่ว่าจะเป็นบ้านเล็กหรือบ้านใหญ่
ย่อมเป็นสิ่งที่ไม่ยาก ทั้งมองเห็นได้ถนัดตาเพราะ
มีบริเวณพื้นที่จำกัด แต่การล้อมรั้วป่าทั้งป่านั้นย่อม
ทำได้ยากเย็นเพียงไร ทั้งไม่มีใครมีจินตนาการว่าจะทำได้
แค่นั้น เพียงใด แต่ข้อมูลมาด้วยการล้อมรั้วป่าทั้งป่า

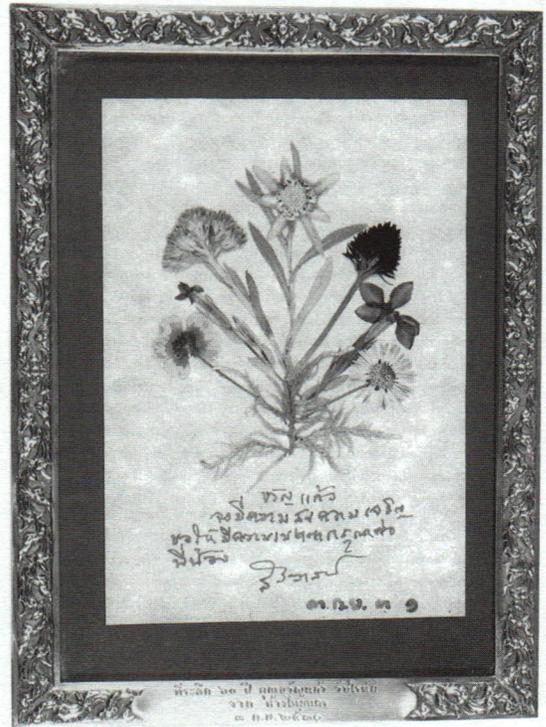
นี้แหละคือพระราชกรณียกิจที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีได้ทรงปฏิบัติมาตั้งแต่เริ่มแรกตราบจนปัจจุบัน โดยที่
มิได้สนพระราชหฤทัยว่าใครจะมองเห็นหรือไม่ เพราะ
ฉะนั้นพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่ทรงปฏิบัตินั้น ต้อง
ทรงใช้พระวิริยะอุตสาหะอย่างยิ่งยวดเกินกว่าที่ใครจะ
คาดคิดและน้อยคนที่จะทำได้

ด้วยพระราชหฤทัยเปี่ยมด้วยพระเมตตาได้ทรง
อุทิศพระองค์เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขของเพื่อนมนุษย์
ร่วมชาติ ภาพที่คนทั้งปวงคุ้นตาจนดูเป็นเหตุการณ์
ธรรมดาก็คือภาพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
เสด็จพระราชดำเนินขึ้นเขาลงห้วยไปในพื้นที่ชายแดนทุรกันดาร
ต่าง ๆ มิได้ขาดทั่วทุกภาคของประเทศ เพื่อบรรเทา
ทุกข์ตำรวจ ทหาร และราษฎรตามชายแดน มีใครเคย

คิดบ้างหรือไม่ว่า ขณะนี้พระชนมายุย่าง ๙๐ พรรษาแล้ว แต่ก็ยังคงทรงพระราชอุตสาหะปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ เหมือนที่เคยทรงมาเมื่อกว่า ๔๐ ปีแล้วอย่างสม่ำเสมอ

และก็ภาพการปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ของสมเด็จพระศรีนครินทราบาฯ ดังกล่าวมาแล้วนั่นเอง เตือนใจเราทั้งหลายให้นึกถึงภาพอีกภาพหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะการคล้ายคลึงกันยิ่งนัก ก็คือ ภาพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในหัวเมืองต่าง ๆ ทั้งพระราชอาณาจักร และภาพที่เสด็จพระราชดำเนินบุกป่าฝ่าดง ฝ่าแสงแดด และสายฝน เพื่อทรงสำรวจพื้นที่ประกอบแนวทางการพระราชดำริบ้าง เพื่อทรงตรวจเยี่ยมความก้าวหน้าของโครงการในพระราชดำริต่าง ๆ บ้าง ทั้งสองภาพเป็นที่คุ้นตาคุ้นใจนานคู่เคียงกันมาโดยตลอด พาประชาชนชาวไทยให้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณทุกทีพาราตรี

พระราชกรณียกิจที่เป็นงานอดิเรกซึ่งสมเด็จพระศรีนครินทราบาฯ โปรดกระทำอีกอย่างหนึ่งก็คือ **การทักดอกไม้แห้ง** ทำเป็นบัตรอวยพรหรือติดบนสิ่งของต่าง ๆ (ดังที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงเล่าไว้ในพระนิพนธ์เรื่อง “เวลาเป็นของมีค่า”) วิธีการที่ทรงใช้ดอกไม้ป่ามาทักให้เป็นดอกไม้แห้ง ก็ทรงทำง่าย ๆ คือ ทรงใช้วัสดุที่หาง่าย วัสดุที่ใช้แล้ว หรือเลิกใช้ เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ กระดาษห่อของ วัสดุแข็งที่มีอยู่เป็นต้น มาเป็นอุปกรณ์ในการทำ เป็นวิธีการเรียบง่ายก็จริงแต่มีความหมายอย่างลึกซึ้ง เพราะความเรียบง่ายเหล่านี้เป็นสิ่งแสดงถึง “ความรู้จักใช้” สิ่งที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์และความรู้จักใช้สิ่งที่ดีเหมือนจะไม่มีประโยชน์ให้ เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ขึ้นมา เช่น ทรงเลือกเก็บดอกไม้ป่าที่ขึ้นอยู่ระเกะระกะทั่วไปตามพื้นดิน หรือตามภูเขา และทรงใช้กระดาษหนังสือพิมพ์เก่าซึ่งคนทั่วไปมักจะโยนทิ้งหรือเผาไฟ มาเป็นอุปกรณ์ เป็นต้นนั้น ย่อมเป็นพระราชกรณียกิจที่แสดงถึงพระคุณธรรม ซึ่งเจริญอยู่ในพระราชหฤทัยและในพระราชานิสัยได้ดียิ่ง พระราชอัธยาศัยที่มีต่อความเรียบง่ายดังกล่าวนี้ ไม่เพียงแต่

จะปรากฏออกมาจากพระราชกรณียกิจหรือผลงานของพระองค์เท่านั้น บางครั้งก็ถึงพระราชทานสอนผู้ใกล้ชิดบางคนด้วย ดังเช่นท่านผู้หนึ่งได้เล่าว่า ทรงอธิบายว่า “คนเรานี้มันอยู่ที่ความพอใจ ถ้าเรามีจักรยานก็ควรจะนึกว่ายังดีกว่าเดิน เพราะว่าถึงเร็วกว่า มีรถยนต์คันเล็กก็ยิ่งดีกว่าจักรยาน เพราะไปได้เร็วกว่า...” ทั้งนี้หมายความว่า ความพอใจในสิ่งที่เรามีอยู่หรือในสิ่งที่เราทำอยู่ ทำให้คนเรามีความสุข และทำให้สามารถกระทำการต่าง ๆ ได้อย่างมีความสุขด้วย ถ้าขาดความรู้สึกดังกล่าวนี้เสียแล้ว เราอาจจะหาความสุขความพอใจต่าง ๆ ไม่ได้ จนอาจจะทำอะไรไม่ได้เลย เพราะยังรู้สึกว่ายังมีไม่พอ อ้าวว่ายังไม่พร้อมจะทำ เลยไม่ต้องทำอะไรกัน

พระราชดำรินี้ในเรื่อง **ความรู้จักใช้ ความรู้จักพอใจ ความประหยัด และการที่ไม่ทรงอยู่นิ่งเฉย** ก็คือความขยันหมั่นเพียร ที่แสดงออกทางการทรงงานหรือทางพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนพระองค์ และเป็นเรื่องของส่วนรวม ล้วนเป็นคุณธรรมที่พระพุทธศาสนาสั่งสอนไว้ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นการทรงงานใด ๆ หรือทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจใด ๆ ทั้งส่วนพระองค์ และส่วนรวมดังกล่าวมานั้น จึงเป็นไปด้วย**พระราชหฤทัยซึ่งเจริญพระคุณธรรม**เป็นตัวอย่างแก่ผู้ใกล้ชิด

หรือผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

ที่กล่าวถึงการทรงเจริญพระคุณธรรมในพระองค์ก็เพราะว่า การทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ นั้นต้องทรงอาศัยข้อธรรมต่าง ๆ มีพระวิริยะอุตสาหะ พระขันติ พระเมตตา กรุณา พระสติปัญญา เป็นต้น เพื่อให้พระราชกรณียกิจนั้น ๆ ดำเนินลุล่วงไปด้วยดี ยิ่งทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ มากขึ้นเท่าใด พระคุณธรรมต่าง ๆ ยิ่งเพิ่มทวีขึ้นในพระองค์มากยิ่งขึ้นเท่านั้น จนกลายเป็นพระราชนิสัยสั่งตรงงาม พอพระราชเหตุภัยในสิ่งเรียบง่าย มีพระราชเหตุภัยเปี่ยมไปด้วยพระคุณธรรม โดยธรรมชาติ

ทรงสอนผู้ใกล้ชิดและผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยทรงปฏิบัติหรือกระทำให้ดูเป็นแบบอย่าง จึงเป็นการสอนตามธรรมชาติอันเป็นวิธีกฎต้องที่สุดอย่างยิ่ง ผู้ถูกสอนก็จะไม่รู้สึกรู้ว่าตนถูกบังคับให้เรียนหรือถูกสอน แต่ขณะเดียวกันก็ได้รู้ได้เห็นแบบอย่างดีงามอยู่ตลอดเวลา ดังที่ปัจจุบันใช้วิธีการศึกษาครบวงจร คือได้รู้ได้เห็นวิธีทำวิธปฏิบัติ และได้เห็นผลของการทำตามวิธีนั้น ๆ ไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจและตั้งใจเรียนรู้อย่างดีที่นั่น คืออะไร ทำอย่างไร และได้ผลอันใด เพราะฉะนั้น บุคคลที่อยู่ใกล้พระยุคลบาทมาแต่เยาว์วัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชโอรสพระราชธิดา จึงได้ทรงเรียนรู้อย่างซึมซาบ ทรงรับพระราชอัธยาศัย พระราชนิสัยอันทรงคุณธรรมเข้าสู่พระราชหฤทัยและพระหทัยโดยธรรมชาติ และทรงดำเนินรอยตามสมเด็จพระบรมราชชนนีทุกประการ

เท่าที่กล่าวมาแล้วนั้นสรุปได้ว่า สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงดำรงพระชนมชีพอยู่โดยธรรม ทรงเจริญพระธรรมด้วยการทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ กล่าวอย่างภาษาชาวบ้านก็ว่า ปฏิบัติธรรมด้วยการทำงาน และก็ด้วยวิธีนี้เองได้ทรงแผ่พระคุณธรรมประการสำคัญ มี**พรหมวิหารธรรม** เป็นต้น

ไปสู่บุคคลรอบพระองค์ นับแต่สมเด็จพระราชโอรสพระราชธิดาไปจนถึงประชาราษฎร์ทั่วไป เป็นการทรงปฏิบัติ**พระราชภาระแห่งความเป็น “แม่”** โดยสมบูรณ์ พลสกนิกรไทยประจักษ์และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ เป็นอเนกประการ จึงพร้อมใจกันถวายพระราชสมัญญาแด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีว่า **“สมเด็จพระย่า”** ของคนไทยทั้งแผ่นดิน ก็เพราะทรงเป็นที่เคารพเทิดทูนของปวงชนชาวไทยถ้วนหน้า

ทรงศึกษาค้นคว้าในวิชาการต่าง ๆ อย่างละเอียดลึกซึ้ง โดยเฉพาะศาสนา ปรัชญา จนสามารถทรงแนะนำและทรงนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมได้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันได้เป็นอย่างดี จากพระราชกรณียกิจต่าง ๆ ที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงปฏิบัติพระองค์และทรงสั่งสอนอบรมพระราชโอรสธิดา ตลอดจนข้าราชการบริพารตลอดมานั้น **ทรงเน้นความพอดีและความเป็นคนดี มีเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น ที่ต่อยกว่า และที่กำลังต้องการรับความช่วยเหลือ ทั้งให้ปฏิบัติโดยไม่เบียดเบียนผู้ใดแม้แต่ตนเอง**

ด้วยพระบุญญาบารมีในพระองค์ผู้ทรงเป็นสมเด็จพระบรมราชชนนีผู้ประเสริฐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ผู้เป็นพระราชโอรสและพระราชธิดา จึงได้ทรงดำเนินรอยตามพระยุคลบาทได้ทรงบำเพ็ญประโยชน์ในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขแก่ราษฎร พระราชทานคำสั่งสอน แนะนำ เป็นวิทยาทานแก่ราษฎรทั่วทั้งประเทศให้ได้ใช้ในการประกอบอาชีพ ทั้ง ๒ พระองค์ทรงมีสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ผู้ทรงคุณอันประเสริฐสุดเป็นหลักชัย ประชาชนชาวไทยต่างถวายพระพรชัยแด่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีอยู่ทุกทีพาราตริ ให้ทรงพระเจริญมีพระชนมายุยิ่งยืนนาน

บทความนี้ได้เขียนขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชทานเป็นพระราชานุสรณ์ในงานพระราชพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ใน พ.ศ. ๒๕๓๙ กองบรรณาธิการได้รับพระบรมราชานุญาตให้นำมาพิมพ์เผยแพร่อีกครั้งหนึ่งในโอกาสวันแม่แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ และ ครบ ๑๐๘ ปี พระราชสมภพ - บรรณาธิการ.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท : ๒๐๐ ปี บุคคลสำคัญของโลก

อรรรรณ ทรัพย์พลอย *

6 เนื่องในโอกาสที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ประกาศยกย่องพระเกียรติคุณ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท เป็น บุคคลสำคัญของโลก สาขาปราชญ์และกวี (Scholar and Poet) ในวาระครบ ๒๐๐ ปี วันคล้ายวันประสูติ ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมสมัชชาสามัญครั้งที่ ๓๔ เมื่อ เดือนตุลาคม ๒๕๕๐ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ในโครงการเฉลิมฉลองบุคคลสำคัญและเหตุการณ์ สำคัญทางประวัติศาสตร์ (Celebrations of Anniversaries of Eminent Personalities and Historic Events) ประจำปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๒ มีกระทรวง วัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินงานและ ประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ราชสกุลสนิทวงศ์ ในการจัดงานเฉลิมฉลองเป็นระยะ เวลา ๑ ปี ระหว่างวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึง วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

พระประวัติ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงเป็นต้นราชสกุล สนิทวงศ์ พระนามเดิมว่า พระองค์ เจ้านวม เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๔๙ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตน-โกสินทร์ กับเจ้าจอมมารดาปรางใหญ่ แห่งราชินิกุล บางช้าง ประสูติเมื่อปลายรัชกาลที่ ๑ เมื่อวันเสาร์ เดือน

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท

๘ แรม ๒ ค่ำ ปีมะโรง สัมฤทธิศก จุลศักราช ๑๑๗๐ ตรงกับวันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๕๑ สิ้นพระชนม์ ในต้นรัชกาลที่ ๕ เมื่อวันพุธ เดือน ๑๐ ขึ้น ๑ ค่ำ ปีมะแม ตรีกศก จุลศักราช ๑๒๓๓ ตรงกับวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๑๔ สิริพระชันษา ๖๓ ปี

เมื่อทรงพระเยาว์นั้น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงได้รับการศึกษาเบื้องต้น ตามแบบธรรมเนียมโบราณราชประเพณีในราชสำนัก

* นักอักษรศาสตร์ ๗ ว. สำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร.

พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท นับว่าทรงเป็น “พี่น้อง” ที่สนิทกันมาก เพราะนอกจากทั้งสองพระองค์จะประสูติในปีเดียวกันแล้ว เจ้าจอมมารดาปรางใหญ่ ยังได้ถวายการอภิบาลทั้งสองพระองค์คู่กันมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์อีกด้วย

ตำราเพลงยาวกลบทสิงโตเล่นหาง เป็นพระนิพนธ์ที่แต่งร่วมกับกวีในราชสำนักหลายท่าน เพื่อสนองพระราชศรัทธาของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม เมื่อ พ.ศ. ๒๓๗๔ - ๒๓๗๘

นอกจากนี้แล้ว พระองค์ยังทรงพระนิพนธ์ **โคลงภาพฤกษ์ตัดตน** จำนวน ๒ บท ซึ่งสะท้อนถึงพระปรีชาสามารถในด้านการแพทย์ ปรากฏจารึกที่ผนังศาลารายวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

หนังสือจินตามณี เล่ม ๒ ใน พ.ศ. ๒๓๙๒ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงพระนิพนธ์ หนังสือจินตามณี เล่ม ๒ สนองพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อใช้เป็นแบบเรียนสำหรับพระเจ้าลูกยาเธอชั้นเล็ก โดยทรงปรับปรุงจากหนังสือจินตามณี ฉบับพระโหราธิบดี ในการนี้ ทรงแก้ไขการอธิบายหลักเกณฑ์ภาษาไทยให้กะทัดรัดและเข้าใจง่ายขึ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ทรงสอดแทรกคำสอนที่มุ่งเน้นทางด้านศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมตลอดจนข้อปฏิบัติสำหรับผู้ที่จะเข้ารับราชการ

พระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ใน พ.ศ. ๒๓๙๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงตรวจชำระพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ซึ่งมีเนื้อหา กล่าวตั้งแต่การสร้างกรุงศรีอยุธยา จนถึงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จ.ศ. ๑๑๕๒ (พ.ศ. ๒๓๓๓) ดังปรากฏในหลักฐานพระราชหัตถเลขาภาษาอังกฤษของพระบาทสมเด็จพระจอม-

เกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานไปยังเซอร์ จอห์น เบาว์ริง ราชทูตอังกฤษ ความตอนหนึ่งว่า

“ข้าพเจ้า [พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว] กับน้องชายข้าพเจ้า คือ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ผู้มีอำนาจเต็มฝ่ายเราคนหนึ่ง... กำลังพยายามเตรียมแต่งตำนานกรุงสยามอันถูกต้อง จำเดิมแต่สร้างกรุงศรีอยุธยาโบราณเป็นราชธานี เมื่อปี ค.ศ. ๑๓๕๐ นั้น กับทั้งพงศาวดารพระราชวงศ์ของเราให้พิสดารยิ่งกว่าที่ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงให้ท่านคราวนี้”

ทรงรับราชการ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระองค์เจ้านวม ขึ้นทรงกรมเป็นพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวงษาสนิท เมื่อ พ.ศ. ๒๓๘๕ โปรดให้ทรงกำกับราชการกรมหมอ และพระราชทานวังริมแม่น้ำเจ้าพระยาใต้วัดพระเชตุพนฯ ให้เป็นที่ประทับแห่งใหม่ด้วย

อนึ่ง เมื่อพิจารณาถึงตำแหน่งหน้าที่ของพระองค์แล้วจะพบว่า กรมหมอนั้นจัดเป็นกรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง เนื่องจากมีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการดูแลบำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บแก่พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ตลอดจนข้าราชการชั้นสูงในราชสำนัก

กล่าวได้ว่า การที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า ทรงไว้วางพระราชหฤทัยให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงกำกับกรมหมอนั้น นอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในด้านการแพทย์ของพระองค์แล้ว หากพิจารณาอย่างลึกซึ้งจะพบว่า ยังเป็นการชี้ให้เห็นพระอุปนิสัยและพระบุคลิกภาพส่วนพระองค์อีกด้วย กล่าวคือผู้ที่ดำรงตำแหน่งแพทย์หลวงประจำพระองค์นั้น ย่อมมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความปลอดภัยของพระมหากษัตริย์และบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ จำเป็นจะต้องคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

ราชการ และตลอดระยะเวลา ๙ ปีที่ทรงกำกับราชการ กรมหมอ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงปฏิบัติภารกิจหน้าที่ด้านการแพทย์ด้วยดีตลอดมา อันสะท้อนให้เห็นถึงพระอุปนิสัยที่สามารถเข้าได้ด้วยดี กับทุกฝ่าย

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนพระอิสริยยศเป็นพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงวงษาธิราช และพระราชทานพระราชวังเดิมให้เป็นที่ประทับ นอกจากนี้โปรดให้ทรงกำกับราชการกรมหมอแล้ว

ยังโปรดให้ทรงกำกับราชการกรมมหาดไทย ว่าราชการ พระคลังสินค้า และเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน นับว่า ทรงเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ที่มีบทบาทและความสำคัญ ในการบริหารราชการแผ่นดินอีกพระองค์หนึ่ง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิทกับการรับวิทยาการแบบตะวันตก

ในสมัยต้นรัตนโกสินทร์ ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับชาติตะวันตกเริ่มต้นด้วยการฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการค้าที่แผ่เรื้อนด้วยเจตนาารมณัทางการเมือง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท

สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค)

พระยากรสาปนกิจโกศล (โหมต อมาตยกุล)

แบบจักรวรรดินิยม ดังจะเห็นได้จากการที่ชาติตะวันตก โดยเฉพาะอังกฤษพยายามที่จะส่งทูตเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีและเจรจาเพื่อทำสนธิสัญญาทางการค้าตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า รัชกาลที่ ๓ ไทยจึงตกลงทำสนธิสัญญาเบอร์นีกับอังกฤษใน พ.ศ. ๒๓๖๙ นับเป็นสนธิสัญญาฉบับแรกที่ไทยทำกับชาติตะวันตกในสมัยรัตนโกสินทร์

นอกจากนี้ การเข้ามาเผยแผ่คริสต์ศาสนาของมิชชันนารีโปรเตสแตนต์นับแต่ต้นรัชกาลที่ ๓ ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ได้นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมไทย โดยเฉพาะการที่มิชชันนารีได้นำความรู้ความก้าวหน้าของวิทยาการแบบตะวันตกในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการแพทย์และสาธารณสุข การช่าง การพิมพ์ ฯลฯ เวลานั้นกลุ่มชนชั้นสูง ซึ่งประกอบด้วย พระมหากษัตริย์ เจ้านาย และเหล่าขุนนางระดับสูง นับเป็นกลุ่มแรกที่มีความตื่นตัวและตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชนชั้นสูงกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มชนชั้นนำหัวก้าวหน้า มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและวิทยาการตะวันตกตามแขนงวิชาที่ตนสนใจ ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงอธิบายไว้ความตอนหนึ่งว่า

“...ในสมัยนั้นมีคนไทย ๕ คน ที่เรียนวิชาความรู้จากฝรั่งจากพวกอเมริกาได้เป็นอย่างดีเยี่ยมยอด คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อยังทรงผนวชอยู่ ทรงศึกษาวิชาภาษาพระองค์ ๑ พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษาทางวิชาทหารพระองค์ ๑ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงศึกษาวิชาการแพทย์พระองค์ ๑ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ตั้งแต่ยังเป็นหลวงนายสิทธิ ศึกษาวิชาต่อเรือกำปั่นคน ๑ นายโหมต อมาตยกุล ศึกษาวิชาช่างกลคน ๑...”

บทบาทในด้านการแพทย์

กล่าวได้ว่า พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงเป็นพระบรมวงศานุวงศ์หนึ่งในสามพระองค์ที่มีความสนพระทัยในวิทยาการตะวันตกอย่างจริงจัง ด้วยมีพระอุปนิสัยใฝ่รู้อยู่เป็นนิจ และมีพระวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล จึงมีความสนพระทัยที่จะทรงเรียนรู้วิชาการแพทย์แผนตะวันตกจากมิชชันนารีอเมริกัน จนกระทั่งทรงเป็นแพทย์ไทยพระองค์แรกที่ได้รับพระกานินยบัตรถวายเป็นพระเกียรติยศ และได้รับการทูลเชิญให้เป็นสมาชิกของสถาบันการแพทย์แห่งนิวยอร์ก (New York Academy of Medicine) ประเทศสหรัฐอเมริกา อาจกล่าวได้ว่าความสำเร็จในครั้งนี้ นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถในด้านการแพทย์ของพระองค์แล้ว ยังเป็นการช่วยประชาสัมพันธ์ให้ชาวต่างชาติรู้จักคนไทยดีขึ้นในอีกระดับหนึ่งด้วย

ในส่วนราชสำนักนั้น แม้ว่าแต่เดิมพระองค์จะทรงมีชื่อเสียงในด้านการแพทย์แผนโบราณมาก่อนแล้วก็ตาม แต่การได้รับเกียรติจากชาวต่างชาตินั้นก็ยิ่งมีผลทำให้พระองค์เป็นแพทย์ที่นำเอาระบบการแพทย์สมัยใหม่มาประยุกต์ใช้กับคนไทยมากขึ้น ดังที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวตรัสเรียกพระองค์อย่างชื่นชมว่า เป็น “หมออย่างเอก” นอกจากนี้ พระองค์ได้ทรงมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้มิชชันนารีอเมริกัน เช่น หมอบรัดเลย์ หมอเฮาส์ มีโอกาสเข้าไปในราชสำนักเพื่อดูแลรักษาผู้ป่วยพร้อมกับหมอหลวง

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงพระปรีชาสามารถในการประยุกต์วิธีการรักษาคนไข้ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย เพราะจากการที่พระองค์ทรงมีความรู้ความเชี่ยวชาญทั้งวิชาการแพทย์แผนโบราณและแผนตะวันตก ทำให้ทรงตระหนักดีว่าคนไทยยังคงมีความตื่นกลัวและไม่สามารถยอมรับในวิทยาการแพทย์แผนตะวันตกได้อย่างสนิทใจนัก ดังนั้นพระองค์จึงมีพระดำริให้ประยุกต์วิธีการรักษาคนไข้ซึ่งส่วนใหญ่ยังคุ้นเคยและยึดมั่นอยู่กับวิธีการรักษาแบบเก่า ทรงเห็นว่าจำเป็นจะต้องใช้เวลาแก่ราษฎรอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งจะเป็นผลดีกว่าการบังคับให้ปฏิบัติตาม

เพราะอาจได้รับการปฏิเสธมากกว่า ดังปรากฏเป็นหลักฐานเมื่อพระองค์ทรงทดลองสรรพคุณยาควินินหรือยาชาวฝรั่ง จนประจักษ์ในประสิทธิภาพแล้ว แต่ยังไม่อาจใช้ยาควินินรักษาผู้ป่วยได้อย่างเปิดเผย เนื่องจาก “ความลำบากยังมีในการที่จะให้คนนิยมใช้ยาที่ทำนั้น เพราะเป็นยาฝรั่ง ในสมัยนั้นผู้ที่เชื่อถือยาฝรั่งยังมีน้อย แม้ในกรุงเทพฯ คนก็ยังรังเกียจยาฝรั่งอยู่แบบทั่วไป” เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงทรงคิดค้นประยุกต์วิธีการใช้ยาด้วยโหวพริบปฏิภาณอย่างแยบยล ดังที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจรรยาภาพ ทรงเล่าว่า

“... มีเรื่องเล่ากันมาแต่ก่อนว่า เมื่อแรกยาควินินมีเข้ามาถึงเมืองไทยในรัชกาลที่ ๓ กรมหลวงวงษาธิราชสนิทซึ่งรอบรู้วิชาแพทยไทย ทรงทดลองและเลื่อมใสก่อนผู้อื่น แต่ก็ยังไม่อาจใช้โดยเปิดเผย เมื่อฉันท [สมเด็จพระยาตำราจรรยาภาพ] บวชเป็นสามเณร เคยได้ยืมกรมสมเด็จพระปวงศาจารย์ราชครูวิมลญาณ ตรีสว่ายาเม็ดแก้ไอของกรมหลวงวงศาฯ ที่นับถือกันนั้น เมื่อผ่าออกดูมี “ยาชาวฝรั่ง” (คือยาควินิน) อยู่ข้างในทุกเม็ด ...”

บทบาทในการทำสนธิสัญญากับต่างประเทศ

กล่าวได้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองตั้งแต่ปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า เป็นต้นมา ได้เปลี่ยนแปลงไปเมื่อลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกขยายตัวเข้ามาในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจึงบรรเทาลงโดยปริยาย แต่มีปัญหาคือใหม่ที่ไทยต้องประสบในขณะนั้นก็คือ ปัญหาด้านการต่างประเทศ ด้วยเหตุที่ชาติตะวันตกไม่พอใจระบบการค้าผูกขาดของไทย ต้องการจะขอแก้ไขสนธิสัญญาที่เคยทำไว้ ดังเช่นกรณีสหรัฐอเมริกาส่งบัลเลสเตียร์ (Balestier) และอังกฤษส่ง เซอร์ เจมส์ บรูค (Sir James Brooke) เป็นทูตเข้ามาเจรจาใน พ.ศ. ๒๓๙๓ ตามลำดับ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จ

ขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อมา พระองค์ทรงตระหนักดีว่าสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นอยู่ในภาวะที่ตึงเครียดมาก หากไทยตั้งต้นที่จะต่อสู้เช่นประเทศเพื่อนบ้าน คงต้องประสบกับความพ่ายแพ้ในที่สุด จึงมีพระบรมราโชบายที่จะดำเนินการผ่อนปรนในเชิงการทูต ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและละเอียดอ่อนมากที่สุด ในเวลานั้น ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นที่จะต้องเลือกสรรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เพื่อเป็นตัวแทนของฝ่ายไทยในการเจรจากับชาติตะวันตก ท่ามกลางสถานการณ์ทางการเมืองในเวลานั้น เป็นโอกาสที่เอื้ออำนวยให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ซึ่งเป็นเจ้านายที่ทรงคุ้นเคยและทรงเป็นมิตรกับชาวตะวันตกเป็นอย่างดี ประกอบกับทรงเป็นพระอนุชาที่มีความซื่อสัตย์และจงรักภักดี เป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยมากที่สุดพระองค์หนึ่ง และที่สำคัญที่สุดคือ พระองค์มีพระอุปนิสัยที่ประนีประนอม เข้าด้วยดีกับทุกฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มขุนนางตระกูลบุญนาค ซึ่งเป็นกลุ่มการเมืองที่มีอิทธิพลมากที่สุด ในเวลานั้น จากคุณสมบัติดังกล่าวนี้ พระองค์จึงทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ทรงดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการการค้าการค้าไทยร่วมกับกลุ่มขุนนางตระกูลบุญนาค อีก ๔ คน คือ สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ (ดิศ บุญนาค) สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ (ทัต บุญนาค) เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุญนาค) และเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ขำ บุญนาค) ในฐานะเป็นคณะผู้แทนฝ่ายรัฐบาลไทยเจรจาทำสนธิสัญญาเบาริงกับอังกฤษใน พ.ศ. ๒๓๙๘ ดังปรากฏหลักฐานที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของพระองค์ตอนหนึ่งว่า “...ในหลวง [พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว] คิดว่า กรมหลวงวงษาเป็นเจ้าต่างกรมผู้ใหญ่ เปนเนื้อเปนหนังของในหลวง แล้วเปนประธานอยู่ใน คอแวนแมน...”

เซอร์ จอห์น เบาว์ริง ได้กล่าววิจารณ์พระองค์ ในฐานะประธานคณะกรรมการการค้าการค้าไทย ความตอนหนึ่งว่า

“...พระเจ้าแผ่นดินทรงแต่งตั้งพระอนุชาคือ

พระเจ้านองยาเออ กรมหลวงวงษาธิราชสนิทให้ดำรงตำแหน่งประธานของคณะกรรมการชุดนี้ และพระองค์ [พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว] ไม่อาจจะหาผู้ใดได้ที่เหมาะสมยิ่งไปกว่านี้แล้ว เนื่องจากเจ้านายพระองค์นี้ [กรมหลวงวงษาธิราชสนิท] ทรงติดต่อกับชาวต่างประเทศอย่างมาก และทรงเป็นที่รู้จักกันดีทั้งในหมู่ชาวต่างประเทศและชาวสยาม...”

ภายหลังการลงนามในสนธิสัญญาเบาว์ริง (Bowring Treaty) ใน พ.ศ.๒๓๙๘ ซึ่งมีใจความรวมทั้งสิ้น ๒๑ ข้อ แยกออกเป็นสัญญาทางการเมือง ๑๒ ข้อ สัญญาว่าด้วยกฎหมาย ๖ ข้อ และพิกัดสินคำอีก ๓ ข้อ ต่อมาได้มีคณะทูตจากประเทศต่าง ๆ เดินทางเข้ามาขอเจรจาทำสนธิสัญญาในลักษณะเดียวกับอังกฤษ ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและฝรั่งเศส (พ.ศ. ๒๓๙๙) เดนมาร์ก (พ.ศ. ๒๔๐๐) โปรตุเกส (พ.ศ. ๒๔๐๒) ฮอลันดา (พ.ศ. ๒๔๐๓) สวีเดนกับนอร์เวย์ และเบลเยียม (พ.ศ. ๒๔๑๑) ซึ่งในการนี้ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการฝ่ายไทยทุกชุด

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ทรงมีบทบาทสำคัญในการต้อนรับคณะทูตทุกชาติ ซึ่งสร้างความประทับใจให้แก่คณะทูตโดยทั่วไป ทั้งนี้ด้วยทรงเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของคณะทูตชาติต่าง ๆ ด้วยความเอื้ออารี และพร้อมที่จะช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มพระทัย จึงทำให้ “แขกบ้านแขกเมือง” ประทับใจในพระบุคลิกภาพที่สุภาพ อ่อนโยนของพระองค์ ดังปรากฏหลักฐานคำวิจารณ์ของคณะทูตชุดต่าง ๆ เช่น เซอร์ จอห์น เบาว์ริง ทูตอังกฤษ กล่าวว่า “พระเจ้านองยาเออพระองค์นี้ ทรงมีชื่อเสียงในด้านความซื่อสัตย์และวิจารณ์ญาณที่ดี” และ “ไม่มีใครมีมิตรไมตรีต่อข้าพเจ้าเสมอพระองค์” หรือเทาเซนต์ แฮริส ทูตอเมริกันกล่าวว่า “กรมหลวงดูเหมือนมีพระชันษาสัก ๕๐ พรรษา พระพักตร์เปี่ยมไปด้วยความเมตตา”

กล่าวโดยสรุป พระกรณียกิจในด้านการทำสนธิ

สัญญาต่างประเทศนั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของพระองค์ได้เป็นอย่างดี ด้วยทรงได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการฝ่ายไทยต่อเนื่องกันมาตลอดรัชกาล ถึงแม้ว่าจะประชวรมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๐๔ จนต้องทรงลาออกจากการกำกับกรมหมอในเวลาต่อมา แต่พระองค์ก็ยังทรงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ปฏิบัติภารกิจในด้านต่างประเทศตลอดมา นับได้ว่าเป็นพระกรณียกิจที่ประสบผลสำเร็จจนเป็นที่ยอมรับในพระปรีชาสามารถด้านนี้เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะทรงดำเนินวิเทโศบายด้วยความประณีตระมัดระวังปรนเปรนทางการทูต เพื่อประสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้ดำเนินไปด้วยดี จนทรงได้รับความชื่นชมจากบรรดาคณะทูตโดยทั่วไป

ด้วยพระปรีชาสามารถและพระกรณียกิจนานัปการที่เป็นคุณแก่ประเทศชาติอย่างอเนกอนันต์ ในฐานะที่ทรงสนับสนุนสันติวัฒนธรรม และทรงส่งเสริมการสมานฉันท์ในสังคม โดยเฉพาะความสำเร็จในการเจรจาทางการทูต ยังผลให้พระองค์ทรงเป็นที่รู้จักของประเทศในเอเชีย ยุโรป และสหรัฐอเมริกา

งานฉลอง ๒๐๐ ปี วันคล้ายวันประสูติ

๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑

เพื่อน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ที่ทรงมีต่อประเทศชาติ ตลอดจนพระกรณียกิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติมานานัปการ ในโอกาสวันคล้ายวันประสูติครบ ๒๐๐ ปี ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ในพิธีทักษิณานุประทานและทรงบำเพ็ญพระราชกุศลงานฉลอง ๒๐๐ ปี วันคล้ายวันประสูติพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท เมื่อวันพุธ ที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ พระอุโบสถ วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร

จากนั้นในวันเดียวกันช่วงบ่าย เวลา ๑๔.๓๐ -

๑๓.๐๐ นาฬิกา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติงานฉลอง ๒๐๐ ปี วันคล้ายวันประสูติพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท และทรงเปิดการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง “ปัญหาการเรียนการสอน และการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน” ณ อาคารชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (หอประชุมกองทัพเรือ) โดยพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เสด็จไปทรงร่วมงานทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย

บรรณานุกรม

จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. **พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.** พระนคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๒๑. (พิมพ์ในงานฉลองครบ ๘๔ ปี มหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ๑ - ๕ ตุลาคม ๒๕๒๑).

ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม. **พระประวัติและงานสำคัญของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ ชั้น ๒ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท.** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์, ๒๕๒๔.

ตำราวรรณภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. **ประชุมพระนิพนธ์เบ็ดเตล็ด.** พระนคร : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๐๔.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๓.** กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๓๘.

_____ . **พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔.** กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๒๑.

ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ ๖๒. พระนคร : โรงพิมพ์ท่าพระจันทร์, ๒๕๐๖. (คณะข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายเทียม ลदानนท์ ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๖).

เฟลด์ส, ยอร์จ เฮาส์. **ดร. เรโนลด์ เฮาส์ หมอฝรั่งสามรัชกาล.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุริยบรรณ, ๒๕๒๕. วงษาธิราชสนิท, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง. **โคลง**

จินตามณี. พระนคร : โรงพิมพ์ไทย, ๒๔๕๙. (พระเจ้านั่งงยาเธอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทรโปรดให้พิมพ์เป็นครั้งแรกเป็นของแจกในงานศพพระยานาวาพลาญโยค (ม.ว. ชม สนิทวงศ์ ณ กรุงเทพฯ) ว.ม. ปีมโรงอัฐศก พ.ศ. ๒๔๕๙).

วงษาธิราชสนิท, พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง. **นิราศพระประธม.** พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๙. (พิมพ์แจกในการพระกฐินพระราชทาน มหาอำมาตย์โท พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ อุปนายกราชบัณฑิตยสภา หอพระสมุดวชิรญาณ ณ วัดดุสิตาราม พ.ศ. ๒๔๖๙).

ศิลปากร, กรม. **จดหมายเหตุ เรื่องทรงตั้งพระบรมวงศานุวงศ์กรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ตลอดจรัชกาลที่ ๕.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ เดลิเมิ้ล, ๒๔๕๓).

_____ . **จดหมายเหตุ เรื่องทูตอเมริกันเข้ามาในรัชกาลที่ ๓ เมื่อปีจอ พ.ศ. ๒๓๙๓.** พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ๒๔๖๖. (พระนางเจ้าสุชุมมาลมารศรี พระราชเทวี สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าฯ กรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต โปรดให้พิมพ์ในการบำเพ็ญพระกุศล เมื่อปีกุน พ.ศ. ๒๔๖๖).

_____ . **จินตามณี เล่ม ๑ - ๒ กับ บันทึกเรื่องหนังสือจินตามณี และจินตามณี ฉบับพระเจ้าบรมโกศ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปบรรณการ, ๒๕๑๒.

_____ . **ตำราสรรพคุณยา ฉบับของกรมหลวงวงษาธิราชสนิท.** [ม.ป.ท.], ๒๕๓๓. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางไขศรี ทองธิว ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม กรุงเทพฯ วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๓๓).

_____ . **บันทึกกรายวันของเซอร์ จอห์น เบาริง.** แปลโดย นันทนา ตันติเวสส. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดไอเดียสแควร์, ๒๕๓๒.

_____ . **บันทึกกรายวันของเทาเซนต์ แอริส.** แปลโดย นันทา วรเนติวงศ์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๑๕.

_____ . **ประชุมเพลงยาว ฉบับหอสมุดแห่งชาติ.** พระนคร : สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๐๗.

ภาพพระราชทาน

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา บำเหน็จของผู้กล้าหาญทางปัญญาความรู้ ให้เป็นคุณแก่แผ่นดิน

ทรงสรรค์ นิลกำแหง

เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ ในการพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา แก่ผู้ทรงคุณวุฒิในทางศิลปวิทยา ประจำปี ๒๕๕๐ ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต รวม ๘ ราย คือ

สาขามนุษยศาสตร์ ได้แก่ นางนิยะดา เหล่าสุนทร

สาขาสังคมศาสตร์ ได้แก่ นายลิขิต อีร์เวคิน

และนางเกษรี ณรงค์เดช

สาขาวิทยาศาสตร์ ได้แก่ นางสาวพิไล พูลสวัสดิ์ และนายสมศักดิ์ ปัญญาแก้ว

สาขาแพทยศาสตร์ ได้แก่ นายยง ภู่วรรณ และนายสุรพล อิศรไกรศิลป์

สาขาเศรษฐศาสตร์ ได้แก่ นางมิ่งสรรพ ขาวสอาด

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่งแก่วงวิชาการ และแก่ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา อันเป็นบำเหน็จของผู้กล้าหาญทางปัญญาความรู้ให้เป็นคุณแก่แผ่นดิน

เหรียญดุษฎีมาลา เป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์อย่างหนึ่ง เป็นเหรียญสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จในราชการ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๔๒๕ อันเป็นมหามงคลสมัย ซึ่งบรรจบครบรอบร้อยปีที่หนึ่ง นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ และทรงเริ่มพระราชวงศ์จักรีสืบราชสันตติวงศ์ที่ยืนมาจนถึงรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นพระบรมราชานุสรณ์ถึงพระมหากษัตริย์องค์แรกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้าง **เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติคุณรุ่งเรืองยิ่ง มหาจักรีบรมราชวงศ์** สำหรับพระราชทานแก่พระบรมวงศานุวงศ์ ที่ได้ดำรงรักษาความสามัคคีในราชตระกูลรุ่งเรืองสืบมา ส่วนข้าราชการที่ได้รับราชการมาด้วยดี มีความสามารถ ทำคุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่บ้านเมือง ก็ควรจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ด้วย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้าง **เหรียญดุษฎีมาลา** เป็นเหรียญเครื่องประดับสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จในราชการแก่ทหารและพลเรือนตามความดีความชอบ

เหรียญดุษฎีมาลาเมื่อแรกสร้างนั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ออกประกาศพระบรมราชโองการและให้ตราพระราชบัญญัติเครื่องอิสริยยศสำหรับความดีความชอบ เหรียญดุษฎีมาลา จุลศักราช ๑๒๔๔ พุทธศักราช ๒๔๒๕ ซึ่งในหนังสือกฎหมายในรัชกาลที่ ๕ เรียกว่า **“พระราชบัญญัติเครื่องอิสริยยศสำหรับความดีความชอบ เหรียญดุษฎีมาลา”** ขึ้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้มีเหรียญดุษฎีมาลา ลักษณะเป็นเหรียญเงินรูปไข่กะไหล่ทอง ด้านหน้าเป็นพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีอักษรจารึกตามขอบด้านบนว่า **“จุฬาลงกรณ์วัหีสสรบรมราชาธิราชโน”** ขอบล่างเป็นใบชัยพฤกษ์ไขว้กันรองรับพระบรมรูป ด้านหลังเป็นรูปพระสยามเทวาธิราช

ทรงพระชรรค์ ยืนแทนพิงโล่ตราแผ่นดิน พระหัตถ์ขวา ทรงพวงมาลัยจะสวมที่ตรงจารึกชื่อผู้ได้รับ ได้แทนมีเลข **“๑๒๔๔”** บอกจุลศักราชปีที่สร้าง และมีอักษรจารึกตามขอบว่า **“สยามินทร์บรมราชตฤณัฐีปเปวหนอัทัง”** กับขอบเหรียญจารึกคาถาสำหรับตราแผ่นดินว่า **“สัพพะเสสสังภูตานิ สามัคคีวิภูมิตสชาติกา”** บนเหรียญมีพระชรรค์ชัยศรีกับธำมรงค์เทวรูปไขว้กัน มีห่วงยึดกับเหรียญและติดกับแผ่นโลหะจารึกอักษรว่า **“ทรงยินดี”** ห้อยกับแพรแถบกว้าง ๓ เซนติเมตร ริวแดงริวขาวสำหรับพระราชทานทหารหรือตำรวจ ริวขาวริวชมพูสำหรับพระราชทานพลเรือน

พระราชบัญญัติเหรียญดุษฎีมาลา จุลศักราช ๑๒๔๔ นี้ กำหนดให้มีเข็มพระราชทานประกอบกับเหรียญเป็น ๕ ชนิด คือ (๑) เข็มราชการในพระองค์ (๒) เข็มราชการแผ่นดิน (๓) **เข็มศิลปวิทยา** (๔) เข็มความกรุณา (๕) เข็มกล้าหาญ ลักษณะเป็นเข็มปลายเป็นข้อปทุมทั้งสองข้าง จารึกอักษรตามชนิดของเข็ม ไขกัลดที่แพรแถบเหนือเหรียญสำหรับประดับที่หน้าอกเสื้อเบื้องซ้าย เหรียญที่พระราชทานสตรีใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างให้เป็น **เครื่องราชอิสริยาภรณ์** อันหมายถึงเครื่องประดับเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ของพระราชธา และทรงจัดไว้ในกลุ่มเหรียญสำหรับพระราชทานเป็นบำเหน็จกล้าหาญเพื่อพระราชทานแก่ผู้มีความกล้าหาญทางปัญญา **ความรู้ให้เป็นคุณแก่แผ่นดิน** นับเป็นครั้งแรกที่ผู้มีความสามารถในศิลปวิทยา จะได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นพิเศษเช่นนี้ ทั้งเป็นการสนองพระบรมราโชบายในการพัฒนาวิชาความรู้เพื่อปรับปรุงประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาชาติอารยประเทศ และเมื่อพินิจถึงหลักเกณฑ์การพระราชทาน ก็จะได้เห็นว่ามิหลักรั้งอันเข้มงวดต่างจากเครื่องราชอิสริยาภรณ์อื่น ๆ คือ จะพระราชทานเฉพาะผู้มีฝีมืออย่างเอกอุ อันเป็นคุณประโยชน์ต่อแผ่นดินที่ไม่มีผู้ใดทำได้เสมอหรือดีกว่าดังปรากฏในพระราชบัญญัติเครื่องอิสริยยศสำหรับ

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สตรี

ความดีความชอบ เหรียญดุษฎีมาลา จุลศักราช ๑๒๔๔ พุทธศักราช ๒๔๒๕ มาตรา ๙ ว่า

“เข็มที่จะจารึกว่า ศิลปวิทยา นั้น ไว้สำหรับ พระราชทานนักปราชญ์ราชกระวี นายช่างแลฝีมือช่าง พิเศษต่าง ๆ ที่ได้คิดอย่างสิ่งของที่จะเป็นประโยชน์ทั่ว กัน ครั้งแรกคราวแรกฤกษ์นำสิ่งของใด ๆ เข้ามาทำ มาสร้างขึ้นในแผ่นดิน เป็นผลประโยชน์ต่อบ้านเมือง แลราชการ ฤกษ์ที่แต่งหนังสือตำราวิทยากรต่าง ๆ ที่เป็นของเก่า ของใหม่ก็ดี ที่เป็นคุณต่อแผ่นดิน เป็น ประโยชน์แก่ราชการ เป็นผลแก่การค้าขาย ฤกษ์เป็นช่าง อย่างฝีมือเอก ที่ได้คิดก็ตีทำเองก็ดี ปรากฏว่าไม่มีผู้ใด ผู้หนึ่งทำได้เสมอดีกว่าแล้ว ผู้ทำคุณประโยชน์ดังกล่าว มา นี้ ก็ทรงพระราชดำริหวัณฉฉัย พระราชทานเข็ม ชะนิคนี้ให้ตามคุณานุรูป”

(สะกดการันต์ตามต้นฉบับ)

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา บุรุษ

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสืบสานพระบรมราชโบายในการ พระราชทานบำเหน็จความชอบแก่ผู้มีความรู้ในศิลป- วิทยา แต่มีพระราชดำริว่า เหรียญดุษฎีมาลา นั้นตัว เหรียญมีพระบรมรูปและพระบรมนามาภิไธยของ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งต่าง พระองค์กัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้สร้าง **ตราวชิรมาลา** ขึ้นแทน ต่อมาได้ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สร้างเหรียญพระราชทาน แทนเหรียญดุษฎีมาลา เข็มราชการในพระองค์ เข็ม ราชการแผ่นดิน เข็มความกรุณา และเข็มกล้าหาญ เหรียญและเข็มทั้ง ๔ ชนิดจึงยกเลิกไป คงเหลือแต่ เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา เพียงอย่างเดียว

ในพุทธศักราช ๒๔๘๔ ในรัชสมัยพระบาทสม- เต็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิ- บดินทร จึงได้มี **พระราชบัญญัติเหรียญดุษฎีมาลา พุทธ- ศักราช ๒๔๘๔** ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม พุทธศักราช ๒๔๒๕ เสีย พระราชบัญญัติฉบับใหม่ได้กำหนด เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ขึ้นใหม่โดยเฉพาะ สำหรับพระราชทานแก่ผู้ทรงคุณวุฒิในทางศิลปวิทยา

อันได้แสดงให้เห็นประจักษ์เป็นพิเศษแล้ว ซึ่งจะได้พระราชทานตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร เจริญ และเข้มคงมีรูปลักษณะเช่นเดิม

การพระราชทาน จะพระราชทานให้เป็นสิทธิแก่ผู้รับ แต่ถ้าผู้รับหรือทายาทโดยธรรมของผู้รับกระทำความผิดอย่างร้ายแรง หรือประพฤติตนไม่สมเกียรติ อาจทรงเรียกคืนได้ เจริญนี้ไม่มีประกาศนียบัตร เพราะได้จารึกชื่อผู้ได้รับพระราชทานไว้ด้านหลังของเหรียญแล้ว แต่จะประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ระเบียบการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยานี้ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้มีการปรับปรุงให้เหมาะสมแก่กาลสมัยหลายครั้ง ฉบับปัจจุบันคือ **“ระเบียบว่าด้วยการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พุทธศักราช ๒๕๒๑”** แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๒, ๒๕๔๓ และ ๒๕๔๗ สารสำคัญแห่งระเบียบนี้มีว่า

เหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา เป็นเหรียญซึ่งพระมหากษัตริย์จะได้พระราชทานเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติแก่บุคคลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในทางศิลปวิทยา อันได้แสดงให้เห็นประจักษ์เป็นพิเศษว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

ในการขอพระราชทานให้คำนึงอย่างรอบคอบถึงกรณีความชอบที่ได้ใช้ศิลปวิทยาเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติว่ามีลักษณะถึงขนาดควรจะได้บำเหน็จเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทั้งนี้ เพื่อให้เหรียญนี้ทรงไว้ซึ่งเกียรติอันสูง และเป็นที่ยกย่องแก่ผู้ได้รับพระราชทาน ทายาท ครอบครัว และวงศ์ตระกูล

ผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา จะต้องมียุทธคุณประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) คิดค้นความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่เป็นผลสำเร็จ

(๒) ปรับปรุงความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือสิ่งประดิษฐ์ให้ดีขึ้นกว่าเดิมเป็นอันมาก

(๓) ได้แสดงให้เห็นเป็นที่ปรากฏว่ามีฝีมือและชื่อเสียงยอดเยี่ยมในทางศิลปวิทยา

ทั้งนี้ ผลงานดังกล่าวต้องแสดงให้เห็นประจักษ์เป็นพิเศษว่า เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อประเทศชาติ

การจะเสนอชื่อบุคคลใดเข้ารับการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยานั้น ระเบียบดังกล่าวกำหนดผู้มีสิทธิเสนอชื่อผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาไว้โดยเฉพาะ คือ

(๑) กระทรวงทบวงเจ้าสังกัด หรือกระทรวงทบวงที่เกี่ยวข้องกับผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทาน

(๒) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

(๓) ราชบัณฑิตยสถาน

(๔) สภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันอุดมศึกษาที่เทียบเท่ามหาวิทยาลัย

(๕) สถาบันที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น หรือ

(๖) ผู้ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ในสาขาเดียวกันกับผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทาน

ทั้งนี้ ให้เสนอชื่อและผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับการพิจารณาขอพระราชทาน ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การพิจารณาวินิจฉัยผลงานเพื่อขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา กำหนดให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา คณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคน ทำหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัย ในกรณีจำเป็นจะต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาพิจารณาให้ความเห็น นายกรัฐมนตรีจะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นกรรมการเฉพาะเรื่องอีกจำนวนไม่เกินสองคนเข้าร่วมพิจารณาก็ได้ กรรมการเฉพาะเรื่องนี้มีสิทธิออกเสียงลงมติในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนั้น ๆ ด้วย

การพิจารณาผลงานของผู้ซึ่งสมควรจะได้รับ
การพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็ม
ศิลปวิทยา ให้พิจารณาตามสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่ง
หรือหลายสาขาพร้อมกัน ดังนี้

(๑) มนุษยศาสตร์ (๒) ศึกษาศาสตร์ (๓) วิจิตร-
ศิลป์ (๔) สังคมศาสตร์ (๕) นิติศาสตร์ (๖) วิทยา-
ศาสตร์ (๗) วิศวกรรมศาสตร์ (๘) แพทยศาสตร์ (๙)
เกษตรศาสตร์ หรือ (๑๐) สาขาวิชาการอื่น ๆ ตามที่
คณะกรรมการพิจารณาการขอพระราชทานเหรียญ
ดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา พิจารณาเห็นสมควร

ให้คณะกรรมการเสนอผลการพิจารณาขอ
พระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ต่อ
นายกรัฐมนตรี เมื่อนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว
จึงให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องไปยัง
สำนักราชเลขาธิการ เพื่อขอให้นำความกราบบังคมทูล
พระกรุณาขอพระราชทานต่อไป

ผลการพิจารณาขอพระราชทานเหรียญดุษฎี
มาลา เข็มศิลปวิทยา ประจำปี ๒๕๕๐ แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ
ในทางศิลปวิทยาทั้ง ๘ ราย ที่กล่าวมาข้างต้น คือ

นางนิยะดา เหล่าสุนทร ศาสตราจารย์ ระดับ
๑๑ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ราชบัณฑิต สาขาวรรณกรรมร้อยแก้ว ราชบัณฑิตยสถาน
ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขา
มนุษยศาสตร์ มีผลงานการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เช่น

- (๑) เทพกรีที่ถูกลืม
- (๒) การฟื้นฟูอักษรศาสตร์ในรัชกาลพระบาท
สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
- (๓) คัมภีร์นารายณ์ ๒๐ ปาง กับคนไทย
- (๔) โคลงโลกนิติ : การศึกษาที่มา
- (๕) ธนัญชัยบัณฑิตขาดก : ภาพสะท้อนภูมิ-
ปัญญาของชาวอยุธยา
- (๖) ไตรภูมิพระร่วง : การศึกษาที่มา
- (๗) จารึกวัดพระเชตุพน
- (๘) พินิจวรรณกรรม พินิจวรรณการ พินิจวรรณ-
คดี พินิจวรรณลักษณะ

นายลิขิต อีร์เวคิน ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๑

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ราชบัณฑิต
สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ราชบัณฑิตย-
สถาน ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลป-
วิทยา สาขาสังคมศาสตร์ มีผลงานการศึกษาวิจัยและ
เขียนตำราเกี่ยวกับการเมืองการปกครองไทย เช่น

- (๑) วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย
- (๒) ประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมืองไทย
- (๓) การเมืองการปกครองไทย
- (๔) ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย :
วิสัยทัศน์ในสองทศวรรษหน้า
- (๕) จตุลक्षणสังคมและการเมืองไทย
- (๖) Democracy in Thailand

นางเกษรี ณรงค์เดช ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรม-
ศาสตร์ นายกสภาวินิจฉัยปัทมณี ในพระบรมราชูปถัมภ์
ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขา
สังคมศาสตร์ เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการสร้างความเป็น
ปึกแผ่นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และริเริ่มในการ
จัดทำร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ... จน
กระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี
พ.ศ. ๒๕๔๗

นางสาวพิไล พูลสวัสดิ์ ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐
ภาควิชาจุลชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็ม
ศิลปวิทยา สาขาวิทยาศาสตร์ มีผลงานด้านการศึกษา
นิเวศวิทยาและการอนุรักษ์นกเงือก ซึ่งเป็นพื้นฐานที่
สำคัญต่องานอนุรักษ์และงานวิจัยต่อยอดทั้งเชิงกว้าง
และลึก และเป็นก้าวสำคัญที่จะนำความรู้ด้านชีววิทยา
และนิเวศวิทยาของนกเงือกที่ผ่านมา มาขยายงานด้าน
การอนุรักษ์นกเงือกออกไปในพื้นที่ผืนป่าทั่วประเทศ
อันจะส่งผลต่อเนื่องถึงความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า
ทั่วประเทศต่อไปในอนาคต

นายสมศักดิ์ ปัญญาแก้ว ศาสตราจารย์ ระดับ
๑๑ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานเหรียญ
ดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขาวิทยาศาสตร์ มีผลงาน

แถวนี้ (จากซ้าย) ศาสตราจารย์ไพโล พูลสวัสดิ์ ศาสตราจารย์ เกษรี ณรงค์เดช ศาสตราจารย์นิยะดา เหล่าสุนทร **แถวนี้** (จากซ้าย) ศาสตราจารย์ยง ภู่วรรณ ศาสตราจารย์ลิขิต อีรวะกิน ศาสตราจารย์มิ่งสรรพ ขาวสะอาด ศาสตราจารย์ สุรพล อิศรไกรศีล ศาสตราจารย์สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว

ด้านการวิจัยและพัฒนาเซลล์แสงอาทิตย์ โดยได้ผลิต เซลล์แสงอาทิตย์ที่มีโครงสร้างระดับนาโน เรียกว่า เซลล์แสงอาทิตย์ชนิดควอนตัมดอทโมเลกุล (Quantum dot mecleue) ซึ่งมีประสิทธิภาพสูง และเป็นเซลล์แสงอาทิตย์ที่ใช้งานได้ดีกับแสงความเข้มสูง

นายยง ภู่วรรณ ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๑ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขาแพทยศาสตร์ มีผลงานด้านการวิจัยไข้หวัดนกในประเทศไทย และการวิจัยปัญหาและการป้องกันไวรัสตับอักเสบในประเทศไทย ทำให้ทราบลักษณะทางพันธุกรรมไข้หวัดนกที่ระบาดใหญ่ในประเทศไทย และพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัยที่มีความถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว นอกจากนี้ได้ศึกษาการติดต่อโรคข้ามสายพันธุ์จากนกสู่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม กลไกการตีอยา

นายสุรพล อิศรไกรศีล ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๑ หัวหน้าสาขาวิชาโลหิตวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ราชบัณฑิต สาขาแพทยศาสตร์ ราชบัณฑิตยสถาน ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขาแพทยศาสตร์ มีผลงานการศึกษาวิจัย ดังนี้

- (๑) การศึกษาเซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือดในผู้ป่วยโรคต่าง ๆ
- (๒) การวิจัยเรื่อง โรคโลหิตจางอะพลาสติก (Aplastic anemia) หรือโรคกระดูกฝ่อในประเทศไทย

(๓) การปลูกถ่ายไขกระดูกและการปลูกถ่าย เซลล์ต้นกำเนิดเม็ดเลือด

นางมิ่งสรรพ ขาวสะอาด ศาสตราจารย์ ระดับ ๑๑ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยสังคม ได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา สาขาเศรษฐศาสตร์ มีผลงานการศึกษา ค้นคว้า และวิจัย เช่น

(๑) หนังสือรายงานการวิจัยเรื่อง “Mekong Tourism : Blessings for All?”

(๒) ร่างแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔

(๓) โครงการจัดทำรูปแบบกลไกการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติ ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๔) Social Challenges for the Mekong Region

(๕) แผนนโยบายการจัดการน้ำสำหรับประเทศไทย

ผลงานของผู้ใช้ความกล้าหาญทางปัญญาความรู้ให้เป็นคุณแก่แผ่นดิน จนได้รับพระราชทานเหรียญดุษฎีมาลา เข็มศิลปวิทยา ทั้ง ๘ ราย ไม่ว่าจะเป็นการคิดค้น ความรู้ ระบบ กรรมวิธี หรือประดิษฐ์สิ่งใหม่ นอกจากนำเกียรติยศมาสู่ตัวผู้ได้รับพระราชทาน ทายาทครอบครัวและวงศ์ตระกูลแล้ว ยังเป็นความภาคภูมิใจของวงวิชาการด้านนั้น ๆ อย่างหาที่เปรียบมิได้

ที่ว่าผิด ผิดนั้นประการใด

รศ. ดร. นิตยา กาญจนวรรณ*

๑. บทนำ

ครูภาษาไทยแทบทุกคนคงจะเคยพูดหรือเขียนถึงเรื่องการใช้ภาษาไทยผิด ๆ กันมาแล้ว บางคนอาจจะเคยพูดหรือเขียนจนเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย เพราะต้องพูดเรื่องเก่าอยู่อย่างซ้ำซาก อย่าว่าแต่ตัวครูเองจะเบื่อหน่ายเลย แม้แต่ผู้ฟังและผู้อ่านบางคนก็พลอยเบื่อหน่ายไปด้วย และแอบนิทล้าหลัง หรือในบางกรณีก็พูด “ใส่หน้า” ครูภาษาไทยอย่างไม่เกรงใจว่า “จุกจิก จู้จี้ จริง ๆ “

ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ครูภาษาไทยก็คงจะต้องพูดและเขียนเรื่องนี้กันต่อไป トラบเท่าที่ยังเป็นครูภาษาไทยอยู่ บทความนี้จะได้ชี้ให้เห็นความบกพร่องที่เกิดขึ้นอย่างซ้ำซาก วิธีแก้ไข และวิธีโต้ตอบคนที่ไม่เห็นด้วย

๒. ข้อบกพร่องทั่วไป

ข้อบกพร่องโดยทั่วไปมีอยู่ ๒ ประการ คือ ประการแรก การใช้รูปวรรณยุกต์ผิด ประการที่สอง การสะกดคำ (ยกเว้นชื่อเฉพาะ) ต่างจากที่ได้กำหนดไว้ในพจนานุกรม

๒.๑ การใช้รูปวรรณยุกต์ผิด

ข้อบกพร่องประการแรกนี้เป็นเรื่องเกิดขึ้นบ่อยมาก คำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงต่ำหรืออักษรต่ำ

เมื่อเป็นเสียงตรี ก็ยังคงมีไม้ตรีประดับอยู่อย่างเหนียวแน่น มิใช่ที่ครูภาษาไทยหลายสำนักจะได้ช่วยกันคิด คำคล้องจองออกมาช่วยจำก็ตาม

คำประเภทนี้หาได้ไม่ยากนัก ป้ายประกาศตามถนนหนทางและตามสื่อต่าง ๆ ก็ยังมีให้เห็นกันอยู่มากมาย เช่น

ค็อกเทล คุกกี้ เค้ก ซ็อก ซ็อกโกแลต ซอป-ปิ้ง ชูต ซีฟู้ด ท๊อป น๊อค ไนต์ นู้ด ฟลิก ฟาสต์ฟู้ด มัย ร็อก ล็อก ว่าง สนุกเกอร์ ฯลฯ

ตัวอย่างคำผิดข้างต้นนั้นส่วนใหญ่เป็นคำทับศัพท์จากภาษาอังกฤษ ซึ่งคนไทยนิยมออกเสียงตรี ในที่นี้ใส่รูปวรรณยุกต์ไปตามเสียงที่ต้องการ ส่วนตัวสะกดนั้นใช้ตามหลักของราชบัณฑิตยสถาน สำหรับผู้ใช้กฎอื่นก็อาจจะเขียนว่า ซ็อค ซอคโกแลต น็อค ฟลิก ร็อค ล็อค แต่ไม่ว่าจะใช้ตัวสะกดอย่างไร **สิ่งที่ผิดเหมือนกันก็คือ ใช้ไม้ตรี แทนไม้โท** หรือในที่ซึ่งไม่ต้องใช้เพราะเป็นเสียงตรีอยู่แล้ว ตัวอย่างข้างต้นถ้าจะเขียนให้ถูกต้องเขียนดังนี้คือ

ค็อกเทล คุกกี้ เค้ก ซ็อก ซ็อกโกแลต ซอป-ปิ้ง ชูต ซีฟู้ด ท๊อป น๊อค ไนต์ นู้ด ฟลิก ฟาสต์ฟู้ด มัย ร็อก ล็อก ว่าง สนุกเกอร์ ฯลฯ

คำผิดประเภทนี้ถ้าเกิดจากคนไม่มีความรู้หรือยังไม่ได้เรียนก็คงจะไม่สู้กระไรนัก แต่ที่เป็นชื่อสินค้าหรือชื่อเพลง (ซึ่งก็นับว่าเป็นสินค้าชนิดหนึ่ง) ไม่น่าจะทำ เพราะเป็นชื่อที่ติดตาคน จะพลอยให้คนจดจำคิดว่า

* ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ภาควิชาอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

เป็นคำที่ถูกได้ เช่น ชื่อเพลง “ร็อคเอ๊ะเอ๊ะ” กับ
สินค้าที่ชื่อว่า “ไวทอป”

ชื่อของผู้มีชื่อเสียงก็ไม่ควรจะเขียนให้ผิดอย่าง
“น้องนุ๊ก” และ “อันโทน ชูตสเลอร์”

ยังเป็นรายการที่เกี่ยวกับการศึกษายังไม่ควร
เขียนให้ผิด

เคยดูรายการเกี่ยวกับเกษตรกรรมซึ่งมีพิธีกร
เป็นอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเกษตร และเป็นผู้ใช้
ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง แต่แล้วก็ต้องมาสะดุดคำว่า
“น้อคน้า” ซึ่งเชื่อว่าไม่ใช่ฝีมือของอาจารย์พิธีกร แต่
อาจจะเป็นฝีมือของทีมงานที่ช่วยกันเขียน รายการนี้มี
คำว่า “คลินิก” ที่บางวันก็มีคำว่า “คลินิค” ซ้อนขึ้นมา
ไม่ได้บอกว่าคำไหนผิด แต่น่าจะเขียนให้เหมือนกัน ไม่
ควรจะใช้กฎ ๒ กฎในรายการเดียวกัน

**๒.๒ การสะกดคำ (ยกเว้นชื่อเฉพาะ) ต่างจาก
ที่ได้กำหนดไว้ในพจนานุกรม**

ข้อบกพร่องประการที่สองนี้ส่วนใหญ่สื่อมวลชน
จะระมัดระวัง เพราะสามารถตรวจสอบกับ พจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ง่าย จึงบกพร่องน้อยกว่า
คำประเภทแรกที่ต้องใช้ความรู้ ไม่ใช่ความจำ

ครั้งแรกคิดว่าความผิดพลาดนี้คงจะมีแต่ใน
คำตอบข้อสอบ ที่นักศึกษาไม่มีสิทธิ์นำพจนานุกรม
เข้าไปตรวจสอบ แต่แล้วก็ต้องผิดหวังที่บังเอิญเห็นอยู่
บนจอโทรทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นรายการที่
กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ผลิต

วันนั้นเป็นเรื่องของ “การปฏิรูปการศึกษา” ที่
กล่าวถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่นำมาช่วยสอน โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งก็คือ ซีดีรอม (CD-ROM) กำลังชื่นชมยินดี
อยู่กับนักเรียนตัวน้อย ๆ ที่จ้องอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์
เพื่อเรียนวิชาภาษาไทยจากซีดีรอม ก็พลันต้องผิดหวัง
เพราะที่หน้าจอคอมพิวเตอร์ (ที่มองเห็นผ่านทางจอทีวี)
นั้น เขาบอกว่า

“มารู้จักลักษณะนาม”

มองดูเฟิน ๆ ก็ไม่น่าจะมีอะไรผิด แต่ถ้าจะ
สอนเรื่องไวยากรณ์หรือลักษณะภาษาไทยแล้ว ต้องรู้ว่า

คำนี้เป็นศัพท์เฉพาะทางวิชาการ ต้องเขียนว่า **ลักษณ-**
นาม ไม่ใช่ **ลักษณะนาม**

“ลักษณะ” เป็นคำธรรมดา หมายถึง “เครื่อง
แสดงสิ่งหนึ่งให้เห็นว่าต่างกับอีกสิ่งหนึ่ง, คุณภาพ;
ประเภท” เช่น “ลักษณะของนามเป็นดังนี้คือ...” ส่วน
“ลักษณะนาม” เป็นคำทางไวยากรณ์ หมายถึง “คำนาม
ที่แสดงลักษณะของสิ่งต่าง ๆ เช่น คน ๓ คน แมว ๒
ตัว ชลুষ ๓ เล้า ลูกคนโต หมวกใบใหญ่”

สิ่งที่กระทรวงศึกษาธิการน่าจะกระทำก็คือ
ตรวจสอบสื่อการสอนวิชาภาษาไทยทั้งหมดเสียใหม่
ถ้ายังมีความผิดพลาดนี้หรืออย่างอื่นอีก ก็น่าจะคืน
สินค้า แล้วขอให้ผลิตใหม่

ความบกพร่องเช่นนี้ ปรากฏอยู่ในบรรดา
พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์บางฉบับด้วย ผู้ผลิตควร
ตรวจสอบการเขียนภาษาไทยให้ถูกต้องเสียก่อนที่จะ
วางตลาด

เป็นที่น่ายินดีว่า เรื่องวรรณยุกต์นี้ระมัดระวัง
กันมากแล้ว

๓. ความเห็นของผู้ไม่เห็นด้วย

มีผู้ใช้ภาษาไทยมากมายที่ไม่เห็นด้วยกับการ
ตำหนิเรื่องดังกล่าว บางคนตำหนิว่า ครูภาษาไทยใจแคบ
ชอบตำหนิคนที่ “เขียนผิดไปจากที่ตนเองคิดว่าถูก” โดย
อ้างว่า ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนสมัยสุโขทัย
อยุธยา หรือรัตนโกสินทร์ตอนต้น อาจจะเห็นว่าครู
ภาษาไทยในปัจจุบันนี้ผิดก็ได้ เช่น ในสมัยก่อน เขียนคำ
“เปน” ไม่มีไม้ไตคู่ แต่ปัจจุบันเราเขียนผิดไปจากเดิม
กลายเป็น “เป็น” น่าจะเป็นเรื่องวิวัฒนาการ เพราะภาษา
เป็นสิ่งสมมติ ซึ่งใช้แทนการสื่อความหมายระหว่างกัน
ถ้าเข้าใจก็ถือว่าบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว ภาษามีวิวัฒนาการ
และเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยไม่หยุดนิ่ง จึงเกิดคำใหม่ ๆ
ขึ้นมากมาย ไม่จำเป็นต้องให้ “ใครก็ไม่รู้” มาช่วยบัญญัติ
ให้

ในแง่ของชื่อสินค้าถือว่าเป็นสิทธิของเขา ถ้า
เขาจดลิขสิทธิ์คำว่า “ไวทอป” แล้วต่อมาเปลี่ยนเป็น

“ไวท์อป” ก็อาจจะเป็นผู้คิดว่าเป็นของปลอมลอกเลียนแบบ ในกรณีของ “ร็อกเอ๊ะเอ๊ะ” ก็เช่นเดียวกัน ถ้าเขียนใหม่เป็น “ร็อกเอ๊ะเอะ” ผู้ที่จะซื้อเทปก็อาจจะสับสนว่า ชุดใดเป็นของจริง ชุดใดเป็นของปลอม

โดยสรุปก็คือ คำไหนถูกหรือผิด พิสูจน์ตัวเองได้ ตามกาลเวลา ตามความนิยม ตามสมัย และประโยชน์ใช้สอย “ตามผู้ใช้” มากกว่าตามหลักการที่กำหนดโดย “ใครก็ไม่รู้” เพราะถ้ากำหนดไว้อย่างหนึ่ง แต่คนส่วนใหญ่ใช้อีกอย่างหนึ่ง วันหนึ่งคนที่กำหนด (คนเก่าหรืออาจเป็นคนใหม่ที่มีความคิดเหมือนคนเก่า) ก็จะต้องมาบัญญัติศัพท์ตามความนิยมของผู้ใช้อีกจนได้ ทั้งนี้เพราะผู้ใช้ภาษาเป็นผู้ที่มีพลังอำนาจมากที่สุด

๔. วิธีอธิบาย

สิ่งที่ถือว่าผิดหรือบกพร่อง มีเงื่อนไข ๒ ประการคือ

ประการแรก ผิดไปจากที่กำหนดไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ประการที่สอง ผิดจากหลักเกณฑ์การเขียนคำไทย ในด้านการใช้รูปวรรณยุกต์กับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงต่ำหรืออักษรต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ การใช้ไม้ตรี เพื่อบอกเสียงตรี แทนที่จะใช้ไม้โท หรือไม้ไต่คู้ หรือ ไม่ต้องใช้ก็ได้

จะเห็นได้ว่า ไม่มีข้อใดที่น่าจะตรงกับข้อความที่ว่า “เขียนผิดไปจากที่ตนเองคิดว่าถูก” การกำหนดการเขียนคำเป็นเรื่องของราชบัณฑิตยสถานที่ได้รับมอบหมายที่มาจากรัฐบาล ใน พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นฉบับปัจจุบัน มี “ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระเบียบการใช้ตัวสะกด” ซึ่งข้อความตอนหนึ่งมีว่า

“...บรรดาหนังสือราชการและการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน ให้ใช้ตัวสะกดตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ เสมอไป หากกระทรวงทบวงกรมใดเห็นสมควรเปลี่ยนอักษรวิธีในคำใดแล้ว

ให้ชี้แจงแสดงเหตุผลไปยังราชบัณฑิตยสถาน ต่อเมื่อราชบัณฑิตยสถานเห็นชอบด้วย และสั่งแก้พจนานุกรมแล้วจึงให้ใช้ได้...”

ประกาศฉบับนี้ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ผู้ลงนามคือนายกรัฐมนตรี ครุภาษาไทยทุกคนจึงต้องปฏิบัติตามประกาศนี้ เหตุผลอีกประการหนึ่งครุภาษาไทยให้ความเชื่อถือพจนานุกรมฉบับนี้ก็คือรายพระนามและรายนามของราชบัณฑิตซึ่งทำหน้าที่ปรับปรุงแก้ไขตัวสะกด ตั้งแต่ฉบับ พ.ศ. ๒๔๙๓ (ซึ่งเป็นพื้นฐานของฉบับปัจจุบันและอนาคต) เป็นต้นมา เพื่อขจัดความรู้สึกรู้สึกว่า “ใครก็ไม่รู้” เข้ามากำหนดการเขียน ก็จะขอนำรายพระนามและรายนามของกรรมการชุดแรกซึ่งทำหน้าที่ดังกล่าวมาให้ดูดังนี้

๑. พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยากร M.A. (Oxon); อ.ด. (กิตติมศักดิ์)
๒. พระยาโกษากรวิจิตร (บุญศรี ประภาศิริ)
๓. นายจำ ทองคำวรรณ
๔. หลวงเทพดรานุศิษฐ์ (ทวี ธรรมธัช ป.๙)
๕. ม.ร.ว. เทวาธิราช ป. มาลากุล
๖. พระธรรมนิเทศทวยหาญ (อยู่ อุดมศิลป์ ป. ๙)
๗. พรหมณ์ ป.ส. ศาสตร B.A. (Madras)
๘. นายประยูร ธาตุภูมิ
๙. นายเพียร ราชธรรมนิเทศ
๑๐. นายวงศ์ เขาวนระกี
๑๑. พระวรเวทย์พิสิฐ (วรเวทย์ ศิวะศรียานนท์) อ.ด. (กิตติมศักดิ์)
๑๒. พระยาวิสุทธากร (แมน ทรนทรานนท์) น.บ.ท.
๑๓. พระสมบัติธัญญผล (ม.ล. เลื่อน อิศรางกูร)
๑๔. พระยาอนุমানราชธน (ยง อนุมานราชธน) อ.ด. (กิตติมศักดิ์)
๑๕. พระพินิจวรรณการ (แสง สาลิตุล ป. ๖)
๑๖. พระสารประเสริฐ (ตรี นาคประทีป ป.๗)
๑๗. พระยาอุปกิตศิลปสาร (นันท กัญญาชีวะ ป.๖)

๑๘. นายเจริญ อินทรเกษตร ป.๙

ขอแสดงคารวะแต่ปราชญ์ทั้ง ๑๘ ท่านที่ช่วยวางรากฐานให้แก่การปรับปรุงแก้ไขพจนานุกรม โดยคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงอันเป็นธรรมดาโลก จึงทำให้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือสื่อสารอันทรงคุณค่า และทรงประสิทธิภาพสำหรับคนไทยอยู่เสมอมา

ปราชญ์ทั้ง ๑๘ ท่านที่ได้กล่าวไว้ในครั้งก่อนนี้แหละที่เห็นด้วยกับการเขียนคำว่า “เป็น” โดยใช้ไม้ไตคู้กำกับ เป็นการเห็นด้วยอย่างมีหลักฐานและรากฐาน

อาจารย์ เปลื้อง ณ นคร ซึ่งเคยเขียนคอลัมน์ภาษาไทย ในฟ้าเมืองไทย ได้กล่าวไว้ว่า

“ไม้ไตคู้ หรือ ไม้ตายคู้ นี้ปรากฏในหนังสือจินตามณีของพระโหราธิบดี สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เข้าใจว่านักปราชญ์คิดใช้ในสมัยนั้น แต่ก็คงไม่ได้ใช้กันแพร่หลาย เพราะดูตามหนังสือเก่า พบยังเขียน เหน เบน ซึ่งควรจะเขียนเห็น เป็น

มาในสมัยท่านอาจารย์พระยาอุปกิตศิลปสารจึงได้บัญญัติใช้ไม้ไตคู้แน่นอนขึ้น เพื่อบอกเสียงอ่านให้แน่นอน เช่น คำว่า เบน นั้น อาจอ่านว่า สระเอ น สะกด หรือ สระอะ น สะกด ก็ได้ ดังนั้นจึงต้องกำหนดลงไปให้แน่นอน ว่าถ้าจะให้อ่านออกเสียงสั้นก็ต้องเขียน เบน แต่เป็นการประสมตัวแบบนี้ไม่มีใช้ จึงต้องเปลี่ยนสระอะเป็นไม้ไตคู้แล้วเอาไปไว้บนพยัญชนะ คือ เป็น เท่ากับ เบน ดังนี้ เรียกว่าสระอะเปลี่ยนรูปเป็นไม้ไตคู้”

(เปลื้อง ณ นคร, ๒๕๒๔, น. ๗๙)

นอกนี้อาจารย์เปลื้องยังได้กล่าวต่อไปอีกว่า

“ควรกำหนดไว้ว่าตัวอักษรนั้นมาที่หลังเสียงเรามีเสียงพูดกันก่อน แต่เสียงนั้นเปล่งออกมาแล้วหายไป เราจึงต้องหาทางเก็บเสียงเอาไว้ จึงคิดตัวอักษร หรือตัวหนังสือขึ้น เพื่อใช้เก็บเสียง

หรือแทนเสียง แล้วก็บัญญัติวิธีใช้ตัวหนังสือในการที่จะใช้แทนเสียงนั้น ๆ คนที่จะอ่านหนังสือก็ต้องรู้วิธีอ่าน จึงจะออกเสียงได้ถูกต้อง

สมัยสุโขทัย ที่ออกเสียงสั้น แต่ไม่มีไม้ไตคู้บังคับ เช่น เจบ เหน เบน มาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชคงจะเห็นขัดข้อง ที่จะเก็บเสียงให้ตรง จึงบัญญัติใช้ไม้ไตคู้ขึ้น แต่ก็ยังใช้ไม่แพร่หลายนัก

อย่างคำว่า เบน นั้นยังใช้กันมาจนถึงรัชกาลที่ ๕ มาบัญญัติให้เขียน เป็น ในรัชกาลที่ ๖”

(เปลื้อง ณ นคร, ๒๕๒๔, น. ๘๑)

ข้อความที่ยกมาให้ดูนี้คงจะช่วยตอบคำถามได้ว่าใครเป็นฝ่ายเขียนผิด หรือไม่มีใครเขียนผิดเลย แต่เป็นวิวัฒนาการอย่างหนึ่ง

เมื่อตรวจสอบพจนานุกรมไทยฉบับเก่าก็จะได้ดังนี้คือ

พจนานุกรมไทย-ไทย ฉบับของ เจ คาสเวล และ เจ เอช แชนด์เลอร์ (พ.ศ. ๒๓๘๙) เก็บไว้ว่า

เบน นั้นคือไม่ตาย หนึ่งคือบังเกิดเหมือนคำพูดว่า เบนสูญเป็นจันทร์

(หน้า ๕๓๐)

แต่ คำว่า “เบน” ก็ได้กลายเป็น “เป็น” ไปแล้ว ดังที่ปรากฏใน สัพพะ พะจะนะ พาสาไท ของปลเลอกัว (พ.ศ. ๒๓๙๗) ที่ว่า

เป็น To live, to be, to know. _ He lives still. _ He is an honest man.

(หน้า ๕๒๖)

ต่อมาเมื่อ เจ. แอล. เวย์ นำมาปรับปรุงใหม่เป็น ศิรพจน์ภาษาไทย พจนานุกรมไทย-ฝรั่งเศส-อังกฤษ ฉบับ Bishop J. L. Vey (ค.ศ. ๑๘๙๖/พ.ศ. ๒๔๓๙) ก็ระบุไว้ว่า

เป็น To live, to be, to exist, to know.

(หน้า ๖๔๑)

พจนานุกรม ฉบับแรกนั้นเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ ฉบับที่ ๒ เกิดในสมัยรัชกาลที่ ๔ ส่วนฉบับที่ ๓ เกิดในสมัยรัชกาลที่ ๕ หลังจากที่ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้ว ๒๘ ปี (เสด็จขึ้นครองราชสมบัติเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑) จึงไม่ใช่เรื่องแปลกอันใดที่คณะนักปราชญ์ผู้ปรับปรุงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน จะเลือกกำหนดให้เขียนคำนี้ว่า เป็น โดยมีไม้ไต่คู้กำกับไว้ด้วย

ความบกพร่องประการที่สอง คือ เรื่องผิดพลาดหลักเกณฑ์การเขียนคำไทยในด้านการใช้รูปวรรณยุกต์ กับคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเสียงต่ำหรืออักษรต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก็คือ การใช้ ไม้ตรี เพื่อบอกเสียงตรี แทนที่จะใช้ไม้โท หรือไม้ไต่คู้ หรือ ไม้ต้องก็ได้

หลักนี้ครูภาษาไทยสมัยปัจจุบันมิได้เป็นผู้คิด แต่เป็นหลักเกณฑ์ที่ปรากฏอยู่ในตำราภาษาไทยมาตั้งแต่โบราณ นับแต่ จินตามณี ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มาจนถึงตำราเรียนในสมัยปัจจุบัน โดยที่ยังไม่มีใคร หรือ “ใครก็ไม่รู้” เข้าไปเปลี่ยนแปลง

ในกรณีที่ผู้ใช้ภาษาไทยเขียนผิดไปจากเกณฑ์นี้ จะถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคลก็ได้ แต่สิทธิส่วนบุคคลย่อมต้องไม่ทำให้ผู้อื่นเสียสิทธิ์หรือเสียหาย การเขียนอย่างผิดพลาดหลักเกณฑ์การสะกดการันต์เช่นนี้ หากมีผู้นิยมเห็นด้วยมาก ๆ ก็อาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบบการเขียนครั้งใหญ่ นั่นคือ ต่อไปนี้เราจะไม่ต้องกังวลเรื่องอักษรสามหมู่กันอีกต่อไปแล้ว คำใดมีเสียงเอกก็ใช้ไม้เอก เสียงโทก็ใช้ไม้โท เสียงตรีก็ใช้ไม้ตรี เสียงจัตวาก็ใช้ไม้จัตวา หากเป็นเช่นนั้นจริง คำส่วนใหญ่ของภาษาไทยก็คงจะต้องสะกดใหม่หมด ต่อไปนี้เราต้องเขียนว่า

นิกน้อยคล้อยบินมาเดียวดาย

ข้าง ข้าง ข้าง นื่องเคยเห็นข้างรือเปล่า

อย่ามาเหย้าเหยียกันนี้ะ

ขึ้นไม่เชื่อคุณรืออก เค้าเป็นนักรือองระดับท้อปเทน

นี้ะจ๊ะ

ท้องฟ้าปลอดโปร่งสวยมากนี้ะจ๊ะที่รัก

เราจะปล่อยให้ความผิดพลาดในคำไม่กี่คำมาทำให้เราต้องแก้ไขคำส่วนใหญ่ที่เคยเขียนถูกต้องตามระบบเดิมเช่นนั้นหรือ

ส่วนเรื่องการติติงชื่อสินค้าที่สะกดผิดนั้นก็เคยมีมานานแล้ว

ศาสตราจารย์จ่านงค์ ทองประเสริฐ เคยบรรยายทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในรายการภาษาของเรา เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ว่า มีชื่อสินค้าที่สะกดผิดคือ **อายิโนะเิมะไตะ** ซึ่งที่ถูกต้องสะกดว่า **อายิโนะเิมะไตะ** เพราะ น หนู กับ ม ม้า เป็นอักษรต่ำ อีกคำหนึ่งที่ท่านติติงก็คือ คำว่า **ฟุตไนต์** ซึ่งต้องเขียนว่า **ฟุตไนต์** ด้วยเหตุผลอันเดียวกัน

ครั้นถึงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๐ ท่านก็ตี **มงชักฟอกท้อป ไวท้อป** และ **มงชักฟอกแพ็บ** โดยมีข้อสังเกตว่า

“...อย่าง **ไวท้อป** ผมก็ยังเห็นใช้ไม้ตรีอยู่ ผมจำได้ว่าเคยเปลี่ยนเป็น **ไวท้อป** โดยใช้ไม้ไต่คู้แทนซึ่งก็ไม่ผิด จะใช้ไม้โทหรือไม้ไต่คู้ก็ได้ทั้งสองแบบ และ**มงชักฟอก แพ็บ** ซึ่งใช้ไม้ตรีมาตลอด แต่พอมี **แพ็บใหม่** ผมเคยเห็นใช้ไม้โท แต่บางทีก็เห็นใช้ไม้ตรีอยู่ คล้าย ๆ กับผู้ดำเนินการจัดทำโฆษณา ยังไม่มีความแน่ใจว่า ควรจะเขียนอย่างไรจึงจะถูกเลยใช้แบบเก่าบ้าง แบบใหม่บ้าง...”

(จ่านงค์ ทองประเสริฐ, ๒๕๓๔ ก. หน้า ๑๙๑)

ต่อมาในวันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๑ ท่านก็ได้กล่าวต่อไปว่า

“...เมื่อผมได้ทักท้วงไปทางรายการ **ภาษาของเรา** นี้ไม่สู้มานานัก ป้ายต่าง ๆ ที่โฆษณาซองสุรস্যี่ห้อนี้ ซึ่งเป็นป้ายขนาดใหญ่ตามสี่แยกสามแยกทั่วไป ก็ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง โดยเอาไม้ตรีที่ **โนะ** กับ **เิมะ** ออก แล้วต่อมาตามปั๊บบและถุงพลาสติกที่บรรจุซองสุรস্যี่ห้อนี้ ก็ได้รับการแก้ไขให้ถูก

ต้องหมด แม้สินค้ายี่ห้ออื่น ๆ เช่น **แท็ตทู** และ **แพ็บ** ก็ได้แก้ไขให้ถูกต้องแล้ว...”

(จำนงค์ ทองประเสริฐ, ๒๕๓๙ ข. หน้า ๒๗๙)

เรื่อง **อายุโนะโมะโตะ** นี้ “**เปรียญ ๗**” แห่ง **สยามรัฐ** ได้เล่าว่า “**สันตสิริ**” ได้มาเยี่ยมและเล่าให้ฟังว่า ท่านก็เคยทักท้วงไปที่บริษัทถึง ๒ ครั้ง บางบริษัทผู้ผลิตก็ยอมแก้ไขโดยดี (**เปรียญ ๗**, ๒๕๒๒, หน้า ๒๑)

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่า เจ้าของสินค้านั้นเมื่อมีผู้ท้วงติงด้วยความหวังดี เขาก็ยอมเปลี่ยนแปลงตัวสะกดด้วยความเคารพภาษาไทย โดยที่เขาก็มิได้เกรงว่า ถ้าสะกดให้ถูกต้องแล้วจะกลายเป็น “ของปลอม” แต่ประการใด ไม่มีใครกล่าวว่า “เป็นสิทธิของเขา”

๕. ข้อบกพร่องอื่น ๆ

นอกจากความผิดพลาดสองเรื่องที่ว่านี้แล้ว ยังมีเรื่องศัพท์บัญญัติที่หลายคนเข้าใจว่าเป็นของราชบัณฑิตยสถาน เช่น คำว่า **Software** ซึ่งหลายคนเข้าใจว่าเป็นคำว่า **ละมุนกัณฑ์** คำนี้ไม่ใช่ของราชบัณฑิตยสถาน คำที่ราชบัณฑิตยสถานได้บัญญัติไว้ก็คือ “**ส่วนชุดคำสั่ง**” หรือ “**ซอฟต์แวร์**”

บางคนเข้าใจว่า การที่ฝาแฝดตัวติดกันได้ชื่อว่า **Siamese twin** นั้นเป็นเพราะ “ฝรั่ง” ให้เกียรติแก่ประเทศไทยนั้น ก็ไม่น่าจะจริง เพราะการตั้งศัพท์เป็นเรื่องของสถานการณ์และความนิยม อาจจะดีหรือไม่ดีก็ได้ เราจึงมี **Siamese cat**, **Dutch auction**, **Dutch barn**, **Dutch courage**, **Dutch oven**, **American dream**, **Spanish influenza**, **Spanish omelette**, **Italian dressing**, **French dressing**, **French fries**, **French leave**, **Philippine** และอื่น ๆ อีกมากมาย ขอให้ลองเปิดพจนานุกรมดูก็จะรู้ว่า การมีชื่อประเทศหรืออะไรที่เกี่ยวข้องกับประเทศเป็นศัพท์นั้นมีใช้ของดีเสมอไป โดยเฉพาะคำว่า **Philippine** นั้น ฝรั่งหมายถึง “คนใช้”

๖. บทสรุป

ข้อบกพร่องในการสะกดคำภาษาไทยนั้นมิทั้งเรื่องความบกพร่องเพราะไม่แม่นยำในกฎเกณฑ์ และการเขียนไม่ตรงตามพจนานุกรม ส่วนข้อบกพร่องอื่น ๆ อาจจะเป็นเรื่องความเข้าใจผิดในแง่การเลือกใช้คำหรือการเข้าใจผิดในเรื่องความหมาย ครูภาษาไทยจึงไม่อาจจะเปื้อนหนายในการให้คำอธิบาย ถึงแม้ว่าบางครั้งจะมีผู้เข้าใจผิดบ้างก็ตาม ●

บรรณานุกรม

- จำนงค์ ทองประเสริฐ. ๒๕๓๙ ก. *ภาษาไทยของเรา* เล่ม ๖. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- จำนงค์ ทองประเสริฐ. ๒๕๓๙ ข. *ภาษาไทยของเรา* เล่ม ๗. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี่.
- ปัลเลอกัวซ์ (Pallegoix). ๒๕๔๒. *ศัพท์ พะจะนะ พาสาไท* สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ.
- เปรียญ ๗. ๒๕๒๒. *พูดไทย - เขียนไทย*. กรุงเทพฯ: สนวนหนังสือ.
- เปลื้อง ณ นคร. ๒๕๒๔. *ตอบปัญหาภาษาไทย*. พระนคร: บำรุงสาส์น,
- ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๔๖. *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒*. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- เวย์, เจ. แอล. (J. L. Vey) *ศรพจนานุกรมภาษาไทย* คณะอนุกรรมการชำระกฎหมายตราสามดวง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี จัดทำพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๕.
- ศิลปากร, กรม. ๒๕๐๔. *จินตามณี เล่ม ๑-๒* กับ *บันทึกเรื่องหนังสือจินตามณี และจินตามณีฉบับพระเจ้าบรมโกศ*. พระนคร: ศิลปบรรณาการ.
- Caswell, J. copied and enlarged by J.H. Chandler. ๒๕๔๔. *A Dictionary of the Siamese language 1846*. กรุงเทพฯ: ศรุสภา.

คดีปราสาทพระวิหาร

ดร. สมหมาย จันทรเรือง *

คดีปราสาทพระวิหาร หรือที่คนมักเรียกกันว่า คดีเขาพระวิหาร เป็นคดีประวัติศาสตร์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชา ซึ่งศาลโลกได้ดำเนินการพิจารณาและตัดสินเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีข้อมูลสำคัญที่ควรทราบ ๓ ประเด็น ได้แก่ ศาลโลกและเขตอำนาจของศาลโลก ความเป็นมาของข้อพิพาท และผลการพิจารณาพิพากษาของศาลโลก

ศาลโลกและเขตอำนาจ

ศาลโลก (The World Court of Justice) เป็น “ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ (The International Court of Justice)” ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๓ (ค.ศ. ๑๙๒๐) สถานที่ตั้งอยู่ที่กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ อำนาจหน้าที่ของศาลโลกคือการวินิจฉัยคดีหรือข้อพิพาทของรัฐต่าง ๆ ในการฟ้องคดีต้อง

* ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม และผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง.

กระทำโดยรัฐหรือประเทศ บุคคลธรรมดาจะฟ้องศาลโลกไม่ได้

จำนวนผู้พิพากษามี ๑๕ คน ใช้การเลือกตั้ง อยู่ในตำแหน่งได้ ๙ ปี การพิจารณาพิพากษาคดีต้องมีส่วนองค์คณะ (จำนวนผู้พิพากษาที่กำหนดเป็นอย่างน้อย) ครบ ๙ คน ในแต่ละคดีผู้พิพากษาจะเลือกประธานและรองประธานเอง ทั้งนี้การพิจารณาจะดำเนินที่สำนักงานศาลโลก (กรุงเฮก) หรือสถานที่อื่นก็ได้ตามความเหมาะสม

เขตอำนาจของศาลโลก (ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนพานิช, ๒๕๕๑) การยอมรับเขตอำนาจศาลโลก ทำได้ ๓ ประการ ดังนี้

๑. การยอมรับเขตอำนาจการพิจารณาคดีโดยการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาใดอนุสัญญาหนึ่ง ซึ่งกำหนดว่า หากมีปัญหาในการตีความสนธิสัญญาให้ศาลโลกเป็นผู้พิจารณา

๒. ประเทศคู่พิพาททำความตกลงยอมรับเขตอำนาจศาลโลกเฉพาะกรณี กล่าวคือ เมื่อเกิดข้อพิพาทขึ้นมาแล้ว รัฐหรือประเทศที่พิพาทได้ทำสนธิสัญญายอมรับเขตอำนาจศาลเฉพาะข้อพิพาทนั้น

๓. รัฐหรือประเทศได้ทำคำประกาศฝ่ายเดียวยอมรับเขตอำนาจศาล ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐหรือประเทศนั้นกำหนดไว้

ในส่วนของประเทศไทยได้ทำคำประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลโลก รวม ๓ ฉบับ ดังนี้

ฉบับแรก ทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๒ (ค.ศ. ๑๙๒๙) เริ่มมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๓ (ค.ศ. ๑๙๓๐) โดยประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลโลกเก่าซึ่งมีชื่ออย่างเป็นทางการคือ “ศาลประจำยุติธรรมระหว่างประเทศ” (Permanent Court of International Justice: PCIJ) เป็นเวลา ๑๐ ปี

ฉบับที่สอง รัฐบาลไทยทำคำประกาศ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ “ต่ออายุ” (Renew) เขตอำนาจศาลโลกเก่า เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ (ค.ศ. ๑๙๔๐) มีผลใช้บังคับวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ (ค.ศ. ๑๙๔๐)

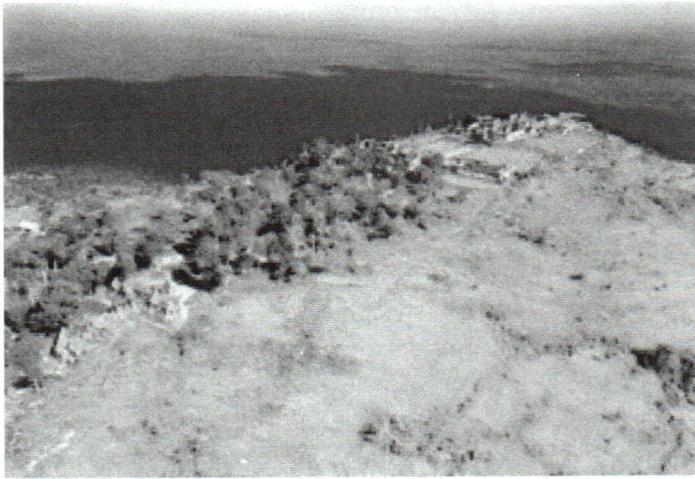
ฉบับที่สาม รัฐบาลไทยทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ (ค.ศ. ๑๙๕๐) หลังจากคำประกาศฉบับที่สอง (ที่ต่ออายุคำประกาศฉบับแรก) หหมดอายุไป ๑๔ วัน

ข้อต่อสู้เกี่ยวกับเขตอำนาจศาลโลกของฝ่ายไทยก็คือ ศาลโลกเก่าได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๙ (ค.ศ. ๑๙๔๖) ตามธรรมนูญศาลโลกใหม่ที่มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ” (International Court of Justice : ICJ) นั้นในมาตรา ๓๖ วรรค ๕ กำหนดให้การยอมรับเขตอำนาจ “ศาลโลกเก่า” ที่ถ่ายโอนไปยัง “ศาลโลกใหม่” หากว่าคำประกาศนั้นยังมีผลใช้บังคับอยู่หรือไม่ขาดอายุ ดังนั้นข้อต่อสู้ของทนายความฝ่ายไทยมีว่า คำประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลโลกเก่าได้ยุติจากการสิ้นสุดของศาลโลกเก่า คำประกาศต่ออายุเขตอำนาจศาลโลกเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ (ค.ศ. ๑๙๕๐) จึงไม่มีผลบังคับใช้อีกต่อไป อีกทั้งคำประกาศดังกล่าวมิใช่คำประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลโลกใหม่ ศาลโลกใหม่ย่อมไม่มีเขตอำนาจ

ศาลโลกได้พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐบาลไทยรู้ดีว่าขณะทำคำประกาศฉบับที่สามนั้น ทำหลังจากที่ศาลโลกเก่าได้สิ้นสุดลงแล้วกว่าสี่ปี ดังนั้นคำประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลโลกฉบับที่สามถือเป็นคำประกาศใหม่ที่แยกเป็นเอกเทศจากคำประกาศฉบับแรกและฉบับที่สอง และหากพิจารณาเนื้อหาของคำประกาศฉบับที่สามแล้ว ศาลโลกเห็นว่าเป็นการประกาศยอมรับเขตอำนาจศาลโลกใหม่โดยอิงเงื่อนไขจากคำประกาศฉบับแรก ศาลโลกจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่า ศาลโลกมีเขตอำนาจพิจารณาข้อพิพาทที่รัฐบาลกัมพูชาฟ้องรัฐบาลไทย ข้อต่อสู้ทางกฎหมายของฝ่ายไทยฟังไม่ขึ้น

ความเป็นมาของข้อพิพาท

ข้อพิพาทอันเป็นที่มาของคดีปราสาทพระวิหาร ซึ่งประเทศกัมพูชายื่นฟ้องประเทศไทยต่อศาลโลกนั้น ชื่อปราสาทพระวิหารที่ใช้ในการฟ้องจึงเป็นชื่อเรียกของกัมพูชาว่า “เปรียะวิเฮียร์ (Preah Vihear)” ปราสาท

พระวิหารตั้งอยู่บนเทือกเขาพนมดงรักสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๖๗๕ เมตร ตัวปราสาทอยู่ระหว่างเขตอำเภอจอมกระสาน จังหวัดพระวิหาร ประเทศกัมพูชา กับบ้านภูมิซร้อล อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ประเทศไทย

ตัวปราสาทพระวิหารก่อสร้างระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๓ หรือในพุทธศตวรรษที่ ๑๖ ระหว่าง พ.ศ. ๑๕๔๕ - ๑๕๙๓ สมัยพระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ และที่ ๒ ของชนชาติขอม พระวิหารหันหน้าไปทางทิศเหนือ ด้านหน้าและทางขึ้นอยู่ในประเทศไทย ตัวปราสาทบางส่วนอยู่ในเขตประเทศกัมพูชา มีลานหิน ๔ ระดับ ปรากฏประธานอยู่ชั้นบนสุด และแต่ละชั้นมีอาคารรูปกากบาทบนเนื้อที่ ๑๕๐ ไร่ คนเขมรหรือชาวกัมพูชา เรียกว่า “เปรี๊ยะวิเฮียร์” หมายถึงผู้เป็นใหญ่แห่งขุนเขา ซึ่งเป็นความเชื่อของฮินดูที่สร้างเป็นศาสนสถาน ถวายแด่พระศิวะหรือพระอิศวรซึ่งเป็นเทพสูงสุด

ความเป็นมาในการครอบครองปราสาทพระวิหาร จากการแผ่อำนาจของประเทศฝรั่งเศสเข้าสู่คาบสมุทรมอินโดจีน เมื่อฝรั่งเศสยึดครองกัมพูชาและพิพาทกับประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงทำสนธิสัญญาแยกดินแดนบางส่วนให้ฝรั่งเศสเมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๗ (ค.ศ. ๑๙๐๔) ฝรั่งเศสได้ทำแผนที่ขีดเส้นพรมแดนระบุว่าปราสาทพระวิหารอยู่ในเขตประเทศไทย ต่อมา พ.ศ. ๒๔๕๐ (ค.ศ. ๑๙๐๗) มีการทำสนธิสัญญาเพิ่มเติมกำหนดเขตแดนใหม่ ปรากฏว่าปราสาทพระวิหารอยู่ในเขต

ประเทศกัมพูชา แต่ประเทศไทยไม่ได้ทักท้วง

เมื่อเกิดสงครามอินโดจีนใน พ.ศ. ๒๔๘๔ (ค.ศ. ๑๙๔๑) สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีได้เรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส และฝรั่งเศสขอยุติสงครามคืนดินแดนไชยบุรี จำปาศักดิ์ เสียมราฐ และพระตะบอง ให้ประเทศไทย หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศไทยเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและญี่ปุ่นแพ้สงคราม ทำให้ประเทศไทยต้องคืนดินแดนที่ได้มาทั้ง ๔ จังหวัดให้ฝรั่งเศส ภายหลังฝรั่งเศสแพ้

สงครามที่เดียนเบียนฟูต้องถอนทหารออกจากเวียดนาม ประเทศไทยจึงส่งทหารเข้าครอบครองปราสาทพระวิหาร

พ.ศ. ๒๔๙๒ (ค.ศ. ๑๙๔๙) กัมพูชาได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส และฝรั่งเศสถอนกำลังทหารออกจากกัมพูชา ขณะนั้นเจ้าบรมโกศล นายกรัฐมนตรีของกัมพูชา ได้เรียกร้องขอคืนปราสาทพระวิหารจากประเทศไทย ไทยไม่ยอม ในที่สุดต้องตัดสัมพันธ์ทางการทูตเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๐๑ และทั้งสองฝ่ายปิดพรมแดน

ในวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ เจ้าบรมโกศล ได้ยื่นฟ้องประเทศไทยต่อศาลโลก ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์ การตัดสินจากองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดีจำนวน ๑๒ คน โดยมีนายโบตาน วินอาสกี (โปแลนด์) เป็นประธาน และ นายริคาโด เจ. อาลฟาโร (ปานามา) เป็นรองประธาน

ฝ่ายกัมพูชามีนายดิน กูดเดอ แรม อาเชสัน (Dean Gooderham Acheson) (สหรัฐอเมริกา) เป็นหัวหน้าคณะทนายความ ส่วนฝ่ายไทยมี ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช เป็นหัวหน้าคณะทนายความ คดีนี้มีการสืบพยานรวม ๗๕ ครั้ง และใช้เวลาในการพิจารณา ๓ ปีเศษ

ผลการพิจารณาพิพากษาของศาลโลก

คดีปราสาทพระวิหารนี้ประเทศไทยยื่นฟ้องประเทศไทยต่อศาลโลกเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ (ค.ศ. ๑๙๕๙) มีรายชื่อผู้พิพากษา ทนาย และที่ปรึกษา

ดังนี้

ผู้พิพากษาที่เป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษา

๑. นายโอบิตาน วินิอาสกี (โปแลนด์) ประธานศาลโลก
๒. นายริคาโด เจ. อาลฟาโร (ปานามา) รองประธาน
๓. นายจูลส์ บาเดอวัง (ฝรั่งเศส)
๔. นายอับเดลฮามิด บาดวี (อียิปต์)
๕. นายลูซิโอ เอ็ม บอเรโน กินตานา (อาร์เจนตินา)
๖. นาย วี เค. เวลลิงตัน คู (จีนกลาง)
๗. เซอร์ เพอร์ซี สเปนเดอร์ (ออสเตรเลีย)
๘. เซอร์ เจรัลด์ ฟิตซ์มอริส (สหราชอาณาจักร)
๙. นายวลาดีมีร์ เอ็ม คอเรตสกี (รัสเซีย)
๑๐. นายโคตาโร ทานากา (ญี่ปุ่น)
๑๑. นายโฮเซ ลูอิส บุสตามัน ริเบโร (เปรู)
๑๒. นายเกตาโน มอเรลลี (อิตาลี)

คณะทนายความฝ่ายกัมพูชา

๑. นายติน กูดเดอแรม อาชเชสัน หัวหน้าคณะทนายความ
๒. นายตรวง กัง
๓. นายอुक ชุม
๔. นายโรเซ ปินโต
๕. นายโปล เรอแตร์
๖. นายเบรช เอ็ม คลาเกตต์
๗. พันเอก จีน กาเรต
๘. นายชาญ ยูริน
๙. นายเชม สงวน

คณะทนายความฝ่ายไทย

๑. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าคณะทนายความ
๒. หม่อมเจ้าวงษ์หมิพิ ขยางกูร

๓. นายอังรี โรแลง

๔. เซอร์ แฟรงก์ ซอสคิส

๕. นายเจมส์ เนวินส์ ไฮด์

๖. นายมาร์เซล สลูนี

๗. นายเจ. จี. เลอ เคนส์

๘. พลโท บุครินทร์ ภัคดีกุล

๙. นายสุข เปรมานาวิน

๑๐. นายจินดา ณ สงขลา

๑๑. พันโท พูนพล อาสนจินดา

๑๒. นายจาพิกรณ์ เศรษฐบุตร

๑๓. นายเดวิด เอส ดาวนส์

สาระของคำฟ้อง คำให้การ และคำพิพากษา

คดีปราสาทพระวิหารมีสาระของคำฟ้อง คำให้การ และคำพิพากษา ดังนี้ (บุญร่ว่ม เทียมจันทร์ และคณะ , ๒๕๕๑)

คำฟ้องของฝ่ายกัมพูชา

ประเด็นสำคัญอยู่ในคำแถลงสรุปสุดท้ายซึ่งได้อ่านในการพิจารณาของศาลโลกเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ (ค.ศ. ๑๙๖๒) ดังนี้

๑. ขอให้ศาลพิพากษาและชี้ขาดว่าแผนที่เขาตงรัก (อ้างไว้ในภาคผนวก ๑ ต่อท้ายคำฟ้อง) นั้น ได้ถูกจัดทำและพิมพ์ขึ้นเผยแพร่ในนามของคณะกรรมการปักปันเขตแดนที่ตั้งขึ้นโดยสนธิสัญญา ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๘๗ (ค.ศ. ๑๙๐๔) แผนที่นี้จึงมีลักษณะเป็นสนธิสัญญาอย่างหนึ่ง

๒. ขอให้ศาลพิพากษาและชี้ขาดว่า เส้นเขตแดนระหว่างกัมพูชากับไทยในเขตพิพาทกันในบริเวณปราสาทพระวิหาร เป็นเส้นเขตแดนที่ลากไว้บนแผนที่ของคณะกรรมการปักปันเขตแดนระหว่างอินโดจีนกับสยาม (ภาคผนวก ๑ ต่อท้ายคำฟ้องของกัมพูชา)

๓. ขอให้ศาลพิพากษาและชี้ขาดว่า ปราสาทพระวิหารตั้งอยู่ในดินแดนที่อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของราชอาณาจักรกัมพูชา

๔. ขอให้ศาลพิพากษาและชี้ขาดว่า ราชอาณาจักร

จักรไทยมีพันธกรณีที่จะต้องถอนหน่วยทหารที่ได้ส่งไปตั้งประจำ ณ บริเวณสิ่งหักพังของปราสาทพระวิหารภายในดินแดนกัมพูชา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๑๙๕๔)

๕. ขอให้ศาลพิพากษาและชี้ขาดว่า สิ่งประติมากรรม แผ่นศิลา ส่วนปรักหักพังของอนุสาวรีย์ รูปหินทราย และเครื่องปั้นดินเผาโบราณ ซึ่งได้ถูกโยกย้ายไปจากปราสาทพระวิหารโดยเจ้าหน้าที่ไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๑๙๕๔) นั้น รัฐบาลไทยจะต้องส่งคืนให้แก่รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา

คำให้การของฝ่ายไทย

ประเทศไทยได้ยื่นคำแถลงสรุปดังต่อไปนี้

๑. ไม่มีหลักฐานยืนยันว่า แผนที่ภาคผนวก ๑ เป็นเอกสารที่ผูกพันคู่กรณี ไม่ว่าจะโดยผลของสนธิสัญญา พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๑๙๐๔) หรือด้วยเหตุผลอื่นใด
๒. ตามความเป็นจริง ประเทศไทยและประเทศกัมพูชาไม่เคยถือว่าเส้นเขตแดนที่ลากไว้บนภาคผนวก ๑ เป็นเส้นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาในบริเวณเขาตงรักเลย
๓. ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้ เส้นเขตแดนที่ลากไว้บนภาคผนวก ๑ จึงไม่ควรจะถือใช้แทนเส้นเขตแดนที่เป็นอยู่ ซึ่งความจริงได้เป็นที่ยอมรับและปฏิบัติตามระหว่างคู่กรณีทั้งสองในทิวเขาตงรัก
๔. ฉะนั้น ถึงแม้ว่าศาลจะไม่เห็นพ้องด้วยกับคำแถลงของไทย และเห็นสมควรรับพิจารณาข้อเรียกร้องดังกล่าว ข้อที่ ๑ ซึ่งกัมพูชาได้เสนอในขณะนี้ รัฐบาลไทยก็ยังขอประทานเสนอว่า โดยเนื้อหาอันแท้จริงแล้วข้อเรียกร้องนี้ไม่มีมูลและควรยกเลิก

คำพิพากษาของศาลโลก

ศาลโลกรับฟังพยานหลักฐานของทั้งสองฝ่ายจนหมดประเด็นสำคัญแล้ว จึงพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕ (ค.ศ. ๑๙๖๒) ดังมีสาระสำคัญต่อไปนี้ (ปิยชาติ สิงตี, ๒๕๕๑ : ๑๑๑ - ๑๑๓)

ศาลมีความเห็นว่าการยอมรับแผนที่ภาคผนวก ๑ โดยคู่กรณีเป็นผลให้แผนที่นั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับความ

ตกลงโดยสนธิสัญญา และกลายเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงนั้น ไม่มีใครสามารถกล่าวได้ว่าวิธีการเช่นนี้เป็นการกระทำที่ผิดแผกไป หรือเป็นการละเมิดตัวบทของสนธิสัญญา ค.ศ. ๑๙๐๔ ในตอนที่เส้นในแผนที่ผิดแผกไปจากเส้นของสันปันน้ำ

ศาลเห็นเป็นการชอบด้วยกฎหมายที่จะลงความเห็น ว่า วัตถุประสงค์อันสำคัญหรืออันเป็นปัจจัยของข้อตกลงในสมัย ค.ศ. ๑๙๐๔ - ๑๙๐๘ (ซึ่งทำให้มีการตกลงปัญหาเขตแดนสำคัญทั้งปวง ระหว่างประเทศทั้งสอง) ก็เพื่อจะทำให้สถานะความตึงเครียดหมดสิ้นไป และเพื่อให้ได้มาซึ่งเสถียรภาพทางเขตแดนโดยถือความแน่นอนและเป็นที่ยุติกันได้เป็นมูลฐาน การระบุเส้นสันปันน้ำไว้ในข้อ ๑ ของสนธิสัญญาฉบับ ๑๙๐๔ มิได้มีความหมายอะไรนอกไปจากว่าเป็นวิธีที่สะดวกและแจ่มแจ้งที่จะบรรยายเส้นเขตแดนอย่างให้เห็นได้ชัดถึงแม้ว่าจะเป็นการกล่าวเพียงกว้าง ๆ ก็ตาม

แต่ก็ไม่มีเหตุผลที่จะให้คิดว่าคู่กรณีได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษแก่เส้นสันปันน้ำโดยเจาะจง เมื่อเปรียบเทียบกับความสำคัญที่เหนือกว่าของการยุติถือเส้นเขตแดนในแผนที่ ซึ่งได้ปักปันกันในเวลาต่อมาและเป็นที่ยอมรับแก่คู่กรณี

ทั้งนี้ เพื่อให้เรื่องได้เป็นที่ยุติกันไป ฉะนั้นอาศัยหลักในการตีความสนธิสัญญา ศาลจึงจำต้องลงความเห็นให้ถือเส้นเขตแดนตามแผนที่ของบริเวณพิพาท

เมื่อได้ให้เหตุผลที่ศาลได้ใช้เป็นมูลฐานในการให้คำวินิจฉัยของตนแล้วก็ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาว่า ณ พระวิหาร เส้นเขตแดนตามแผนที่จะตรงกับเส้นสันปันน้ำที่แท้จริงในบริเวณใกล้เคียงหรือไม่ หรือว่าได้เคยตรงกันในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๔ - ๑๙๐๘ หรือไม่ หรือว่าถ้าไม่ตรงกันแล้วเส้นสันปันน้ำจะเป็นอย่างไรตามความเป็นจริง

ศาลพิพากษามีความเห็นอันเป็นคุณแก่กัมพูชาตามคำแถลงสรุปข้อที่สาม นอกจากนั้น ศาลยังพิพากษาเป็นคุณแก่กัมพูชาตามคำแถลงสรุปข้อที่สี่ เกี่ยวกับการถอนหน่วยทหารออกไปด้วย

อีกทางหนึ่งไม่มีพยานหลักฐานแน่ชัดที่ได้ยื่น

ต่อศาลแสดงให้เห็นอย่างแน่นอนว่า วัตถุชนิดที่กล่าวไว้ในคำแถลงสรุปนี้ ประเทศไทยได้เคลื่อนย้ายไปจากปราสาทพระวิหาร หรือบริเวณปราสาทนับแต่ประเทศไทยได้เข้าครอบครองเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๔ เป็นความจริงที่ประเทศไทยก็ได้ปฏิเสธมากมายนักในข้อกล่าวหานี้ นอกจากจะอ้างว่าคำขอนี้รับฟังไม่ได้ ถึงอย่างไรก็ดี ในพฤติการณ์เช่นนี้การมอบคืนสิ่งของจึงเป็นปัญหาที่ศาลจะวินิจฉัยได้แต่เพียงในหลักการให้เป็นไปตามคำขอของกัมพูชาโดยไม่กล่าวถึงวัตถุสิ่งใดโดยเจาะจง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้วนี้

ศาลโดยคะแนนเสียงเก้าต่อสาม

ลงความเห็นว่**ปราสาทพระวิหาร**ตั้งอยู่ในอาณาเขตภายใต้อธิปไตยของกัมพูชา

โดยเหตุนี้ จึงพิพากษา ด้วยคะแนนเสียงเก้าต่อสามว่าประเทศไทยมีพันธะที่จะต้องถอนกำลังทหารหรือตำรวจ ผู้เฝ้ารักษาหรือผู้ดูแล ซึ่งประเทศไทยส่งไปประจำอยู่ที่ปราสาทพระวิหารหรือในบริเวณใกล้เคียงบนอาณาเขตของกัมพูชา

โดยคะแนนเสียงเจ็ดต่อห้า ว่าประเทศไทยมีพันธะที่จะต้องคืนให้แก่กัมพูชา บรรดาวัตถุชนิดที่ได้

ระบุไว้ในคำแถลงสรุปข้อห้าของกัมพูชาซึ่งเจ้าหน้าที่ไทยอาจจะได้โยกย้ายออกไปจากปราสาทหรือบริเวณพระวิหาร นับแต่วันที่ประเทศไทยเข้าครอบครองพระวิหาร เมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๔

คำพิพากษานี้ทำขึ้นเป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ให้ถือฉบับภาษาอังกฤษเป็นสำคัญ ณ วังสันติภาพ กรุงเฮก เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๒ รวมสามฉบับ ฉบับหนึ่งจะเก็บรักษาไว้ที่แผนกบรรณสารของศาล และอีกสองฉบับจะส่งไปยังรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาและรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยตามลำดับ

(ลงนาม) บี. วินอาสกี

ประธาน

(ลงนาม) กานเย กวนเยต์

นายทะเบียนศาล

ความสงท้าย

ภายหลังจากศาลโลกตัดสินปัญหาหรือข้อพิพาทกรณีปราสาทพระวิหารระหว่างไทยกับกัมพูชาได้ยุติมาเป็นเวลานาน และประชาชนของทั้งสองประเทศได้ติดต่อกันด้วยมิตรไมตรีตลอดมา มาตรการใด ๆ ของทั้งสองฝ่ายจึงควรเป็นไปในเชิงสมานฉันท์และเน้นประโยชน์ร่วมกัน เพื่อการดำรงอยู่อย่างสงบสุขมากกว่าการยกขึ้นเป็นเหตุพิพาท ซึ่งมีผลเสียแก่ประชาชนและประเทศทั้งสอง

บรรณานุกรม

บุญร่วม เทียมจันทร์ และคณะ. **ไทยแพ้คดีเสียดินแดนให้เขมร (คดีเขาพระวิหาร)**. กรุงเทพมหานคร : อนิเมท กรุ๊ป, ๒๕๕๑.

ประสิทธิ์ ปิวาวัดนพานิช. **ประเด็นเรื่องเขตอำนาจศาลโลก**. <http://highlight.kapook.com/view/20151>

ปิยชาติ สิงตี. **คดีปราสาทเขาพระวิหาร** ในศิลปวัฒนธรรม ฉบับพิเศษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๕๑.

ผลงานประกวดเรียงความ คำขวัญ และ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ ระดับประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๑

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

ก การเปิดโอกาสให้พลเมืองทุกภาคส่วน
ในสังคมได้มีส่วนร่วมตามความเหมาะสม
ทุกเพศทุกวัยในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติ
เป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งเสริมและเสริมสร้างเอก-
ลักษณ์ของชาติ ให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง เป็นเครื่อง
ประสานความสามัคคี ให้คนในชาติอยู่ร่วมกันอย่าง
สันติและยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนและ
นักศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองที่จะเป็นกำลัง
สำคัญแก่ชาติบ้านเมืองหรือสังคมในอนาคต หากได้
ส่งเสริมให้พวกเขาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยว
กับเอกลักษณ์ของชาติ จะเป็นการเสริมสร้างให้เกิด
ความรู้ ความเข้าใจ ความรัก ห่วงแหน และความรู้สึก
สำนึกผูกพันในความเป็นชาติ เป็นนิสัยพฤติกรรมทาง
สังคมที่ส่งผลให้เกิดความเข้มแข็ง ความสามัคคี และ

การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและยั่งยืนได้ในอนาคต

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับสถาบันวิจัย
ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัย
มหิดล และสโมสรยุววิถี ชมรมเทพศรีวิศิศิลป์ จัด
ประกวดเรียงความ คำขวัญ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ
เอกลักษณ์ของชาติ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษา
และประชาชนทั่วไปได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บท
การเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อส่งเสริม อนุรักษ์
และเผยแพร่ คุณค่าความสำคัญของเอกลักษณ์ของชาติ
โดยจัดประกวดทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ มี
เยาวชนส่งผลงานเข้าประกวดจำนวนมาก

ผลงานชนะเลิศการประกวดเรียงความ คำขวัญ
และข้อเสนอแนะระดับประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีดังนี้

ผลการตัดสินการประกวดคำขวัญ
หัวข้อเรื่อง “การเสริมสร้างความมั่นคงยั่งยืน
แก่เอกลักษณ์ของชาติ” ระดับประเทศ

นักเรียน ช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ป.๖)

๑. รางวัลชนะเลิศ

คำขวัญ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ พัฒนา
ประชาธิปไตย เอกลักษณ์ไทยยั่งยืน

ด.ช.วรปรัชญ์ สุขแสน โรงเรียนเทศบาล
วัดเหมืองแดง จังหวัดแพร่

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง

คำขวัญ คนไทยสามัคคี ยึดวิถีประชาธิปไตย
ดำรงไว้ชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ด.ญ.อัจฉริยา เนินลม โรงเรียนลาซาลจันทบุรี
(มารดาพิทักษ์) จังหวัดจันทบุรี

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง

คำขวัญ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ศูนย์รวมใจ
เอกลักษณ์ของชาติไทย เทิดทูนไว้ให้ยืนยง

ด.ญ.ชวัลลักษณ์ สุขไธสง โรงเรียนปราโมช-
วิทยา รามอินทรา กรุงเทพมหานคร

๔. รางวัลชมเชย

คำขวัญ เอกลักษณ์ชาติยิ่งใหญ่ในคุณค่า
ควรรักษาให้ยั่งยืนคู่ชาติไทย

ด.ญ.ขวัญใจ ผาสุขชั้น โรงเรียนบ้านปิใหญ่
จังหวัดสตูล

คำขวัญ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เด่นชัด
เอกลักษณ์ไทย สืบทอดไว้ด้วยชีวิต

ด.ญ.ญาณิกา คร่ำสุข โรงเรียนชุมชนบ้าน
วังหิน จังหวัดนครราชสีมา

นักเรียน ช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓)

๑. รางวัลชนะเลิศ

คำขวัญ รักความเป็นชาติ ศาสน์ กษัตริย์
ไว้ สร้างประชาธิปไตย เอกลักษณ์ไทยยั่งยืน

นายเอกชัย ตานะกุล โรงเรียนบ้านกาศ-
ประขานูเคราะห์ จังหวัดแพร่

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง

คำขวัญ รักประชาธิปไตย คงไว้ซึ่งชาติ
ศาสน์ กษัตริย์ บ่งชัดถึงเอกลักษณ์ไทย

ด.ญ.ขวัญภิรมย์ พรหมมิน โรงเรียนรัตน-
โกสินทร์สมโภชบวรนิเวศศาลายา จังหวัดนครปฐม

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง

คำขวัญ รักความเป็นไทย ห่วงใยในชาติ
อ้างศาสน์ กษัตริย์ พัฒนาเอกลักษณ์ไทย

ด.ช.ณรงค์เดช ไชยเชษฐ โรงเรียนมัธยม
วานรนิวาส จังหวัดสกลนคร

๔. รางวัลชมเชย

คำขวัญ รักชาติศาสน์กษัตริย์ไทย ห่วงใย
ประเพณี รู้รักสามัคคี มีคุณธรรมนำใจ

นายธนพงษ์ สุขปัญญา โรงเรียนบางระจัน-
วิทยา จังหวัดสิงห์บุรี

คำขวัญ ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประชาธิปไตย
อ้างคงอยู่ไว้ เคียงคู่ไทยนิรันดร

ด.ช.ภควัฒน์ มีกุล โรงเรียนกรุงเทพคริส-
เตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

นักเรียน ช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖) และอาชีว-
ศึกษา

๑. รางวัลชนะเลิศ

คำขวัญ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยืนหยัด
ประชาธิปไตย เอกลักษณ์อ้างไว้ไทยยั่งยืน

นางสาวงามจิต ไชยมงคล โรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนคร-
ศรีอยุธยา

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง

คำขวัญ เทิดทูน “ชาติ ศาสน์ กษัตริย์”
ยืนหยัดประชาธิปไตย ประเทศไทยมั่นคง

นางสาวมลฤดี คำภูมิ โรงเรียนสววิวิทยาคม
จังหวัดชุมพร

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง

คำขวัญ เกรงชาติดำรง มั่นคงเอกลักษณ์
อนุรักษ์วิถีไทย ใช้ชีวิตพอเพียง

นางสาวปณยวีร์ ยี่หลัง โรงเรียนเตรียม-

อุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร

๔. รางวัลชมเชย

คำขวัญ **คนไทยรักชาติ เชิดชูศาสนา กษัตริย์
ร่วมกันยืนหยัด ยึดมั่นประชาธิปไตย**

นางสาวศรันยา สระวาริ โรงเรียนทับปุด
วิทยา จังหวัดพังงา

คำขวัญ **รักชาติ ส่งเสริมประชาธิปไตย
ดำรงเอกลักษณ์ไว้ ชาติไทยยั่งยืน**

นายอมรพงศ์ สุขเสน โรงเรียนนาฮีรัตน์
จังหวัดแพร่

นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

๑. รางวัลชนะเลิศ

คำขวัญ **เทิดทูนชาติศาสน์กษัตริย์ ยืนหยัด
ประชาธิปไตย เอกลักษณ์ไทยยั่งยืน**

นางประคอง หลักทอง จังหวัดระยอง

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง

คำขวัญ **ธำรงชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยืนหยัด
ประชาธิปไตย เอกลักษณ์ไทยยั่งยืน**

นายพรศักดิ์ ธนาวุฒิ จังหวัดนครศรีธรรม-
ราช

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง

คำขวัญ **ยึดมั่นชาติศาสน์กษัตริย์ พัฒนา
ประชาธิปไตย เอกลักษณ์ไทยยั่งยืน**

นายรุ่งโรจน์ หัวใจแก้ว จังหวัดนครราชสีมา

๔. รางวัลชมเชย

คำขวัญ **ชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ประชาธิปไตย
คือศูนย์รวมใจ รักษาไว้คู่แผ่นดิน**

นางสาวมลฤดี คำภูมิ จังหวัดชุมพร

คำขวัญ **เอกลักษณ์คู่ชาติ ศาสน์กษัตริย์คู่
ไทย รักประชาธิปไตย ชาติไทยยั่งยืน**

นางอารยา สุขเสน จังหวัดแพร่

**ผลการตัดสินการประกวดเรียงความ
หัวข้อเรื่อง “การเสริมสร้างความมั่นคงยั่งยืน
แก่เอกลักษณ์ของชาติ” ระดับประเทศ**

นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ป.๖)

๑. รางวัลชนะเลิศ ด.ญ.สุวรา พรหมจันทร์ โรงเรียน
เรียนอนุบาลยะลา จังหวัดยะลา

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง ด.ญ.ณัฐนรี
ทองช่วย โรงเรียนอนุบาลยะลา จังหวัดยะลา

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง ด.ญ.ญาณิกา

คร่ำสุข โรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน จังหวัดนครราชสีมา

๔. รางวัลชมเชย

ด.ญ.สุกัญญา รุ่งรัตน์ โรงเรียนมารีย์วิทยา
จังหวัดนครสวรรค์

ด.ญ.ณัฐชยา มาลีผล โรงเรียนลาซาลจันทบุรี
(มารดาพิทักษ์) จังหวัดจันทบุรี

นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓)

๑. รางวัลชนะเลิศ ด.ช.วัชรภัทร ด่านคงรักษ์
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง น.ส.พนิดา
อุดม โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง ด.ญ.ชนก-

กานต์ ชะม้าย โรงเรียนเทพนารี จังหวัดแพร่

๔. รางวัลชมเชย

น.ส.พัชราพรรณ โพธิบัณฑิต โรงเรียนแก่น-
นครวิทยาลัย จังหวัดขอนแก่น

ด.ญ.ต้องตา เจริญทรัพย์ โรงเรียนสตรีสมุทร-
ปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

**นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖) และ
อาชีวศึกษา**

๑. รางวัลชนะเลิศ น.ส.มลฤดี คำภูมิ โรงเรียน

ส่ววิทยาคม จังหวัดชุมพร

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง นายดวงสิทธิ์
ชื่นวารี โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง นายนครินทร์
ประดิษฐ์ โรงเรียนเทพนารี จังหวัดแพร่

๔. รางวัลชมเชย

น.ส.ขวัญชนก ทองล้วน โรงเรียนเบญจมเทพ-
อุทิศ จังหวัดเพชรบุรี

น.ส.มินตรา พิทักษ์เมธากุล โรงเรียนสตรีสิริเกศ
จังหวัดศรีสะเกษ

นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

๑. รางวัลชนะเลิศ นางเพ็ญศรี สมบูรณ์วงศ์
จังหวัดนครปฐม

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง น.ส.สุธิญา
พูนเอียด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง น.ส.มลฤดี
คำภูมิ จังหวัดชุมพร

๔. รางวัลชมเชย

นายเนมินทร์ สุขเสน จังหวัดแพร่

น.ส.วิภาณี สุขเอิบ จังหวัดชลบุรี

ผลการตัดสินการประกวดข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ ระดับประเทศ

นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ป.๖)

ไม่มีผู้ได้รับรางวัล

นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓)

๑. รางวัลชนะเลิศ ด.ญ.ฮานีฟา แวมามู โรงเรียน
บ้านตะบิงติงจี จังหวัดยะลา

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง ด.ช.วิธนันท์
เนตรภู โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพ-
มหานคร

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง ไม่มีผู้ได้รับ
รางวัล

๔. รางวัลชมเชย ด.ช.ชานนท์ วิภูษิตพงศ์พันธ์

โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร

นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖) และ
อาชีวศึกษา

๑. รางวัลชนะเลิศ นายธำพรณ์ เกษะประกกร
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง นายณัฐพล
ชิตะวงศ์ โรงเรียนอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง น.ส.งามจิต
ไชยมงคล โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร-
ศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔. รางวัลชมเชย

นายภาคภูมิ สายยัด โรงเรียนบ้านกาศประ-
ชานูเคราะห์ จังหวัดแพร่

นายพงศธร สุวรรณรักษา โรงเรียนหาดใหญ่
วิทยาลัย ๒ จังหวัดสงขลา

นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

๑. รางวัลชนะเลิศ นางเพ็ญศรี สมบูรณ์วงศ์
จังหวัดนครปฐม

๒. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับหนึ่ง นายประกอบ
ต้นมูล จังหวัดนครพนม

๓. รางวัลรองชนะเลิศ อันดับสอง นายประยูร
เบญจวงศ์ จังหวัดราชบุรี

๔. รางวัลชมเชย

นางอุษา สุวรรณศักดิ์ จังหวัดชุมพร

นางพัชรี เตียจันทร์พันธุ์ LAWWILL กรุงเทพ-
มหานคร

เรียงความรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔ - ป.๖)

การส่งเสริม สร้างสรรค์ เอกลักษณ์ของชาติ
เด็กหญิงสุวรา พรหมจันทร์
โรงเรียนอนุบาลยะลา จังหวัดยะลา

ในสังคมไทยปัจจุบันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงสังคมในเรื่องต่าง ๆ จนทำให้ประชาชนได้สัมผัสโลกแห่งตะวันตกมาเรื่อย ๆ เห็นได้ชัดจากกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันนี้ที่มักนิยมการเคารพผู้ใหญ่ การไหว้ หรือแม้แต่ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของไทย ซึ่งล้วนแต่เป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติทั้งสิ้น ดังนั้น เราควรที่จะอนุรักษ์ป้องกัน และฟื้นฟูเอกลักษณ์ของชาติเอาไว้เพื่อเป็นสิ่งรวมพลังของคนไทยทั้งประเทศให้คงอยู่ต่อไปเพื่อพัฒนาประเทศชาติให้ดีขึ้น

เอกลักษณ์ของชาติ หมายถึงลักษณะเด่นหรือความดีเฉพาะที่ร่วมกันของชาติไทย เอกลักษณ์ของชาตินั้นประกอบด้วย สถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เมื่อก้าวถึง**สถาบันชาติ** สถาบันชาติประกอบด้วย ดินแดน ประเทศไทยตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีลักษณะคล้ายรูปขวาน ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและความได้เปรียบของทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผืนแผ่นดินนี้เจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน **ความเป็นเอกราชและอธิปไตย** ประเทศไทยมิได้ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติใด ทำให้ประเทศไทยมีเอกราชและอธิปไตยที่สมบูรณ์ ประเทศไทยมี**รัฐบาลและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย** โดยมีอำนาจในการบริหารประเทศของ

ตนเอง คือ อำนาจอธิปไตย อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ โดยทั้งสามเป็นอิสระต่อกัน ที่สำคัญคือ ภาษาภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของชาติ โดยมีบรรพบุรุษของไทยที่ฉลาดได้คิดค้นให้มีภาษาใช้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน นับเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยที่ได้มีภาษาเป็นของตนเอง ดังนั้นเราก็ควรที่จะร่วมกันอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่คู่กับคนไทยตลอดไป สุดท้ายคือ **วัฒนธรรมไทย** เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่สำคัญอย่างหนึ่ง วัฒนธรรมไทยคือวิถีชีวิตความเป็นอยู่แบบไทย ๆ ที่แสดงออกมาให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ การใช้เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายไทย มารยาทไทย การนับถือศาสนา กิริยาวาจา ล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่คนไทยถือปฏิบัติตามความเชื่อถือศรัทธาเรื่องศาสนา จารีต กฎ ระเบียบ ที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน

ต่อมาคือ **สถาบันศาสนา** สังคมไทยมีลักษณะเด่นบางประการที่ราษฎรไทยทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา ความสมานฉันท์ของผู้นับถือศาสนา ซึ่งเห็นได้ชัดจากประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีการนับถือศาสนาที่แตกต่างกัน ทั้ง ไทยพุทธ อิสลาม และคนไทยเชื้อสายจีน ในปัจจุบันนี้ มีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น แต่คนไทยทั้ง ๓ เชื้อสายศาสนาก็ยังคงอยู่ต่อไปเพื่อรอคอยความสันติสุขที่จะเกิดขึ้น ด้วยความเคารพในศาสนาทุกศาสนาที่ปวงชนชาวไทยนับถือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภกการที่ประชาชนเคารพเทิดทูนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นล้นพ้นนั้น ส่งผลอย่างสำคัญทำให้เกิดความปรองดองกันระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพุทธ คริสต์ อิสลาม หรือศาสนาอื่น ๆ ในประเทศไทย การประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนาของสังคมไทยยังมีรากฐานอยู่ที่ทางสายกลางและภราดรภาพอีกด้วย

ต่อมาคือ **สถาบันพระมหากษัตริย์** เป็นเวลาหลายร้อยปีมาแล้วที่สถาบันพระมหากษัตริย์ได้เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของสังคมไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ป้องกันการรุกรานที่อาจจะเกิดขึ้นภายนอกทรงเป็นผู้นำและองค์อุปถัมภกศิลปะแขนงต่างๆ และ

พระพุทธศาสนา ทรงสนับสนุนการศึกษา ทรงปรับปรุงระบอบการปกครองให้ทันสมัย และที่สำคัญที่สุดคือ ทรงบรรเทาทุกข์ราษฎร ดังนั้นสถาบันพระมหากษัตริย์จึงเป็นสัญลักษณ์ของความสามัคคี การยึดมั่นร่วมกัน และการสนับสนุนสถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันประชาธิปไตยในประเทศไทย

สุดท้ายคือ **สถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข** ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗ โดยจัดให้รัฐธรรมนูญมีความสมดุลระหว่างอำนาจการปกครองทั้ง ๓ ฝ่าย คือ อำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ และอำนาจนิติบัญญัติ เพื่อป้องกันการปกครอง ดังนั้นเอกลักษณ์ของชาติก็คือสิ่งที่ต้องหวงแหน

เรียงความรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓)

การส่งเสริม สร้างสรรค์ เอกลักษณ์ของชาติ
เด็กชายวัชรภัทร ต่านคงรักษ์

โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรม-
ราช

“เอกลักษณ์ของชาติ เป็นองค์ประกอบหลักของความเป็นชาติ เป็นศูนย์รวมแห่งความภาคภูมิใจ และเป็นพลังอำนาจที่ดำรงรักษาเอกราชอธิปไตยในผืนแผ่นดินไทยไว้ได้ตลอดมา จากอดีตถึงปัจจุบัน หากคนไทยในปัจจุบัน ไม่หวงแหน ไม่ช่วยกันทำนุบำรุง ส่งเสริมอนุรักษ์ ไว้เพื่ออนาคตแล้ว เอกราชทางวัฒนธรรมอาจสูญสิ้นไป”

ชวน หลีกภัย

เนื่องจากในสังคมปัจจุบันนี้ชาวไทยได้ซึมซับอารยธรรมของโลกตะวันตกและตะวันออกมากขึ้น เราควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริม สร้างสรรค์ และฟื้นฟู เอกลักษณ์ของชาติต่อไป

เอกลักษณ์ของชาติไทย นับเป็นศูนย์รวมพลังอันยิ่งใหญ่ของสังคมไทย โดยประชาชนคนไทยทุกระดับคือผู้ที่เป็นพลังสำคัญในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติให้เข้มแข็ง มั่นคง และยั่งยืน โดยส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ความรัก ความหวงแหน และความสำนึกในความเป็นชาติ และการส่งเสริมนิสัยที่มีผลให้เกิดความเข้มแข็ง ความสามัคคี เพื่อการอยู่อย่างมีส่วนร่วม อย่างสันติสุข และยั่งยืนได้ในอนาคต

จากคำปราศรัยของนายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เอกลักษณ์ของชาติมีความสำคัญต่อประเทศชาติอย่างมาก เพื่อดำรงรักษาความมั่นคงไว้ให้ได้ จึงจำเป็นที่จะต้องร่วมกันพิทักษ์รักษา เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกราชของคนบนแผ่นดินไทยอย่างแท้จริง

ประเทศไทยมีเอกลักษณ์ของชาติซึ่งแสดงถึงความเป็นเอกราช ความสงบสุข และความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ ความรักในแผ่นดินถิ่นเกิด และความภาคภูมิใจในความเป็นไทยซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ หมายถึง ลักษณะเด่นเฉพาะและร่วมกันของชาติ ประกอบด้วย ประชากร ดินแดน ความเป็นเอกราชและอธิปไตย รัฐบาลและการปกครอง ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรม และเกียรติภูมิ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความเป็นชาติ อันมีลักษณะเฉพาะตัวที่ช่วยให้เกิดความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้า โดยมีสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสถาบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นแกนหลัก

เอกลักษณ์ของชาติเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนจำเป็น

ต้องช่วยกันรักษาให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไปทั้งต้องพยายามส่งเสริมให้คนในชาติได้ประจักษ์และเห็นความสำคัญอันแท้จริงของสถาบันทั้งสี่ข้างต้น หากจะมองแต่ละองค์ประกอบ คงปรากฏดังนี้

ประการแรก สถาบันชาติ มีองค์ประกอบหลักคือ ผืนแผ่นดิน และประชากร ซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่มีความสัมพันธ์อยู่ภายใต้โครงสร้างเดียวกัน มีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี แหล่งกำเนิด ประวัติศาสตร์ และภาษาร่วมกัน โดยมีรัฐบาลที่มีอำนาจอธิปไตยปกครองดูแลภายในรัฐนั้น ๆ ผู้อยู่ในแผ่นดินจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ป้องกันรักษาผืนแผ่นดินที่ตนอยู่อาศัยให้ดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไป การที่สามารถรักษาเอกราชอธิปไตยไว้ได้ ย่อมแสดงถึงความมั่นคงแห่งชาติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม จิตวิทยา การเมือง และการทหาร

การเสริมสร้างสถาบันชาติให้มีการพัฒนาไปได้ อย่างมั่นคงนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยทุกคนจะต้องประพฤติปฏิบัติอย่างพร้อมเพรียงกัน ได้แก่ สมาชิกทุกคนปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ของตนด้วยความรับผิดชอบ ไม่ละเมิดหรือล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่นจนทำให้เกิดความเสียหาย และเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจต่อกัน โดยยึดหลักศีลธรรมเป็นพื้นฐานในการปฏิบัติต่อกัน

ประการที่สอง สถาบันศาสนา เป็นส่วนสำคัญในการกล่อมเกล่าจิตใจให้มนุษย์รักสงบ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่รักใคร่ปรองดอง และอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยเฉพาะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือสิ่งที่หล่อหลอมชีวิตจิตใจของคนไทยส่วนใหญ่ จนก่อเกิดเป็นวิถีไทยที่กลายเป็นมรดกทางสังคมผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพระพุทธศาสนา ดังนั้นพระพุทธศาสนาจึงเป็นเอกลักษณ์ที่กว้างขวางและครอบคลุมสังคมไทยอย่างแท้จริง

สถาบันศาสนาจะสามารถดำรงอยู่คู่กับประเทศไทยได้ ก็ต่อเมื่อพุทธศาสนิกชนศึกษาหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าให้มีความเข้าใจถูกต้อง แล้วนำคำสอนซึ่งเป็นศีลธรรมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อ

ให้เกิดจริยธรรมที่ยั่งยืนในตัวบุคคล อีกทั้งควรเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น เนื่องในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา รวมทั้งช่วยกันเป็นหูเป็นตาสอดส่องและปกป้องไม่ให้อื่นเข้ามาทำลายพระพุทธศาสนา

ประการที่สาม สถาบันพระมหากษัตริย์ ถือเป็นศูนย์รวมใจของชาวไทยทั้งประเทศมาช้านาน เนื่องด้วยพระมหากษัตริย์ทรงดูแลทุกข์สุขของประชาชนเหมือนพ่อดูแลลูก ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า และมีความมั่นคงทุกด้าน โดยเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ผู้ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่พสกนิกรต่างพร้อมใจกันเทิดทูนไว้เหนือเศียรเกล้า อันเนื่องมาจากพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่ออาณาประชาราษฎร์จนมีอาจประมาณได้ ทรงแสดงให้เห็นประจักษ์ถึงความสมบูรณ์ในทศพิธราชธรรมและพระราชจริยวัตรที่ล้ำเลิศ สมดังพระปฐมบรมราชโองการ เนื่องในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกที่ว่า

“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันที่ควรค่าแก่การเคารพสักการะ ฉะนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมสถาบันพระมหากษัตริย์ให้คงอยู่เป็นเอกลักษณ์คู่ชาติไทย คนไทยจึงควรประดับธงชาติตามอาคารบ้านเรือนและสถานที่สำคัญทางราชการ เมื่อถึงวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ และปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อันเป็นแนวทางการดำรงชีวิตประจำวัน อีกทั้งควรหาโอกาสเข้าเฝ้าฯรับเสด็จเมื่อพระองค์เสด็จมาเยี่ยมเยียนราษฎรหรือบำเพ็ญพระราชกรณียกิจใกล้เคียงกับถิ่นที่อยู่

ประการสุดท้าย สถาบันการปกครองในระบบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ถือเป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับนิสัยของคนไทย ซึ่งรักอิสระ ชอบเสรีภาพ ไม่ชอบเป็นข้าทาสถูกบังคับและถูกข่มเหงรังแก โดยสามารถกระทำการ

ต่าง ๆ อย่างเสรีภาพ ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ ศิลธรรม และจารีตประเพณี

สถาบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขจะสามารถดำรงความมั่นคงยั่งยืนสมเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้นั้น จำเป็นที่พลเมืองของประเทศทุกคนต้องรู้จักข้อกำหนดกฎหมายที่สำคัญพร้อมกับปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กำหนด เช่น เมื่อมีรายได้ต้องเสียภาษีตามที่กำหนด เมื่ออายุถึงวัยต้องศึกษาเล่าเรียน และถึงวัยทำงานต้องทำหน้าที่ตามที่กำหนด อันเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติ และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในด้านต่าง ๆ ที่ถูกต้อง นอกจากนี้ควรจัดให้มีกิจกรรมการเลือกตั้งภายในโรงเรียน อันเป็นการปูพื้นฐานและเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยให้แก่นักเรียน โดยการเลือกผู้แทนนักเรียน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเป็นหูเป็นตาดูแลรักษาโรงเรียนแทนนักเรียนทุกคน

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเอกลักษณ์ประจำชาติ และที่สำคัญคือ มีวัฒนธรรมไทยที่งดงามหลายประการฉะนั้นจำเป็นต้องเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งหมายถึงการดำเนินการใด ๆ ด้านเอกลักษณ์ของชาติ เพื่ออนุรักษ์ ปกป้อง พัฒนา เผยแพร่ และส่งเสริมอย่างสร้างสรรค์ด้วยจิตสำนึกด้านคุณธรรม ความดีงาม ความรักหวงแหน และความภาคภูมิใจ ในอันที่จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถรักษาความมั่นคง และส่งเสริม

ความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานของความสงบสุข

เอกลักษณ์ของชาติไทยเป็นลักษณะเฉพาะที่มีความโดดเด่นและดีงามแตกต่างจากนานาประเทศ นับแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน อันทำให้พื้นฐานสังคมไทยมีคุณภาพ คุณธรรม ภูมิปัญญา ใฝ่เรียนรู้ มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน มีความรัก ความเข้าใจ ความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของชาติที่มีมาช้านานจนหล่อหลอมให้เกิดความเป็นไทย และเป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งเป็นการสนับสนุน และส่งเสริมให้ประเทศชาติมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้าสืบเนื่องยิ่งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เอกลักษณ์ของชาติสามารถสืบสานและดำรงอยู่คู่กับประเทศไทยตลอดไป คนไทยต้องร่วมกันพิทักษ์รักษาเอกลักษณ์ของชาติให้คงอยู่เป็นมรดกของชาติสืบไป ดังกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความว่า

“...ทุกคนได้มีความตั้งใจที่จะรักษาวัฒนธรรมของบ้านเมือง รักษาคนตรีของเรา เพื่อเป็นสัญลักษณ์ว่าของเรามีของดีในทางศิลปะ ก็นับว่าเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม ในทางความเป็นชาติไทยก็เป็นความหวัง เพราะว่าถ้าเรา รักษาวัฒนธรรมด้วยความเข้มแข็งเช่นนี้ก็หมายความว่าเรารักษาความเป็นปึกแผ่นของชาติไทย วิญญาณของชาติไทยอยู่ มีหวังว่าเราจะอยู่ยงได้...”

เรียงความรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖) และอาชีวศึกษา

การส่งเสริม สร้างสรรค์ เอกลักษณ์ของชาติ
นางสาวมลฤดี คำภูมิ
โรงเรียนสววิทยาคม จังหวัดชุมพร

ประเทศไทย เป็นประเทศที่เก่าแก่ พร้อมสรรพไปด้วยอารยธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม มีประวัติศาสตร์มายาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย

สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี ถึงสมัยปัจจุบัน คือ สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งบรรพบุรุษของเราได้สร้างสรรค์หล่อหลอมมรดกทางปัญญาสืบไว้เป็น “เอกลักษณ์ไทย” ชาติไทยจึงมีเอกลักษณ์โดดเด่นอันเป็นลักษณะของชาติที่ทำให้ไทยแตกต่างจากประเทศอื่นไทยยืนอยู่บนความรัก ความสามัคคี ความเสียสละ จึงทำให้สามารถรักษาเอกราชอธิปไตยและความเป็นไทยไว้ได้ตลอดมา

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงกล่าวไว้ว่า “ลักษณะประจำชาติไทย คือ การรู้จักประสานประโยชน์ หรือกำลังแห่งการเชื่อมประสานได้สนิท” และพลตรี หลวงวิจิตรวาทการ สรุปลักษณะประจำชาติไทยไว้ในหนังสือประวัติศาสตร์สากลว่า “มารยาทในการต้อนรับแขกอย่างดี ความสุจริต ซึ่งตรงกับนิสัยโอบอ้อมอารี ไม่รู้จักปฏิเสธ นิสัยซื่อาย ไม่นิยมยินดีในอารยธรรมของชาติอื่น” ลักษณะเหล่านี้คือลักษณะของคนในชนชาติไทย และที่น่าภูมิใจที่สุด คำว่า “ไทย” หมายถึงความไม่เป็นทาสใคร ย่อมหมายความว่า เมืองไทยเป็นเมืองเอกราชไม่เป็นเมืองขึ้นของชาติใด มีสถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ควรค่ารักษาเทิดทูนไว้ให้ยืนยงและยั่งยืน

เอกลักษณ์ มีความหมายตามพจนานุกรม แปลว่า เเด่น, หนึ่ง เอกลักษณ์ จึงเป็นลักษณะของสังคมหรือลักษณะของส่วนรวมที่โดดเด่นแตกต่างจากสังคมอื่น เป็นลักษณะเฉพาะของตัวเอง เอกลักษณ์ไทย คือ สิ่ง que แสดงถึงความเป็นหนึ่ง โดยมีอิสระในตัวเอง ประเทศไทยของเรา มีความเป็นไทยมาโดยตลอดไม่เคยตกเป็นทาสของใคร ความเป็นไทยจึงเป็นสิ่งที่สูงส่ง นับเป็นความโชคดีที่เรา มีสถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งทั้ง ๔ สถาบันนี้ คือสถาบันอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

สถาบันชาติ ชาติเป็นสิ่งที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด การที่เราดำรงความเป็นชาติได้อย่างภาคภูมิใจ เพราะมีบรรพบุรุษของเราเอาเลือดเนื้อ ชีวิต แลกไว้ เข้าเฝ้า

ทักบนแผ่นดินผืนนี้ เพื่อป้องกันอริราชศัตรูผู้รุกราน จึงเป็นไทยได้อยู่ทุกวันนี้ เป็นหน้าที่ที่จะต้องเชิดชูสถาบันชาติของเรา รักษาชาติอันเป็นมรดกที่ยิ่งใหญ่ที่สุดนี้ไว้ ด้วยการปกป้องคุ้มครอง ไม่ทำให้ชาติเสื่อมเสีย ทำนุบำรุงชาติให้เจริญก้าวหน้า ทุกคนจะต้องรักชาติ รักเผ่าพันธุ์ ซึ่งในปัจจุบัน ชาติไทยมีปัญหาถาโถมเข้ามาชนชาวไทยจะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ใช่เป็นเพียงของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองเรานั้น ย่อมจะส่งผลกระทบต่อตัวเราทุกคนในชาติ โดยที่เราหลีกเลี่ยงไม่ได้ เราจึงต้องพยายามลดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว หมั่นทำความดี ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตรัสไว้ว่า “คนไทยนำตัวนำชาติไทยให้รอดพ้นอันตรายและเจริญเป็นอิสระมาโดยตลอด ได้ด้วยอาศัยความเพียรพยายาม คือ พยายามไม่ก่อชั่วให้เป็นเครื่องมือทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตนเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้งอกงามสมบูรณ์” ซึ่งคุณธรรมนี้ จะเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาชาติให้เจริญมั่นคงยิ่ง ๆ สืบไป

สถาบันศาสนา ศาสนาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เมตตา กรุณาแก่กันช่วยประสานพลังจิตและกำลังใจให้เป็นหนึ่ง สามารถกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดผลแก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวมได้ เราจะเห็นได้ว่าบุคคลมีความผูกพันกับศาสนาจนแยกกันไม่ออก ไม่ว่าจะ เป็นศาสนาใดก็ตาม ย่อมมีวิถีชีวิตคล้ายคลึงกับศาสนานั้น ๆ จึงเป็นหน้าที่ของชาวเราจะต้องรักษาสถาบันศาสนาให้คงสถิตสถาพรสืบไป ถึงอย่างไรก็ดี ศาสนาทุกศาสนาสอนให้บุคคลประพฤติดี ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ไม่มีศาสนาใดดีกว่าศาสนาใด ทุกศาสนาดีเท่ากัน จะไม่เด่นหรือจะไม่ด้อยกว่ากัน

ในประเทศไทย คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ พระพุทธศาสนาจึงเป็นศาสนาประจำชาติ แม้จะมีคนไทยบางส่วนนับถือศาสนาอื่น แต่พี่น้องไทยไม่เคยคิดแบ่งแยกสายเลือดเผ่าพันธุ์ศาสนายังคงรักกันเหมือน

ที่เหมือนน้อง ถึงจะต่างศาสนา แต่ยังอยู่ได้ร่มธงชาติไทย และอาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทยเดียวกัน เพราะคนไทยต่างเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยทั้งชาติ ทรงร่วมทุกข์ร่วมสุขกับประชาชนมาโดยตลอด พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพุทธมามกะ เป็นอัครศาสนูปถัมภก ตั้งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญไทยทุกฉบับ สถาบันพระมหากษัตริย์มีความเกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย แสดงถึงเอกลักษณ์ไทยได้อย่างภาคภูมิใจ กษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงครองด้วยทศพิธราชธรรม เป็นธรรมราชา ทรงปกครองแผ่นดินด้วยความเป็นธรรมเที่ยงตรง ไม่ทรงทอดทิ้งประชาราษฎร์ ทรงปกครองด้วยความเมตตา ทรงเป็นจอมทัพไทย ปกป้องชาติบ้านเมืองยามเกิดภัยสงคราม ต้องการให้ไพร่ฟ้าประชาชนอยู่เย็นเป็นสุข ไม่ต้องการให้ประเทศชาติตกเป็นทาสของใคร ซึ่งทุกราชวงศ์แห่งองค์กษัตริย์ไทยได้ทรงนำพาประเทศไทยให้คงความเป็นไทยมาจนถึงทุกวันนี้ ด้วยเหตุฉะนั้น ประชาชนจึงเคารพบูชาพระมหากษัตริย์ของปวงชนชาวไทยอย่างไม่เสื่อมคลาย เป็นหน้าที่อีกอย่างหนึ่งของชาวไทยจะต้องเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ของเราให้อยู่คู่กับชาติและผืนแผ่นดินไทยตลอดไป

สถาบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบที่ประชาชนทุกคนมีส่วนในการบริหารและพัฒนาประเทศจนมีความเจริญก้าวหน้า และมีเศรษฐกิจมั่นคงมากขึ้น เป็นสถาบันที่ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน เป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยจะต้องรักษาให้คงสืบไป เมื่อมีการเลือกตั้ง ก็ควรจะไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพื่อรักษาสิทธิที่ตนมีอยู่ ไม่ใช่ปล่อยให้หลุดลอยเคว้งคว้างไปอย่างไร ประโยชน์ เคารพสิทธิของผู้อื่น รับฟังผู้อื่น เป็นต้น อย่่างไรก็ตาม ครอบครัวเป็นสถาบันแรกในการพัฒนาประชาธิปไตย

พ่อแม่จะต้องปลูกฝังให้ลูกได้เสนอความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็น ให้ยึดถือตามหลักประชาธิปไตย โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ลูกรู้ว่าตนมีสิทธิมีหน้าที่อย่างไรบ้าง

“เอกลักษณ์ไทย” ทั้ง ๔ สถาบันนี้ มีความสัมพันธ์กันจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ชาวไทยเราควรตระหนักว่า “เอกลักษณ์เป็นสิ่งที่สูงค่า ควรค่ารักษาไว้” เพื่อความผาสุกของคนในชาติและแผ่นดินผืนนี้ให้คงค่าสืบไป ด้วยความรัก ความสามัคคี และความดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงย้ำเน้นตลอดเวลาให้หมู่ชนผู้อยู่ร่วมกันจะต้องนำแนวคิดมาประพฤติปฏิบัติให้เป็นนิจอยู่เสมอ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “บ้านเมืองของเรา เป็นปึกแผ่นมั่นคง มีอิสรภาพและความร่มเย็น เป็นปกติสุขมาช้านาน เพราะเรามีความยึดมั่นในชาติ และต่างสำนึกตระหนักว่า คนไทยทุกคน จำเป็นต้องร่วมแรงร่วมใจกันบำเพ็ญกรณียกิจต่าง ๆ ตามหน้าที่ให้สอดคล้องและเกื้อกูลกันและกัน เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ ใครขอให้ทุกฝ่ายรักษาความดีของเรา ทั้งนี้ไว้ให้มั่นคง รักษาความสามัคคีพร้อมเพรียงกันไว้ในสรรพกิจการงานทั้งปวง อย่าแตกแยกทำลายกันเอง เพราะไม่มีใครอื่นที่จะช่วยเราได้นอกจากไทยเราเอง”

เมื่อมีสิ่งที่มีค่าแล้ว หากยังไม่รักษาทำนุบำรุง เชิดชูดูแล สิ่งมีค่านั้นย่อมจะดูไร้ค่าไร้ราคาไป จงตระหนักไว้ว่า เพราะคนไทย มีเอกลักษณ์ไทย จึงดำรงคงความเป็นไทยได้ ตรงกันข้าม ถ้าหากไม่มีใครส่งเสริม สร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทย ไทยจะอยู่ได้อย่างไร แล้วเราจะสามารถพูดได้เต็มปากหรือไม่ว่า “เราเป็นคนไทย”

เรียงความรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

การส่งเสริม สร้างสรรค์ เอกลักษณ์ของชาติ
นางเพ็ญศรี สมบูรณ์วงศ์
จังหวัดนครปฐม

ต้นไม้ใหญ่ยืนต้นตั้งตระหง่าน แผ่กิ่งก้านสาขา
งดงาม ทั้งยังสามารถต้านทานแรงพายุที่โหมกระหน่ำ
ได้อย่างมั่นคง เพราะมีรากแก้วที่แข็งแรงหยั่งลึก เช่น
เดียวกับชาติไทยที่ยืนยงคงความเป็นเอกราชมานาน
หลายศตวรรษ ก็เพราะมีเอกลักษณ์อันงดงาม โดดเด่น
เป็นที่ยอมรับกันทั่วสากล ซึ่งได้แก่ *สถาบันชาติ สถาบัน
ศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันการ
ปกครอง* ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข เอกลักษณ์เป็นศูนย์รวมพลังอันยิ่งใหญ่
ของสังคม เป็นเครื่องประสานความสมัครสมานสามัคคี
ให้พลเมืองอยู่ร่วมกันอย่างสันติและยั่งยืน ดังนั้น
ประชาชนจึงสมควรอย่างยิ่งที่ต้องช่วยกันส่งเสริมและ
สร้างสรรค์ ให้เอกลักษณ์ของชาติคงอยู่คู่บ้านเมือง
อย่างมั่นคงตลอดไป ดังนี้

สถาบันชาติ ชาติเป็นศูนย์รวมแห่งปวงชน รวม
ความเป็นอยู่ ชีวิต ความเจริญรุ่งเรือง ความเป็นอัน
หนึ่งอันเดียวกัน หากไร้ชาติแล้ว ประชากรจะระส่ำ
ระสาย มีความเป็นอยู่อย่างยากแค้นแสนเข็ญ ต้อง
พึ่งพาชาติอื่น เช่นชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรส่งเสริม
เอกลักษณ์ซึ่งแสดงถึงความเป็นชาติให้มั่นคง โดย
ทุกคนต้องรัก ผูกพัน หวงแหนชาติ ซึ่งสำคัญมาก เพราะ
หากมีจิตสำนึกรักแล้ว ความต้องการที่จะสร้างสรรค์
สิ่งดีเพื่อชาติก็จะตามมา เช่น ศึกษาภูมิหลังของชาติ
อย่างลึกซึ้ง ร้องเพลงชาติอย่างถูกต้องและยืนตรง
แสดงความเคารพ *มีกิริยามารยาท อุปลิขัยแบบไทย* ให้
สมกับที่ได้สมญานามว่า “สยามเมืองยิ้ม” เช่น ยิ้มแย้ม
แจ่มใส เอื้ออารี มีมธุรสวาจา สัมมาคารวะ อ่อนน้อม
ถ่อมตนเสมือนรวงข้าวที่โค้งปลายรวงห้อยต่ำเพื่อแสดง
ว่ารวงนั้นเต็มเมล็ด ปฏิสันถารกันด้วยการไหว้และ
กล่าวคำว่า “สวัสดี” กล่าว “ขอบคุณ” “ขอโทษ” เสมอ

ตามสถานการณ์ เศรษฐกิจ ผู้อาวุโส กตัญญู แก้
ปัญหาด้วยสันติวิธี แต่งกายแบบไทยตามโอกาสอันควร
ไม่แต่งกายล่อแหลม ดำรงชีวิตแบบเรียบง่ายตาม
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ “พ่อแห่งแผ่นดิน” นิยม
รับประทานอาหารไทย ปลูกบ้านเรือนไทย ใช้สมุนไพร
เป็นยาสำหรับปฐมพยาบาล ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องทั้ง
ในการพูด อ่าน และเขียน เช่น นักร้องควรเลิกออก
สำเนียงเลียนแบบต่างชาติ อย่างคำว่า “เธอ” ออกเสียง
เป็น “เซอ” ฯลฯ การอนุรักษ์ภาษาให้คงอยู่อย่างถูกต้อง
ทำให้ชาติมีเอกลักษณ์ที่น่าภูมิใจ ดังบทกวี...ที่ว่า

“หนึ่งในความภูมิใจไทยทั้งชาติ
คือเอกราชทางภาษาค่ายิ่งใหญ่
เอกลักษณ์ประจำชื่อนามความเป็นไทย
ควรสืบคำรักษาไว้คู่แผ่นดิน”

ทั้งนี้ควรศึกษาวรรณคดีไทยและวรรณกรรม
สำคัญอย่างถ่องแท้ เพราะเป็นมรดกทางภาษา ประวัติ-
ศาสตร์ และสังคม อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีและวัน
สำคัญ เช่น ร่วมพิธีลอยกระทง สงกรานต์ ฯลฯ รักษา
โบราณสถานโบราณวัตถุ ด้วยการไม่ขีดเขียน ไม่ทิ้งสิ่ง
ปฏิกูลลงในบริเวณที่ตั้ง ศึกษาเรื่องของปูชนียสถาน
อย่างถ่องแท้ และเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้อย่างกว้างขวาง
ฟื้นฟูดนตรี กีฬา การละเล่นไทยโดยศึกษาให้รอบรู้ ร่วม
กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และจัดแข่งขันกิจกรรมเหล่านี้ใน
โอกาสต่าง ๆ ส่งเสริมเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพของ
คนไทยมาตั้งแต่โบราณกาล ที่ส่งผลให้บ้านเมืองอุดม
สมบูรณ์ ดังวลีที่ว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” ด้วยการ
ซึ่งผลิตผลของเกษตรกร ลดการนำเข้าจากต่างชาติ
เกษตรกรเองต้องประกอบอาชีพเชิงนิเวศ เช่น ใช้น้ำ
ชีวภาพ ลดปริมาณการใช้ยาปราบศัตรูพืช การส่งเสริม
การกลั่นกรองนอกจากทำให้ราษฎรมีรายได้แล้ว ชาติไทย
ยังได้อยู่ในอ้อมกอดของพันธุ์ไม้ไม่น้อยใหญ่ที่สวยงาม
งดงามราวมรกต ทั้งฟ้าเมืองไทยก็จะสดใสไร้มลพิษ
ดังคำขวัญที่ว่า... “อากาศเป็นพิษชีวิตจะสั้น ต้นไม้เท่านั้น

ทั้งกันและกัน” ผลักดันให้**ภูมิปัญญาท้องถิ่น**เห็นความสำคัญของตนและสืบสานตำนานความรู้ด้วยการรณรงค์และช่วยกันใช้สินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ดังที่ “แม่แห่งแผ่นดิน” ได้ทรงส่งเสริมงาน “ศิลปาชีพพิเศษ” ที่ทำให้คนทุบภัยนิยมนสวมใส่ผ้าไทยด้วยความภาคภูมิใจ เผยแพร่เกียรติคุณของชาติโดยมีแม่ศรีแม่แม่แห่งท้องที่รักษาความปลอดภัย ส่งคืนสิ่งของที่เก็บได้ นักศึกษาไทยในต่างแดนต้องรักษาภาพลักษณ์อันดีงาม ผู้ส่งออกต้องรักษาคุณภาพสิ่งของไม่ปลอมปนสินค้า ที่สำคัญต้องพิทักษ์อธิปไตยของชาติมิให้ถูกล่วงล้ำ้ายัย โดยแจ้งพฤติกรรมที่บ่อนทำลายชาติต่อเจ้าหน้าที่และไม่บ่อนทำลายชาติเสียเอง เช่น คำสั่งเสพติด ค้ามนุษย์ อาวุธสงคราม ช่วยกันดับไฟใต้ที่ลุกโชน โดยแจ้งเบาะแสของผู้ก่อการร้าย เป็นกำลังใจให้ผู้สูญเสีย ชายชาติวีรกรรมเป็นทหาร ตำรวจ และทำหน้าที่อย่างเข้มแข็ง หากทุกคนปรองดอง ตั้งใจจริงในการส่งเสริมเอกลักษณ์ที่แสดงความเป็นชาติดังที่กล่าวมา สถาบันชาติก็จะมั่นคงอยู่คู่ไทยตราบนานแสนนาน

สถาบันศาสนา คนไทยนับถือพระพุทธศาสนาอย่างแรงกล้ามาตั้งแต่อดีต จนกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของไทย เห็นได้จากศาสนสถาน สร้างขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์ เช่น องค์พระปฐมเจดีย์ ที่จังหวัดนครปฐม ทั้งที่เครื่องทุนแรงสมัยนั้นยังมีน้อยมากคนไทยมีวิถีชีวิตเรียบง่าย รักสันโดษ ไม่นิยมความรุนแรง อยู่ร่วมกันด้วยสันติตลอดมา เพราะมีพุทธศาสนาเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจให้ใสบริสุทธิ์ ดังนั้น จึงควรช่วยกันส่งเสริมให้พุทธศาสนาดำรงอยู่อย่างยั่งยืน ในด้านกายภาพ สร้างสรรค์ได้โดยกอบประกิจของพุทธศาสนิกชน ด้วยการทำบุญ ตักบาตร กรวดน้ำ สวดมนต์ ไหว้พระ ฟังเทศน์ สนทนาธรรมกับพระภิกษุ ให้ทาน บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ยากไร้ เพื่อสร้างและปฏิสังขรณ์พุทธสถาน พร้อมทั้งไปเคารพ

เมื่อมีโอกาส เข้าค่ายธรรมะเพื่อบำเพ็ญบุญ เจริญภาวนา ศึกษาศาธรรมได้ร่ำกาสาฬหพัสตร์ **ด้านมโนคติ** สร้างเสริมได้โดยปฏิบัติตามหัวใจของพุทธศาสน์ที่ว่า “ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำใจให้ผ่องใส” ใช้สังฆธรรมที่ทรงคุณค่าเป็นเครื่องนำทางให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปสู่ความสำเร็จ เสมือนการเดินทางฝ่าพายุพายุอันตรายอันแหลมคม จนไปถึงหนทางที่โรยด้วยกลีบกุหลาบ โดยรักษาศีล เมตตา กรุณา ช่วยเหลือเจือจุน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ อดทนอดกลั้น มีสติสัมปชัญญะ ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนกัน การน้อมนำจริยธรรมมาเป็นเครื่องกลมเกลียวจิตใจยอมทำให้ชีวิตสงบสุข ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า... “อัมมจारी สุขัง เสติ : ผู้ประพฤติธรรมยอมอยู่เป็นสุข”

ผู้มีบทบาทในการสืบทอดศาสนาโดยตรงคือ พระภิกษุต้องบูรณะวัด สิ่งปลูกสร้าง บริเวณให้สะอาด สวยงาม รมรื่น เหมาะที่จะเข้าไปศึกษาศาธรรม ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัดให้เป็นที่เลื่อมใส รักษาศีล ๒๒๗ ข้อ สวดมนต์ภาวนา กิริยาสำรวม ออกบิณฑบาต รับนิมนต์ไปประกอบพิธีสงฆ์ในงานต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงปัจจัย ในทำนองเดียวกันเจ้าภาพของงานต้องไม่ถวายสิ่งเสพติด เช่น บุหรี่ เป็นปัจจัย คณะสงฆ์ควรเผยแผ่พระธรรมโดยประยุกต์ให้ทันเหตุการณ์ในยุคโลกาภิวัตน์ เช่น จัดกิจกรรมสัญจรไปตามหน่วยงานทั่วไป เพราะภาวะเศรษฐกิจรัดตัว ขรราวาสจึงไม่มีเวลาไปวัด จัดกิจกรรมเข้าค่ายที่สามารถนำธรรมะไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้พระสงฆ์ต้องไม่ประพฤติดิฉิน พุทธบัญญัติ บวชเพื่อหารายได้ อดอ้างอิทธิฤทธิ์ เครื่องรางของขลัง เสพเมถุน ฯลฯ ซึ่งจะทำให้พุทธบริษัทเสื่อมศรัทธา ส่วนศาสนาอื่น ๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ ให้ผู้นับถือเป็นคนดี ดังนั้น คนไทยจึงควรอยู่ร่วมกันด้วยใจรักดี ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา หากปวงประชาปฏิบัติตามที่กล่าวมาเป็นเนืองนิตย์ สถาบันศาสนาที่บริสุทธิ์ก็จะยืนยงคงความเป็นเอกลักษณ์ของแดนดินถิ่นไทยตลอดไป

สถาบันพระมหากษัตริย์ นับจากอดีตกาลจนปัจจุบันนี้ พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงสถิตในดวงใจราษฎร์ที่ต่างจงรักภักดีอย่างสุดซึ้ง มีพระราช-

จริยวัตรพร้อมด้วยทศพิธราชธรรม ทรงทำนุศาสตร์ บำรุงศิลป์ ขจัดทุกข์ เสริมสร้างสุข อเนกอนันต์ เสมือน “พ่อที่รักลูกผูกพันทรงวรวง ครูที่ห่วงใยศิษย์จิตเมตตา” เช่น พ่อขุนรามคำแหงทรงปกครองปวงชนแบบ “พ่อปกครองลูก” สมเด็จพระนเรศวร สมเด็จพระเจ้าตากสิน ทรงกู้ชาติ สมเด็จพระนารายณ์โปรดให้มีตำราเรียนเล่มแรก ชื่อ “จินตามณี” และให้กวีรังสรรค์บทประพันธ์ จนรุ่งเรืองเป็น “ยุคทองแห่งวรรณคดี” กษัตริย์ราชวงศ์จักรีล้วนปรีชาชาญ เช่น รัชกาลที่ ๑ ทรงสร้างกรุงเทพฯ รัชกาลที่ ๔ ทรงเป็นนักวิทยาศาสตร์ สมเด็จพระปิยมหาราชทรงเลิกทาส รัชกาลที่ ๖ ทรงเป็นนักปราชญ์ด้านวรรณคดีประยุกต์ รัชกาลที่ ๗ ทรงให้มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากเสด็จเยี่ยมราษฎรทั่วราชอาณาจักรแล้ว พระองค์ยังทรงประกอบพระราชกรณียกิจทุกด้านที่เอื้อประโยชน์กว่า ๓,๐๐๐ โครงการ ๖๐ ปีที่ทรงครองราชย์ มีการ “พัฒนา” เกิดขึ้นอย่างมหาศาลจนเกินบรรยาย ๘ ทรงดลให้ผู้สุขได้สุขมากขึ้น เช่น พระราชทานปริญญาอันทรงเกียรติแก่บัณฑิต ให้นักกีฬาเหรียญโอลิมปิกได้เข้าเฝ้าฯ ทรงปลอบโยนผู้ทุกข์ให้มีกำลังใจ เช่น ทรงรับผู้พิการไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ น้ำพระทัยที่เมตตาสามารถสมานดวงใจที่แตกสลายของผู้ทุกข์ยากให้กลับมาชุ่มชื่นได้อย่างน่าอัศจรรย์

พระอัจฉริยภาพอันงดงามของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ล้วนบันดาลดลให้พสกนิกรสงบสุขอย่างแท้จริงตลอดมา ดุจดั่ง... “เพชรที่เปล่งประกายเจิดจรัสเพื่อให้พลอยที่อยู่รายล้อมส่องแสงสุกสกาวไปด้วย” ดังนั้น จึงควรสร้างสรรค์ให้สถาบันสูงสุดนี้มั่นคงตลอดไป ด้วยการร่วมพิธิสักการะกษัตริย์ที่เสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว เช่น วางพวงมาลาในวันปิยมหาราช ศึกษาพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจของทุกพระองค์ให้ลึกซึ้ง และเผยแพร่ให้ก้าจรไปอย่างกว้างขวาง เช่น จัดนิทรรศการ เผยแพร่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ประกวดเขียนเรียงความ แต่งบทกลอน ฯลฯ เทิดทูน สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กระทำความดี เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ไม่ทำการใด ๆ ให้ระคายเคือง

พระยุคลบาท ไม่แสดงท่าทีดูหมิ่น ไม่ร่ำลือข่าวไปในทางเสียหาย ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีให้ถูกต้องและยินตรงเพื่อเทิดพระเกียรติ ประดับพระบรมฉายาลักษณ์ ธงตราสัญลักษณ์ไว้ที่บ้านและสำนักงาน ถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อมีขบวนเสด็จผ่านต้องไม่กีดขวาง เมื่อมีโอกาสได้เข้าเฝ้าต้องแต่งกายสุภาพและเคร่งครัดในพิธีการ เคารพสถานที่ ส่วนพระองค์ไม่ทำเสียงรบกวน สนองโครงการในพระราชดำริให้สัมฤทธิ์ผล เช่น ปลูกป่า พัฒนาแหล่งน้ำ ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำถ้อยธรรมพระราชดำรัสมาใช้ในการดำรงชีพ เช่น “การทำดีนั้นสำคัญที่สุดอยู่ที่ตนเอง...ผู้อื่นไม่สำคัญ...หากได้ลงมือลงแรงกระทำแล้ว...ผลดีจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน”

ทั้งนี้ควรจงรักภักดีต่อ “พระราชาธิปไตยสยาม” และพระบรมวงศานุวงศ์ด้วย เพราะทุกพระองค์ทรงดำเนินรอยตามพระยุคลบาท ด้วยการพัฒนาชาติให้ก้าวหน้า ปัจจุบันนำยื่นตัวอย่างยิ่งที่ทวยราษฎร์ทั่วถิ่นแคว้นแดนสยามได้ร้อยรัดดวงใจกว่า ๖๓ ล้านดวงเป็นหนึ่งเดียวกัน แล้วแสดงความภักดีต่อ “พ่อหลวง” ด้วยการแสดงออกตามที่กล่าวมา และยังเทิดพระเกียรติในมิติใหม่ คือรวมตัวกันเป็นเรือนแสน เพื่อถวายพระพรเนื่องในวันฉลองราชย์ครบ ๖๐ ปี บุญญาธิการอันสูงส่ง มิเพียงทำให้หน้าตาแห่งความปิติของปวงชนพรั่งพรายอย่างไม่ขาดสาย เมื่อได้ชมบารมีขณะที่พระองค์เสด็จออก ณ สิหบัญชรเท่านั้น แต่พระราชาและคนทั่วโลกต่างได้ประจักษ์ถึงพระมหากรุณาธิคุณอันสุดจะบรรยายของ “มหाराชผู้เกรียงไกร” โดยทั่วกัน จากนั้นชาวไทยได้สวมใส่เสื้อสีเหลืองซึ่งเป็นสีวันเฉลิมพระชนมพรรษามาเป็นเวลาแรมปีโดยมิมีเบื่อหน่าย เพียงแต่พสกนิกรมุ่งมั่นปฏิบัติดีต่อทุกพระองค์ดังที่กล่าวมาด้วยใจบริสุทธิ์ประดุจน้ำค้างในยามรุ่งอรุณ สถาบันพระมหากษัตริย์ก็จะสถิตมั่นอยู่คู่ไทยชั่วนิรันดร์

สถาบันการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่ปวงชนมีส่วนร่วม ให้สิทธิ เสรีภาพ มากกว่าการปกครองแบบอื่น เช่น ให้

สิทธิในการดูแลชีวิต ครอบครัว ทรัพย์สิน การประกอบอาชีพ สิทธิในการรับบริการด้านต่าง ๆ เช่น การศึกษา สาธารณสุข การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการเดินทาง การสื่อสาร การนับถือศาสนา การแสดงความคิดเห็น การเสนอข่าวสาร ฯลฯ และเมื่อได้รับสิทธิแล้วก็กำหนดให้ปวงชนปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดดุลยภาพในสังคม เช่น หน้าที่รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตย ปฏิบัติตามกฎหมาย ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ป้องกันประเทศด้วยการเป็นทหาร เสียภาษี สืบสานศิลปวัฒนธรรม อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชำระราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องให้บริการแก่ประชาชน

จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าประชาธิปไตยมีคุณค่าอันดี ที่ทำให้ปวงชนมีอิสระ เสรี แต่อยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม อยู่ร่วมกันด้วยสันติ ทุกคนจึงควรส่งเสริมให้คงอยู่ เริ่มจากเด็กต้องทำหน้าที่โดยไม่ต้องให้ใครคอยเตือน มีระเบียบวินัย ทำตามกฎหมายกติกาของครอบครัว และสังคม ปัญญาชนควรทำหน้าที่ให้สมบูรณ์แบบ เช่น ดูแลครอบครัว หล่อหลอมบุคลิกภาพ ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยมอันดีงามแก่บุตรหลาน ประกอบอาชีพสุจริต ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับเสียงข้างมาก ไม่ใช้กฎหมายเหินกฎหมาย ไม่สนับสนุนการปฏิวัติรัฐประหาร ไม่ติดสินบนเพื่อผลประโยชน์ เสียภาษีเพื่อให้รัฐบาลนำไปพัฒนาชาติ เมื่อมีการเลือกตั้งต้องไปใช้สิทธิออกเสียงโดยสุจริต ไม่ซื้อสิทธิ - ขายเสียง เพื่อให้ได้ผู้แทนดีมีคุณธรรม อุปมาดัง “บ้านที่มั่นคงเพราะมีเสาเข็มที่แข็งแรงฉันใด ประชาธิปไตยจะสมบูรณ์แบบได้ก็เพราะมีผู้แทนที่มีคุณธรรมฉันนั้น” ทั้งนี้ต้องติดตามข่าวสาร เพื่อตรวจสอบการบริหารงานของรัฐบาล และรัฐบาลเองรวมทั้งข้าราชการ ต้องบริหารงานด้วยความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต ดังเช่น พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ อดีตนายกรัฐมนตรี ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ

ด้านประมุขของการปกครองระบอบนี้มีหลายแบบ เช่น ประธานาธิบดี พระจักรพรรดิ แต่ประมุขที่เหมาะสมกับสังคมไทยที่สุดคือ... **“พระมหากษัตริย์”**

เพราะทุกพระองค์ปกครองประชาราษฎร์ด้วยพระเมตตา ทรงครองพระองค์อยู่ใต้กฎหมายเหมือนปวงชน ไม่ใช่พระราชอำนาจในการแสวงหาผลประโยชน์ หลายครั้งที่เกิดภาวะวิกฤต เช่น นักการเมืองชิงกันเป็นใหญ่ มหาชนเดินขบวนประท้วง ต่อสู้กันจนถึงกับเสียชีวิต “พ่อหลวง” ได้ทรงคลี่คลายปัญหาเหล่านั้น และด้วยความจงรักภักดี ทุกฝ่ายจึงยอมหันหน้าเข้าหากันเพื่อมิให้ระคายเคืองพระยุคลบาท ในภาวะการณ์เช่นนั้นหากประมุขของชาติมิใช่กษัตริย์ราชทุกฝ่ายจะไม่ยอมละสิทธิ เหตุการณ์เลวร้ายก็จะลุกลามไปไม่สิ้นสุด นอกจากนี้ เราได้เห็นแล้วว่างานบางอย่างรัฐบาลไม่ปฏิบัติอย่างจริงจังทั้งที่สามารถทำได้ เช่น การแก้ปัญหาอุทกภัย แต่เมื่อ “พ่อหลวง” ทรงริเริ่มโครงการแก้มลิง ทุกฝ่ายก็ร่วมกันสานต่อจนสัมฤทธิ์ผล ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของการปกครองแบบประชาธิปไตย ด้วยการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญว่า **“ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”** และ **“พระมหากษัตริย์ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้”** ประชาธิปไตยมีอุดมการณ์อันสูงส่ง ทำให้ปวงชนมีอิสระตามธรรมชาติของมนุษย์แต่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ดังนั้นทุกคนจึงควรส่งเสริมการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้คงอยู่ แล้วชาติไทยก็จะได้รับการกล่าวขานว่ามาถึงยุค... **“อรุณรุ่งแห่งประชาธิปไตย”** ...อย่างแท้จริง

ข้อปฏิบัติที่กล่าวมาเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ที่ชาวไทยควรร่วมกันสร้างสรรค์ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ส่วน **สถาบันอื่น ๆ** ควรให้การสนับสนุน เริ่มจาก **ครอบครัว** ต้องปลูกฝังโดยทำตนเป็นแบบอย่าง ให้สมาชิกเห็นความสำคัญของเอกลักษณ์ เช่น ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ประกอบอาชีพสุจริต ประพฤติดีมีศีลธรรม นิยมไทย **สถาบันการศึกษา** เป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดที่จะอบรมปมเพาะ เพราะยุวชนเปรียบเสมือนผ้าขาวบริสุทธิ์ที่ง่ายต่อการบรรจุแดงแต่เต็มลวดลายสีสันทให้วิจิตรงดงามได้ตั้งใจ เด็กทุกคนต้องเข้าเรียนในสถานศึกษา จึงเป็นโอกาสอันดีที่ครูอาจารย์จะได้เสกสรรค์ปั้นแต่ง

ให้เด็กมีความรู้ สำนึกรัก ห่วงแทน ผูกพันในความเป็นชาติ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมอันดีงามที่จะส่งผลให้ชาติเกิดความเข้มแข็ง โดยเน้นให้เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ จัดหนังสือ สื่อความรู้ อย่างเพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น ให้แต่งบทร้อยกรองในวันภาษาไทยแห่งชาติ ทำพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ให้ปลูกต้นราชพฤกษ์ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำชาติในวันเฉลิมฯ จัดนิทรรศการวันสำคัญที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ควรลดการจัดกิจกรรมที่จำเจ เช่น ให้สวดมนต์เป็นเวลานานกลางแสงแดดที่แผดจ้า ซึ่งทำให้เด็กเบื่อหน่ายมากกว่าจะเกิดความซาบซึ้ง *กระทรวงวัฒนธรรม* ซึ่งมีหน้าที่โดยตรง ต้องวางแผนงานสร้างเสริมอย่างเป็นระบบ จัดสรรงบประมาณสร้างสื่อในการประชาสัมพันธ์อย่างพอเพียง แล้วมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานต่อไป *หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง* เช่น วัด สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สถาบันวิจัยภาษา ต้องสานต่อนโยบายให้เป็นรูปธรรม ด้วยการประชาสัมพันธ์ข่าวอยู่เสมอ มอบรางวัลแก่บุคคลและองค์กรดีเด่น เช่น สโมสรยุววิถีที่ส่งเสริมให้เยาวชนรังสรรค์บทร้อยกรองที่ไพเราะ *สื่อมวลชน* ซึ่งมีอิทธิพลยิ่งต่อคนทุกวัยโดยเฉพาะเยาวชน ดังนั้น ทุกฝ่ายจึงต้องร่วมมือกัน เช่น พิธีกร ผู้แสดงในรายการต่าง ๆ ต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง แสดงกิริยาที่เหมาะสม ไม่ใสจริตเกินงาม ไม่แต่งกายอย่างที่เรียกกันว่า “โป๊” เจ้าของบริษัทต้องไม่ออกแบบให้ดาราแสดงออกในทางลบ เช่น ท่าเต้นที่แสดงออกทางเพศ ผู้ตรวจสอบต้องควบคุมรายการให้

เหมาะสม เปิดโอกาสให้สื่อที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ได้เผยแพร่มากขึ้น เช่น รายการ “คุณพระช่วย” ทางโทรทัศน์ช่อง ๙ คอลัมน์ “องค์ความรู้ภาษาไทย” ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ *รัฐบาล* ต้องมีแผนพัฒนาเอกลักษณ์ในระยะยาว ให้งบประมาณอย่างเพียงพอ เพื่อหน่วยงานต่าง ๆ จะได้นำไปใช้ในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ อย่างเป็นรูปธรรม เช่น สร้างโรงเรียนสอนพระพุทธศาสนา บำรุงปูชนียสถานให้คงคุณค่า

สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ทรงคุณค่ายิ่ง เพราะเป็นศูนย์รวมพลังอันยิ่งใหญ่ของคนในสังคม เป็นเครื่องสมานความกลมเกลียวให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ทุกคนจึงควรส่งเสริมและสร้างสรรค์ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน แล้วสังคมจะสงบสุข ชาติไทยจะรุ่งเรือง เป็นเมืองทอง เป็นที่ภาคภูมิใจของอนุชนรุ่นหลัง เหมือนกับที่เราทุกคนซาบซึ้งใจที่บรรพบุรุษได้เสียสละชีวิต และเลือดเนื้อรักษาเอกลักษณ์ของชาติไว้ให้เป็นมรดกอันล้ำค่าสืบทอดมาอย่างมั่นคง ตั้งแต่อดีตกาลจวบจนถึงปัจจุบัน

“ส่งเสริมชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ให้วัฒนา
การปกครองต้องประชาธิปไตยมัน
สร้างสรรค์เอกลักษณ์ไทยให้วันรันดร
เพื่อไทยนั้นร่วมเย็นเป็นเมืองทอง”

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ

รางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๓ (ม.๑ - ม.๓)

ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความมั่นคงยั่งยืนแก่เอกลักษณ์ของชาติ

เด็กหญิงฮานีฟา แวมามู

โรงเรียนบ้านตะบิงติงจี จังหวัดยะลา

กระแสโลกาภิวัตน์หลังไหลไปทั่วโลก เทคโนโลยีก้าวล้ำถึงท้องมหาสมุทรลึกสุดหยั่ง สู่อวกาศแสน

ไกล ข้อมูลข่าวสารติดต่อถึงกันเพียงชั่วพริบตา เทคโนโลยีทำให้เส้นแบ่งประเทศเลือนหาย วัฒนธรรมจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่งอย่างไร้ขอบเขต ทุกประเทศได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน รับเอาวัฒนธรรมจากต่างเชื้อชาติ ศาสนา ต่างการศึกษาเข้าสู่ประเทศของตน ดูเสมือนโลกเป็นหนึ่งเดียว อบอุ่นภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

ในความเป็นจริง การรับวัฒนธรรมต่างชาติดมา ยึดถือปฏิบัติอย่างขาดการพิจารณาทำให้หลายประเทศ กำลังขาดความเป็นตัวของตัวในการดำรงชีวิตของ ขนชาตินั้น ๆ ประเทศไทยก็เช่นกัน ความเป็นไทยที่แฝง อยู่ในวิถีชีวิตเรียบง่าย สงบสุขแบบไทย ๆ เริ่มเลือนหาย อุปนิสัยยิ้มง่าย มีอารมณ์ขัน ไม่ผูกพยาบาทของคนไทย มีให้เห็นน้อยลงทุกที เราพยายามปรับตัว เต็มใจยอมรับ วัฒนธรรมต่างชาติที่ดูแปลก ๆ มาใช้ในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้การดำรงชีวิตยุ่งยาก ซับซ้อนมากขึ้น เช่น ค่านิยมแฟชั่น เสียสววันวาเลนไทน์ รถซิ่ง การมีเพศสัมพันธ์แบบไร้สมอง ฯลฯ เรากำลังจะเปลี่ยนตัวเอง เป็นเผ่าพันธุ์ใหม่ ที่ไม่ใช่ไทยเหมือนเดิมอีกต่อไป ทรงผม รุปร่าง หน้าตา คำพูด ที่เราพยายามเปลี่ยนเสียจน หลายคนเมื่อส่องกระจกแล้ว หลงคิดไปว่าตนเป็น คนชาติอื่นไม่ใช่คนไทย

ทุกครั้งที่พบเห็น ข้าพเจ้ารู้สึกใจหาย น้อยใจ เสียใจอยู่เสมอว่า ความเป็นไทยของเราอายุสั้นหรือ เราถึงพยายามเปลี่ยนแปลงตนเอง เปลี่ยนแปลง ประเทศชาติกันนัก ทั้งที่ขณะนี้ประเทศของเรา กำลัง ถลาลึกลงไปในห้วงแห่งความเสื่อม กำลังจมลงไปใน ปลักของอาชญากรรม ปล้นจี้ ทุจริต คอร์รัปชัน ข่มขืน มั่วอบายมุข ฯลฯ

ดูเหมือนจะหมดหวัง แต่ก็ไม่หมดหวัง โดยเฉพาะเรื่องจิตใจของคนไทย น้ำใจของคนไทยเมื่อ เพื่อนร่วมชาติประสบภัยพิบัติครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้ เราเห็นธาตุของความรัก ความเมตตาที่มีอยู่ในตัวของ คนไทย เรื่องความดีงามเหล่านี้มีอยู่และงอกงามใน สังคมไทยมาเนิ่นนาน จิตใจที่พร้อมต้องการช่วยให้ผู้อื่น หรือสังคมพ้นทุกข์ มีความสุขในรูปแบบต่าง ๆ การให้ ด้วยใจไม่แยกเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ หรือชนชั้น จิตใจที่รู้จัก

รัก รู้จักให้ แบบนี้แหละคือเอกลักษณ์ของคนไทย

สถาบันกษัตริย์เป็นตัวอย่างอันเด่นชัด พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ทรงทุ่มเทพระวรกายในการทำงาน ทนบ่ารุงสุขประชาชนทั่วแผ่นดิน ทุกพระองค์ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต ให้แก่ประชาชนของพระองค์ ความรัก ความเมตตาที่ พระองค์มี ซาบซึ้ง ตรงตรง ลงในจิตใจของคนไทย อย่างไม่มีอะไรเคลือบแคลง

ทุกครั้งที่ได้ชมพระราชกรณียกิจ ข้าพเจ้ามีความสุข ภาคภูมิใจ เพราะพระบรมวงศานุวงศ์ทุก พระองค์มีพระจริยวัตรงดงามแบบไทย กิริยามารยาท การพูดจา การแต่งกาย รู้สึกเหมือนทุกพระองค์ทรงรัก และภาคภูมิใจที่เป็นราชวงศ์กษัตริย์บนผืนแผ่นดินไทย

คนไทยทุกคนพูดว่า รักในหลวง รักพระราชินี แล้วทำไมเราไม่มาเริ่มปฏิบัติตัวตามคำสั่งสอนของ พระองค์กันให้หมดประเทศเสียที เราอย่าให้วัฒนธรรม ต่างชาติที่เราเองก็ไม่เข้าใจ พรากความรัก ความสุข แบบที่เราเคยมีอยู่ไปเสียจนหมด ไม่เหลืออะไรให้ภาค ภูมิใจอีกต่อไป

จิตที่รู้จักรัก รู้จักให้ อาจไม่เพียงพอที่จะแก้ไข ปัญหาสังคมที่หนักหน่วงในขณะนี้ ทุกฝ่ายลงความเห็น ว่าปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด ค่าประเวณี ฉ้อโกง ฯลฯ เกิดจากความเสื่อมของสถาบันหลัก คือ สถาบันครอบครัว ที่ไม่สามารถปลูกฝังให้เด็กเรียนรู้วิธีการใช้ชีวิตที่ดี ในสังคม สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมก็ตอกย้ำให้เด็ก เกิดปัญหาไม่รู้จบสิ้น สังคมไม่คัดกรองสิ่งแวดล้อม ทำให้ มีสถานที่ช่วยุให้ประชาชนก่ออาชญากรรม สถาบัน ศาสนาเสื่อมถอย ไม่สามารถเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นไม่มีบทบาทอันใดในชุมชนของ ตนเอง ไม่สามารถสร้างหรือเกื้อหนุนให้เด็กเติบโตเป็น ผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพได้ การสร้างคุณธรรมให้เป็นเอก- ลักษณะอีกแบบหนึ่ง ร่วมปกป้องเอกลักษณ์นี้ลงใน จิตใจของประชาชน จึงเป็นวาระเร่งด่วนในขณะนี้เพื่อ แก้ปัญหา

คุณธรรม มาจากคำว่า “คุณ” หมายถึง “สิ่งที่มี ประโยชน์” คำว่า “ธรรม” หมายถึง “ความดี” ดังนั้น

คุณธรรม จึงหมายถึงความดีที่มีประโยชน์หรือสภาพที่
ทรงไว้ซึ่งสิ่งดีงามที่มีประโยชน์ เช่น ความรัก ความ
เมตตา ความเสียสละ ความกล้าหาญทางจริยธรรม
จิตสาธารณะ ฯลฯ ล้วนเป็นความดีที่มีประโยชน์หรือ
สภาพที่ทรงไว้ซึ่งประโยชน์สุขต่อชีวิตและสังคมทั้งสิ้น

สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา องค์กรบริหาร
ท้องถิ่น สถาบันการศึกษา จึงควรเร่งสร้างความผูกพัน
ทางจิตใจให้ประชาชนในถิ่นนั้น ๆ มีหลักยึดถือในการ
ดำเนินชีวิตร่วมกัน สร้างเสริมคุณธรรม ถ้ายทอด
วัฒนธรรมที่ดีงามและถูกต้องแก่ประชาชน ศิลธรรม
จะช่วยควบคุมให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ทาง
สังคม เมื่อประชาชนมีปัญหาในการดำเนินชีวิตก็สามารถ
นำหลักคำสอนของศาสนาไปใช้ในการแก้ปัญหาได้
อย่างเหมาะสม ทุกคนจะช่วยกันอบรมบ่มนิสัย ชัดเกล้า
ถ้ายทอดวัฒนธรรม ผ่านการให้ความรู้ ฝึกทักษะอาชีพ
ให้ทุกคนกลับมาเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพของสังคม

ข้าพเจ้ามองไปรอบตัว ปัญหามากมาย แต่เมื่อ

นึกถึงจิตที่รู้จักรัก รู้จักให้ของคนไทย ข้าพเจ้าก็มีความสุข
มีความเชื่อมั่นว่า ทุกฝ่ายจะสามารถสร้างคุณธรรมที่
กำลังลบเลือนไปในสังคมไทยให้กลับมาเป็นพลังหนึ่ง
ที่จะร่วมผลักดันชาติให้พ้นจากปัญหาที่รุมเร้า ปลุกสำนึก
ให้คนไทยเห็นคุณค่าความดีงามที่มีอยู่ในตัวตนของเรา
มาช้านาน จิตใจที่หลายประเทศไม่เคยพบเห็น และอยาก
พบเห็น

สถาบันกษัตริย์ เอกลักษณ์ของชาติที่แสดงถึง
จิตใจที่รู้จักรัก รู้จักให้ เปี่ยมคุณธรรม ที่ประชาชนไทย
ควรอย่างยิ่งที่จะนำพระราชจริยวัตรอันงดงามมา
ปฏิบัติตามแบบอย่างเสียแต่วันนี้ การแก้ไขอาจจะเป็น
ภาระหนัก แต่ความรัก ความดีงามที่มีอยู่ในจิตใจคนไทย
จะเปลี่ยนภาระเป็นพลังร่วมสร้างสิ่งที่ดี ร่วมแก้ไขสิ่งที่
เสื่อมถอยให้กลายเป็นสิ่งที่ดีในอนาคตได้ไม่ยาก

“จิตที่รู้จักรัก รู้จักให้ คุณธรรม ภูมิใจ

เอกลักษณ์ไทยยั่งยืน

อัสสลามมูอาลัย กุม...สันติสุขจงมีแต่ท่าน”

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ

รางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นักเรียน ระดับช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖)

ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความมั่นคงยั่งยืนแก่เอกลักษณ์ของชาติ

นายฐาปกรณ์ เกษะประกกร

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร

การส่งเสริมสร้างความมั่นคงยั่งยืนแก่เอกลักษณ์ของชาติ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะประเทศไทยของเรามีประวัติความเป็นมายาวนาน มีเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาตั้งแต่สมัยโบราณ เรามีชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ครอบงำประกอบ เรายังมีภาษาพูด ภาษาเขียน เป็นของเราเอง ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เราคนไทยทุกคน ไม่เฉพาะแต่รัฐบาลเพียงอย่างเดียว ทุกคนที่ได้ชื่อว่าเป็นคนไทย เกิดในแผ่นดินไทยมีหน้าที่ที่จะช่วยปกป้องบ้านเมืองปกป้องเอกลักษณ์ของชาติให้ยั่งยืนต่อไป แต่ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศ

อันล้ำสมัย อารยธรรมต่างประเทศเริ่มเข้ามามีบทบาทอย่างมากในประเทศไทย สังเกตจากพฤติกรรมวัยรุ่นที่มีค่านิยมใหม่ รับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา แต่ส่วนมากก็ยังอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย ตัวอย่างในห้องเรียนของผม เพื่อน ๆ หลายคนจะชอบดารานักแสดงจากประเทศญี่ปุ่นบ้าง เกาหลีบ้าง บางคนก็ชอบแนวดนตรีที่เรียกว่า J-POP เป็นต้น บางคนก็ชอบการ์ตูนญี่ปุ่น ซึ่งการรับวัฒนธรรมเหล่านี้ก็ยังคงอยู่ในกรอบยังอยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย เอกลักษณ์ไทย ตามแนวคิดของผม คือหมายรวมถึงสถาบันชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย และสิ่งที่แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นไทย เช่น ภาษา วรรณกรรม วรรณคดี นาฏศิลป์ ศิลปะการรำ การขับร้อง แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นไทย แต่ในเมื่อตอนนี้

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ประเทศชาติ อาจส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนคงทนของเอกลักษณ์ไทยได้ตามแนวคิดของผม แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเอกลักษณ์ของชาติให้ยั่งยืน ควรวิเคราะห์แยกแยะสาเหตุในแต่ละปัญหา และแก้ไขที่ต้นเหตุ

สถาบันชาติ เป็นหนึ่งในเอกลักษณ์ของประเทศชาติไทยของเรามีบรรพบุรุษ เหล่าทหารหาญที่ปกป้องผืนแผ่นดินไทย รวมเป็นขวานทอง แต่ปัจจุบันตามข่าวหนังสือพิมพ์และสื่อวิทยุโทรทัศน์นำเสนอให้เห็นถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ ความมั่นคงของประเทศ เช่น ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปัญหาอาชญากรรม การเมือง การปกครอง ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างพยายามแก้ไขปัญหากันอย่างเต็มที่ แต่ถ้าเริ่มจากคนไทยทุกคนมีจิตสำนึกที่ดี ปัญหาต่าง ๆ ก็จะเกิดน้อย หรืออาจไม่เกิดขึ้นเลยในประเทศ ตามความคิดของผม แนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาคือ

๑. รัฐบาลควรส่งเสริมและปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนตระหนักเห็นความสำคัญของสถาบันชาติ โดยเริ่มจากพ่อแม่ คุณครู ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชนเกี่ยวกับชาติ ปลูกฝังให้เด็กรักชาติ รักความเป็นไทย

๒. ด้านการเมืองการปกครอง รัฐบาลควรตรวจสอบและติดตามการทำงานของนักการเมืองอย่างเคร่งครัด เพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง การคอร์รัปชันในหน่วยงานต่าง ๆ และมีบทลงโทษอย่างหนัก เพราะบุคคลเหล่านั้นแสดงออกถึงความไม่จงรักภักดีต่อสถาบันชาติ

๓. ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์มาจากเรื่องใด จะแบ่งแยกดินแดน หรือสร้างสถานการณ์อันก่อให้เกิดความไม่มั่นคงต่อชาติ ควรใช้มาตรการอย่างเคร่งครัดในการปราบปราม แยกคนดีออกจากคนชั่ว ที่สำคัญควรให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชน สวัสดิภาพ และคุ้มครองประชาชนผู้บริสุทธิ์ให้ปลอดภัย

๔. ปัญหายาเสพติด เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่สำคัญและควรรีบแก้ไข เพราะมีผลอย่างมากต่อความมั่นคงของชาติ เพราะยาเสพติดจะมอมเมาอนาคตของชาติ ควรแก้ไขอย่างเร่งด่วน ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

แก่เยาวชน เพิ่มบทลงโทษอย่างหนักทั้งผู้เสพและผู้ขาย

สถาบันศาสนา ศาสนาเป็นอีกหนึ่งเอกลักษณ์ไทยที่มีความสำคัญเช่นกัน พุทธศาสนาเข้ามาเผยแผ่ในประเทศตั้งแต่สมัยโบราณ สิ่งที่น่าภาคภูมิใจคือ อาจกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาในปัจจุบัน พุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจ เป็นแสงส่องแนวทางการดำเนินชีวิตของพุทธศาสนิกชน ในช่วงปีที่ผ่านมาจะได้ยินข่าวที่นำเสนอเกี่ยวกับพระสงฆ์ที่ปฏิบัติผิดวินัยสงฆ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พุทธศาสนาถึงจุดเสื่อมได้ ทั้งมีการอวดอ้างคาถาอาคม อิทธิฤทธิ์ว่าสามารถเสกได้ เป็นต้น ตามความคิดของผม ผมคิดว่าแนวทางในการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาคือ

๑. จัดกิจกรรมและให้การประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย เกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันเข้าพรรษา ออกพรรษา มาฆบูชา

๒. สนับสนุนการศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ และประชาชนทั่วไป เอาเทคโนโลยีมาปรับปรุงเข้ากับศาสนา เช่น การทำสื่อการสอน เว็บไซต์ส่งเสริมการเรียนรู้พระพุทธศาสนา พระธรรมคำสั่งสอน ตักบาตรออนไลน์ เป็นต้น ปัจจุบันเริ่มมีแล้ว แต่ผมอยากให้พัฒนามากขึ้น เพื่อเยาวชนได้ใกล้ชิดพุทธศาสนามากขึ้น

๓. อยากให้มหาเถรสมาคมพิจารณาบทบัญญัติของสงฆ์ วินัยสงฆ์อย่างเคร่งครัด เพราะมักจะได้ยินข่าวในทางลบเกี่ยวกับพระสงฆ์ ที่สำคัญพระสงฆ์เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเผยแผ่พุทธศาสนา และรักษาให้ยั่งยืน

๔. จัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อทำนุบำรุงพุทธศาสนา บูรณปฏิสังขรณ์วัดที่ชำรุดทรุดโทรมในต่างจังหวัด หรือถิ่นทุรกันดาร เพราะวัดเปรียบเสมือนศูนย์รวมจิตใจของประชาชน

๕. ส่งเสริมรายการทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้น และสนับสนุนการทำงานของพระสงฆ์ผู้อุทิศเพื่อประเทศชาติ เช่น พระสงฆ์ผู้อุทิศเพื่อให้พุทธศาสนายังคงยั่งยืนต่อไป

สถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันที่ประชาชน

ให้ความรักและเกื้อหนุนมาตั้งสมัยก่อน ๆ เปรียบกษัตริย์เสมือนสมมติเทพ ย้อนไปตั้งแต่การปกครองแบบพ่อปกครองลูก ของกรุงสุโขทัย การปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ กรุงศรีอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ จนถึงยุคสมัยเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย ใน พ.ศ. ๒๔๗๕ สังเกตถึงความรักของประชาชนได้จากเมื่อพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปที่แห่งใดประชาชนจะพร้อมใจมาเฝ้าฯ รับเสด็จโดยตลอด เมื่อทรงพระประชวร พสกนิกรชาวไทยต่างพร้อมใจกันเข้าร่วมถวายพระพร ขอให้พระองค์หายจากพระอาการประชวร นี่แหละครับคือเอกลักษณ์ของคนไทย กล่าวได้ว่าสถาบันกษัตริย์ของไทยเรามีความมั่นคงมาก

ประชาธิปไตย สิทธิและเสรีภาพ ประเทศไทยรับเอาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างเต็มตัวใน พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่ก่อนหน้านั้น ในสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นต้นมา เริ่มทดลองใช้ระบอบประชาธิปไตย ในระบอบการปกครองนี้มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ผมคิดว่าข้อบกพร่องของระบอบประชาธิปไตยในไทย คือเรื่องการศึกษา คนในประเทศมีความรู้ความสามารถไม่เท่ากัน แต่ทุกคนต่างมี ๑ เสียงเท่ากัน บางคนขาดความรู้ในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนในระบอบประชาธิปไตย

๑. ลงพื้นที่ให้ความรู้ ความถูกต้อง เกี่ยวกับประชาธิปไตย และสิทธิหน้าที่ของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นความรู้และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๒. รัฐบาลควรจัดให้พื้นที่หรือเวทีประชาชน เพื่อให้นักวิชาการหรือผู้มีความรู้มาพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจในประชาธิปไตย หรืออาจตั้งกลองคำถามให้ประชาชนถามให้หายจากข้อสงสัยเกี่ยวกับบ้านเมือง ประเทศชาติ หรือการบริหาร อีกเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนรักและเข้าใจประชาธิปไตย ไม่ต้องมาจลาจล เดินขบวนให้วุ่นวายทั้งประเทศ

๓. ส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยเฉพาะนักเรียนม.ปลายที่จะมีสิทธิในการเลือกตั้งเมื่อมีอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ เพราะโรงเรียนของผมก็มีจัดการเลือกตั้งให้เสมือนจริง มีคูหา มีการหาเสียง เป็นต้น ทุกคนจะได้รู้หน้าที่ของตนเอง ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

ถิ่นทุรกันดาร

๔. ในวันรัฐธรรมนูญ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมรณรงค์เรื่องประชาธิปไตย เช่น จัดนิทรรศการ มีรายการพิเศษ การเดินรณรงค์ประชาธิปไตย ให้เห็นเด่นชัดมากกว่านี้ มีไช้รณรงค์แต่ตอนจะใช้สิทธิเลือกตั้ง

๕. ปลุกฝังความคิดที่ดีเกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยเริ่มจากครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีไทย ที่แสดงสะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าของความเป็นไทย ในข้อนี้ที่ผมได้ยกขึ้นมากล่าว ผมขอคิดที่เกิดมาบนแผ่นดินไทย แผ่นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร มีภาษา ศิลปวัฒนธรรม เป็นของตนเอง สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้บ่งบอกและสะท้อนความเป็นไทยออกมาให้ประจักษ์สู่สายตาคนทั่วโลก ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ที่สำคัญและพูดถึงจะเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาไทย การรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาใช้เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ สามารถแก้ไขได้โดยคนไทยทุกคน

๑. รัฐบาลส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทยในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญ เพราะเอกลักษณ์ไทยข้อนี้มีผลส่งเสริมยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทยเพื่อเพิ่มรายได้แก่ประเทศ และเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยสู่สายตาชาวโลก

๒. รัฐบาลจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยให้ยั่งยืน เพราะเป็นสมบัติและมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

จากแนวคิดของผมที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงแนวคิดของเยาวชนคนหนึ่งที่ยากเห็นประเทศชาติมีเอกลักษณ์ยั่งยืน ผมและเยาวชนคนอื่น ๆ ยากเห็นประเทศของพวกเราเจริญก้าวหน้าทันอารยประเทศ แต่คงไว้ด้วยพื้นฐานเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยเฉพาะสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และสุดท้ายผมขอสัญญาว่าจะเป็นคนดีของสังคม และจะเป็นส่วนหนึ่งของคนไทยทั้งประเทศ ที่จะปกป้องผืนแผ่นดินนี้ เอกลักษณ์ของเรานี้ ให้ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ รางวัลชนะเลิศระดับประเทศ นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป

ข้อเสนอแนะการเสริมสร้างความมั่นคงยั่งยืนแก่เอกลักษณ์ของชาติ

นางเพ็ญศรี สมบูรณ์วงศ์

จังหวัดนครปฐม

ชาติไทย ยืนยงคงความเป็นเอกราชมานานหลายศตวรรษก็เพราะมีเอกลักษณ์อันโดดเด่น ซึ่งได้แก่สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เอกลักษณ์เป็นศูนย์รวมพลังอันยิ่งใหญ่ของสังคม เป็นเครื่องประสานความสามัคคี ให้พลเมืองอยู่ร่วมกันอย่างสันติและยั่งยืน ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่ปวงชนต้องช่วยกันเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติให้มั่นคงยั่งยืนตลอดไป โดยข้อเสนอแนะวิธีการเสริมสร้าง มีดังนี้

สถาบันชาติ เป็นศูนย์รวมของปวงชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีศักดิ์ศรี จึงควรเสริมสร้างให้มั่นคงยั่งยืน ดังนี้

๑. มีจิตสำนึกรัก ผูกพัน ห่วงแหนชาติ ซึ่งสำคัญมาก เพราะเมื่อมีใจรักยอมเต็มใจที่จะเสริมสร้างสิ่งดีงามให้ชาติ เช่น ประดับธงชาติไว้ที่บ้านและสำนักงาน ร้องเพลงชาติและยืนตรง ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาติและเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้

๒. มีกิริยามารยาท อุบนิสสัยแบบไทย เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส เอื้ออาทร มีมธุรสวาจา สัมมาคารวะ อ่อนน้อม ถ่อมตน เคารพบุพการี กตัญญู แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี ทักทายกันด้วยการไหว้ กล่าวคำว่า “สวัสดี” “ขอบคุณ” “ขอโทษ” ตามสถานการณ์

๓. แต่งกายแบบไทยตามโอกาสอันควร เช่น การไปงานมงคล งานพิธีการ บุคคลที่แต่งกายเป็นแบบอย่างทุกวันนี้ เช่น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ผู้ประกาศ “ข่าวในราชสำนัก” ทางโทรทัศน์ทุกช่องโดยใส่ชุดไทยเวลาเสนอข่าว ไม่แต่งกายล่อแหลม เช่น กระโปรง

สั้น เสื้อคอลึกมาก ฯลฯ โดยเฉพาะดารา นักร้อง นักแสดง เพราะเป็นแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมแก่เยาวชน

๔. ดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประหยัด เก็บออม รับประทานอาหารไทยที่สะอาดถูกหลักอนามัยซึ่งปรุงด้วยฝีมือตนเอง ใช้สมุนไพรเป็นยาสำหรับปฐมพยาบาล หากมีโอกาสปลูกบ้านให้ปลูกแบบเรือนไทย

๕. ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง โดยพูด อ่าน ให้ชัด ถ้อย ชัดคำ ออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ชัดเจน เช่น ปัญญา นิรันดร์กุล พิธีกรผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น ไม่ควรอ่านและพูดออกสำเนียงเลียนแบบต่างชาติ การเขียนต้องให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย

๖. ศึกษาวรรณคดีไทย เช่น เรื่องลิลิตพระลอ ขุนช้างขุนแผน นิราศของสุนทรภู่ และวรรณกรรมสำคัญ เช่น หนังสือที่ได้รับรางวัลซีไรต์ เพราะใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เพื่อให้มีความรู้และถ่ายทอดเป็นวิทยาทานแก่ผู้สนใจอย่างแพร่หลาย

๗. อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และวันสำคัญ เช่น ร่วมพิธีลอยกระทง สงกรานต์ จัดงานบวช งานแต่งงาน ฯลฯ

๘. รักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ด้วยการไม่ขีดเขียน ไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในบริเวณที่ตั้ง ศึกษาเรื่องของปูชนียสถานอย่างถ่องแท้และเผยแพร่ให้ผู้อื่นรับรู้ อย่างกว้างขวาง ไปทัศนศึกษาเชิงอนุรักษ์ยังแหล่งที่ตั้ง พร้อมทั้งบริจาคทรัพย์เพื่อบูรณะ ผู้ดูแลสถานที่สำคัญดังกล่าวต้องระมัดระวังพวกมิฉฉาชีพ เพราะหากเกิดการชำรุด เสียหาย จะนำเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

๙. ฟันฟุตนตรี กีฬา การละเล่นของไทย โดยศึกษาให้รอบรู้ ร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และจัดแข่งขันในโอกาสต่าง ๆ

๑๐. ส่งเสริมเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพของคนไทยที่ส่งผลให้บ้านเมืองอุดมสมบูรณ์ด้วยการซื้อผลิตผล

พืชผัก ของเกษตรกร ลดการนำเข้าพืชผลจากต่างชาติ เกษตรกรต้องประกอบอาชีพเชิงนิเวศ เช่น ใช้น้ำชีวภาพ ปุ๋ยหมักซึ่งไม่เกิดมลพิษ

๑๑. ผลักดันให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสืบสานตำนานความรู้ ด้วยการช่วยกันใช้สินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ดังที่ “แม่แห่งแผ่นดิน” ได้ทรงส่งเสริมงานหัตถกรรม “ศิลปาชีพพิเศษ” ซึ่งทำให้คนทุกวัยนิยมสวมใส่ผ้าไทยด้วยความภาคภูมิใจ

๑๒. เผยแพร่เกียรติคุณของชาติ โดยมีโมเดลแก่นักท่องเที่ยว รักษาความปลอดภัย ช่วยเหลือเรื่องต่าง ๆ ส่งคืนสิ่งของที่เก็บได้ นักศึกษาไทยในต่างแดน ต้องรักษาภาพลักษณ์ นำความรู้มาประยุกต์ใช้ให้กลมกลืนกับเอกลักษณ์ไทย ผู้ส่งออกต้องรักษาคุณภาพสิ่งของ ไม่ปลอมปนสินค้า หากมีโอกาสไปต่างประเทศ ควรนำวัฒนธรรมไปเผยแพร่ เช่น การไหว้ การรำไทย

๑๓. พิทักษ์อธิปไตย โดยแจ้งพฤติกรรมที่บ่อนทำลายชาติต่อเจ้าหน้าที่ และไม่กระทำเสียเอง เช่น การค้าสิ่งเสพติด ค้ามนุษย์ อาวุธสงคราม ผู้ชายสมัครเป็นทหารและตำรวจ ทั้งต้องทำหน้าที่อย่างเข้มแข็ง ช่วยกันดับไฟใต้โดยแจ้งเบาะแสของผู้ก่อการร้ายต่อเจ้าหน้าที่ ให้กำลังใจผู้พิการ ผู้สูญเสียญาติมิตรจากการรักษามาตุภูมิ ด้วยการปลอมโยน ให้งานทำเพื่อมีรายได้

หากคนไทยทุกคนตั้งใจจริงในการเสริมสร้างเอกลักษณ์ดังที่กล่าวมา สถาบันชาติก็จะมั่นคงยาวนานแสนนาน

สถาบันศาสนา คนไทยอยู่ร่วมกันด้วยสันติ เพราะมีพุทธศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว จึงควรเสริมสร้างให้ดำรงอยู่ ดังนี้

๑. กอปรกิจของพุทธศาสนิกชน โดยทำบุญ ตักบาตร กรวดน้ำ สวดมนต์ไหว้พระ ฟังเทศน์ สนทนาธรรมกับภิกษุ ให้ทาน บริจาคเพื่อผู้ยากไร้ เพื่อสร้างและปฏิสังขรณ์พุทธสถาน พร้อมทั้งไปสักการะโดยแต่งกายสุภาพ เข้าค่ายธรรมะ ผู้ชายอุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อมีงานพิธีให้จัดโต๊ะหมู่และทำพิธีบูชาพระรัตนตรัย คนไทยควรอยู่ร่วมกันโดยไม่แบ่งแยกศาสนา

๒. ปฏิบัติตามหัวใจพุทธศาสน์ที่ว่า “ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำใจให้ผ่องใส” ใช้สังฆธรรมเป็นเครื่องนำทางไปสู่ความสำเร็จของชีวิต เช่น รักษาศีล เมตตา กรุณา อุตุน ช่วยเหลือเจือจุน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีสติ ขยัน ซื่อสัตย์ ไม่เบียดเบียนกัน

๓. ผู้สืบทอดศาสนาโดยตรงคือพระภิกษุ ต้องบูรณะวัด สิ่งปลูกสร้าง และบริเวณ ให้สะอาดสวยงามร่มรื่น เป็นที่นมาศึกษาธรรม ไม่ปล่อยให้สัตว์เลื้อย ทำความสกปรก จัดหาเอกสารข้อมูลสำหรับค้นคว้าไว้ให้ครบ เช่น พระไตรปิฎก หนังสือธรรมะต่าง ๆ ปฏิบัติศาสนกิจอย่างเคร่งครัด รักษาศีล ๒๒๗ ข้อ สวดมนต์ภาวนา มีกิริยาสำรวม ออกบิณฑบาต รับนิมนต์ไปประกอบพิธีงานต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงปัจจัย ไม่ประพฤติผิดพุทธบัญญัติ เช่น บวชเพื่อหารายได้ อดอ้างอิทธิฤทธิ์ เครื่องรางของขลัง เผยแพร่พระธรรมโดยประยุกต์ให้ทันเหตุการณ์ เช่น จัดกิจกรรมทางศาสนาตามหน่วยงานทั่วไป เพราะฆราวาสไม่มีเวลาไปวัด หากจัดค่ายธรรมะ ควรคำนึงถึงการนำหลักธรรมไปปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวัน จัดสอนและสอบธรรมะแก่เยาวชน

หากพุทธบริษัทปฏิบัติตามที่กล่าวมาเป็นเนืองนิตย์ สถาบันศาสนา ก็จะมั่นคงยั่งยืนคงความเป็นเอกลักษณ์ตลอดไป

สถาบันพระมหากษัตริย์ กษัตริย์ทุกพระองค์ มีพระราชจริยวัตรพร้อมด้วยทศพิธราชธรรม ทรงทำนุศาสตร์ บำรุงศิลป์ ขจัดทุกข์ เสริมสร้างสุข เพื่อพสกนิกรตลอดมา ดังนั้น จึงควรสร้างเสริมให้สถาบันสูงสุดนี้มั่นคงยั่งยืนตลอดไป ดังนี้

๑. ร่วมพิธีสักการะพระมหากษัตริย์ ที่เสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว เช่น วางพวงมาลาใน “วันปิยมหาราช” “วันลูกเสือไทย”

๒. ศึกษาพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจของทุกพระองค์ให้ลึกซึ้ง และเผยแพร่ให้กว้างขวาง กว้างขวาง เช่น จัดนิทรรศการ เผยแพร่ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต โดยใช้คำราชาศัพท์อย่างถูกต้อง ประกวดเขียนเรียงความ แต่งบทร้อยกรอง ฯลฯ

๓. เทิดทูน สำนักในพระมหากษัตริย์คุณ กอปร

ความดีเพื่อถวายเป็นพระ
ราชกุศล ไม่กระทำการ
ใด ๆ ให้ระคายเคืองพระ
ยุคลบาท ไม่แสดงท่าทีดู
หมิ่น ไม่รำลือข่าวไปในทาง
เสียหาย ร้องเพลงสรร-
เสริญพระบารมี ให้ถูกต้อง
และยืนตรงเพื่อเทิดพระ

เกียรติ ประดับพระบรมฉายาลักษณ์ ธงตราสัญลักษณ์
ไว้ที่บ้านและที่ทำงาน ถวายพระพรเนื่องในวันเฉลิม
พระชนมพรรษา เมื่อมีขบวนเสด็จผ่านต้องไม่กีดขวาง
เมื่อมีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ ต้องแต่งกายสุภาพ ส่ารวม และ
เคร่งครัดในพิธีการ เคารพสถานที่ที่ส่วนพระองค์ไม่ทำ
เสียงดังรบกวน สนองโครงการในพระราชดำริให้
สัมฤทธิ์ผล เช่น ปลูกป่า พัฒนาแหล่งน้ำ ดำเนินชีวิต
แบบเศรษฐกิจพอเพียง น้อมนำถ้อยธรรมพระราชดำรัส
มาใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น... “การทำดินนั้นสำคัญที่สุด
อยู่ที่ตนเอง...ผู้อื่นไม่สำคัญ... หากได้ลงมือลงแรงกระทำ
แล้ว...ผลดีจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน”...

๔. สวมใส่เสื้อสีเหลืองซึ่งเป็นสีวันเฉลิมฯ ของ
“พ่อหลวงของปวงชน” ให้เหลืองอร่ามเป็นที่จับตาและ
ประทับใจ

๕. จงรักภักดีต่อ “พระราชินีศรีสยาม” และ
พระบรมวงศานุวงศ์ เพราะทุกพระองค์ทรงดำเนินตาม
รอยพระยุคลบาท โดยทรงสานต่อโครงการในพระราช-
ดำริของ “พ่อหลวง” ให้สัมฤทธิ์ผล และทรงพัฒนาชาติ
ให้ก้าวหน้าทุกด้านเสมอมา

เพียงแต่พสกนิกรปฏิบัติดีต่อทุกพระองค์ด้วย
ใจบริสุทธิ์ประดุจน้ำค้าง สถาบันพระมหากษัตริย์ก็จะ
มั่นคงยั่งยืนต่อไป

**สถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอัน
มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข** ซึ่งเป็นการปกครอง
ที่ให้สิทธิเสรีภาพมากกว่าการปกครองแบบอื่น ให้ปวง
ชนอยู่ร่วมกันด้วยสันติ จึงควรส่งเสริมให้การปกครอง
ระบอบนี้คงอยู่ตลอดไป ดังนี้

๑. ผู้เยาว์วัยต้องทำหน้าที่โดยไม่ต้องให้ใครคอย

ดักเตือน มีระเบียบวินัย ทำตามกฎกติกาของครอบครัว
และสังคม

๒. ปัญญาชนต้องตรงต่อหน้าที่ โดยดูแลครอบ
ครัวให้อบอุ่น หล่อหลอมบุคลิกภาพ ปลูกฝังค่านิยมอัน
ดีงามแก่บุตรหลาน ประกอบอาชีพสุจริต ไม่ละเมิดสิทธิ
ผู้อื่น มีเหตุผล รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยอมรับ
เสียงข้างมาก ไม่ใช้กฎหมายเหินกฎหมาย ไม่สนับสนุน
การปฏิวัติรัฐประหาร ไม่ติดสินบนเพื่อผลประโยชน์
เสียภาษีเพื่อให้รัฐบาลนำไปพัฒนาชาติ เมื่อมีการเลือก
ตั้งต้องไปใช้สิทธิ์ออกเสียงโดยสุจริต ไม่ซื้อสิทธิ์ - ขาย
เสียง ติดตามข่าวสารบ้านเมือง ตรวจสอบการบริหาร
งานของรัฐบาล และรัฐบาลเองรวมทั้งข้าราชการต้อง
บริหารงานด้วยความเสียสละเพื่อบ้านเมือง ซื่อสัตย์
ไม่ทุจริต คอร์รัปชัน

ส่วนประมุขของการปกครองระบอบประชา-
ธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยที่สุดคือ “**พระมหากษัตริย์**” เพราะทรงครองพระองค์อยู่ใต้กฎหมาย ไม่
ใช้พระราชอำนาจแสวงหาผลประโยชน์ ทรงพัฒนา
และคลี่คลายปัญหาต่าง ๆ ด้วยความละมุนละม่อม ดัง
นั้น จึงควรส่งเสริมให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ของการปกครองแบบประชาธิปไตยตลอดไป ดังนี้

๑. จงรักภักดีและเทิดพระเกียรติโดยปฏิบัติทุก
ประการดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
อย่างสม่ำเสมอ

๒. กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเช่นเดิมว่า “ประเทศ
ไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข” และ “องค์พระมหากษัตริย์
ดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิด

มิได้”

หากทุกคนปฏิบัติตามปรัชญาของประชาธิปไตย อย่างเป็นรูปธรรมและจงรักภักดีต่อกษัตริย์ สังคมจะสงบสุข ประเทศไทยก็จะได้รับการกล่าวขานอย่างเต็มภาคภูมิว่ามาถึงยุค... “อรุณรุ่งแห่งประชาธิปไตยที่มีกษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ...อย่างแท้จริง

ที่กล่าวมาเป็นการสร้างเสริมเอกลักษณ์ที่ทุกคนมีส่วนร่วม ส่วนบุคคลในสถาบันอื่น ๆ ควรให้การสนับสนุน ดังนี้

๑. ครอบครัว ต้องปลูกฝังโดยทำตนเป็นแบบอย่าง ให้สมาชิกเห็นความสำคัญของเอกลักษณ์ เช่น ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย ประกอบอาชีพสุจริต ประพฤติดีมีศีลธรรม ปฏิบัติตามคำขวัญที่ว่า...“รักเมืองไทย ใช้ของไทย เทียวเมืองไทย”

๒. สถาบันการศึกษา ครู - อาจารย์ควรเสกสรรค้ำปั้นแต่งให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจ สำนึกรักหวงแหน ผูกพันในความเป็นชาติ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมอันดีงามอย่างถาวร โดยเน้นให้เห็นความสำคัญของเอกลักษณ์ จัดหาสื่อความรู้อย่างเพียงพอ จัดกิจกรรมส่งเสริม เช่น ให้แต่งบทร้อยกรองในวันภาษาไทยแห่งชาติ ทำพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ให้ปลูกต้นราชพฤกษ์ ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำชาติในวันเฉลิมฯ จัดนิทรรศการวันสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พานักเรียนไปทัศนศึกษา ณ สถานที่และปูชนียสถานที่เกี่ยวข้อง ลดการจัดกิจกรรมที่จำเจ เช่น ให้สวดมนต์เป็นเวลานานกลางแสงแดด ซึ่งจะทำให้เด็กเบื่อหน่ายมาก

๓. กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต้องจัดทำแผนแม่บทการส่งเสริมเอกลักษณ์อย่างเป็นระบบ จัดสรรงบประมาณ จัดสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ วิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนา แล้วมอบหมายภารกิจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร วัด สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สถาบันวิจัยภาษาฯ ต้องสานต่อนโยบาย เช่น จัดอบรม ประชุม สัมมนา ประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญของเอกลักษณ์ จัดประกวดกิจกรรม เช่น ครอบครัวประชาธิปไตย

ตัวอย่าง การขับร้องเพลงกล่อมลูกฯ จัดนิทรรศการมอบรางวัลแก่บุคคล เช่น พระพิศาลธรรมวาที (พระพยอม กัลยาโณ) พระนักพัฒนา รางวัลแก่องค์กร เช่น สโมสรยุวกรวีที่ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งบทร้อยกรองที่มีคุณภาพ

๕. สื่อมวลชน ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งเพราะคนทุกวัยให้ความสนใจ ดังนั้น ทุกฝ่ายต้องรับผิดชอบร่วมกัน เช่น พิธีกร ผู้ที่ต้องปรากฏตัว นักแสดง ต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง แสดงกิริยาที่เหมาะสม ไม่ใส่จริตจนเกินงาม ไม่แต่งกายล่อแหลมอย่างที่เรียกกันว่า “โป๊” เจ้าของบริษัท ผู้จัดการส่วนตัวของนักแสดงต้องไม่ออกแบบให้ดาราแสดงออกในทางลบ เช่น คำพูด ท่าเต้น ที่แสดงออกทางเพศ ผู้บริหาร ผู้ตรวจสอบต้องควบคุมรายการให้เหมาะสม ให้โอกาสสื่อที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ดีเด่นได้เผยแพร่มากขึ้น เช่น รายการ “คุณพระช่วย” ทางโทรทัศน์ ช่อง ๙ คอลัมน์ “องค์ความรู้ภาษาไทย” ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

๖. รัฐบาลต้องมีแผนพัฒนาเอกลักษณ์ในระยะยาวและดำเนินงานอย่างจริงจัง จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดสร้างบำรุงสถานที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาลัยสงฆ์ โรงเรียนสอนพุทธศาสนา อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย พระบรมรูปพระมหากษัตริย์ ประสานความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศ ในการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทยต่อชาวต่างชาติให้เป็นที่ประจักษ์

การสร้างเสริมเอกลักษณ์ของชาติ คือ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น **คนไทยทุกคนล้วนมีส่วนร่วมโดยทั่วกัน และหากจะให้เอกลักษณ์มั่นคงยั่งยืนตลอดไป ทุกคนและทุกสถาบันต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและสม่ำเสมอด้วยจิตสำนึก** มีการติดตามผล ประเมินผลทุกระยะ ไม่กระทำเพียงครั้งคราวเหมือนไฟไหม้ฟาง หากทุกฝ่ายร่วมกันเสริมสร้างอย่างจริงจังและจริงใจ เอกลักษณ์ของชาติก็จะมีมั่นคงยั่งยืน ทำให้ปวงชนเป็นสุข สังคมร่มเย็น ชาติไทยเจริญรุ่งเรือง เป็นที่ภาคภูมิใจของอนุชนรุ่นหลังตลอดไป

ปกิณกะไทย

บุคคล ช่างสาร ภาษา หนังสือ

อัญเชิญคำขวัญพระราชทานวันแม่
เรียงร้อยเป็นเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน”

มัทวรรณ นครไทย รายงาน

เมื่อปี ๒๕๕๐ สำนักนายกรัฐมนตรีได้จัดทำเพลง “พ่อแห่งแผ่นดิน” เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา (๕ ธันวาคม ๒๕๕๐) โดยโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทยเป็นแกนนำในการประชาสัมพันธ์เพลง ส่งผลให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั้งในและต่างประเทศร่วมร้องเพลง “พ่อแห่งแผ่นดิน” ได้อย่างพร้อมเพรียงกัน

ในปี ๒๕๕๑ สำนักนายกรัฐมนตรี จึงได้จัดทำเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงอุทิศพระวรกายปฏิบัติพระราชกรณียกิจเคียงข้างและสนับสนุนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาโดยตลอด นับแต่พุทธศักราช ๒๔๙๓ เป็นต้นมา ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดูแลอาชีพหลักของพสกนิกร สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะทรงดูแลอาชีพเสริมให้กับกลุ่มแม่บ้านและสมาชิกในครัวเรือน เกิดเป็นโครงการศิลปอาชีพที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยคณะกรรมการจัดทำเพลง “แม่

แห่งแผ่นดิน” เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้จัดทำเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” ขึ้นเพื่อเป็นสื่อและสัญลักษณ์แห่งความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อปวงชนชาวไทย ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๖ พรรษา วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ เริ่มนำออกเผยแพร่ตั้งแต่เดือนสิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

บทเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” ได้อัญเชิญคำขวัญพระราชทานเนื่องในวันแม่แห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๐

ซึ่งมีเนื้อความว่า

“ข้าวในนาปลาในน้ำคำโบราณ
คือตำนานความอุดมสมบูรณ์สิ้น
ฝากลูกไทยร่วมหวงแหนรักแผ่นดิน
ถนอมไว้อย่าให้สิ้นแผ่นดินไทย”

มาเรียงร้อยขยายความเป็นบทเพลง มีศิลปินแห่งชาติสาขาต่าง ๆ ประมาณยี่สิบห้าคนทางด้านดนตรีและภาษา ร่วมกันแต่งเนื้อร้อง ๔ คน และแต่งทำนองอีก ๔ คน คือ

นายชาลี อินทรวิจิตร ศิลปินแห่งชาติ สาขา ศิลปะการแสดง ปี ๒๕๓๖ รับหน้าที่ประพันธ์เนื้อร้องเพิ่มจากคำขวัญวรรคที่ ๑ “ข้าวในนาปลาในน้ำคำโบราณ” และ เรืออากาศตรี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.แมนรัตน์ ศรีกรานนท์ ศิลปินแห่งชาติ ปี ๒๕๓๕ แต่งทำนองความว่า

“ข้าวในนาปลาในน้ำคำโบราณ ข้าวขอบลานยัง
อาจหาญเลี้ยงแผ่นดิน ป่าพงไพรเอ่องน้ำใสใช้อาบกิน
ดุจนियามแหล่งทรัพย์สิ้นแผ่นดินทอง”

นายเกียรติพงศ์ กาญจนภิ (สุนทรียา ณ เวียง-กาญจน์) ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ปี

แม่แห่งแผ่นดิน

ประพันธ์คำร้อง โดย

นายชาติ อินทรวิจิตร ศิลปินแห่งชาติ

นายเกียรติพงษ์ กาญจนนที (สุนทรียา ณ เวียงกาญจน์) ศิลปินแห่งชาติ

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ราชบัณฑิต

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ

ประพันธ์ทำนอง โดย

เรืออากาศตรี ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.แมนรัตน์ ศรีกรานนท์ ศิลปินแห่งชาติ

นายวิชัย อึ้งอัมพร

นายจิรวุฒิ กาญจนะผลิน

นายวิรัช อยู่ถาวร

Slowly

B^bm E^bm B^bm G^b7 F⁷

ข้าว ใน นา ปลาใน น้ำ คำ โบ ราณ คือ ต่า นาน ความ อุ ตม สม บูรณ สิ้น ผา กลูก

6

B^bm E^bm B^b Cm⁷ D^b7 G^b7 F⁷ *rall.*

ไทย ร่วม หวง แหน รัก แผ่น ดิน ถ นอม ไร่ อย่า ให้ สิ้น แผ่น ดิน ไทย ข้าว ใน

10

A tempo B^b D^bdim⁷ Cm⁷ F⁷ B^b B^b7 E^b

นา ปลาใน น้ำ คำ โบ ราณ ข้าว ขอบ ลาน ยัง อาจ หา ญ เลี้ยง แผ่น ดิน ป่า พง ไพร แอ่ง น้ำ ไส ใช้อาบ กิน ดูก นิ

16

C⁹ F⁷sus⁴ F⁷ B^bmaj⁷ Gm⁷ E^b F⁷

ยาม แห่ ล่ง ทรัพย์ สิ้น แผ่น ดิน ทอง คือ ต่า นาน ความ อุ ตม สม บูรณ สิ้น แม่ แห่ง แผ่น ดิน ท่าน หวง ไร่ ให้ ไทย

21

B^b Gm Gm(maj⁷) Gm⁷ Gm⁶ Cm⁷ F⁹/C F⁷b⁹ B^b B^b7

ผอง ทัว คุ้ง น้ำ เป็น ปู เป็น ปลา ข้าว ใน นา เป็น เงิน เป็น ทอง สม จิต ปอง ครอง ชี วัน กัน สืบ ไป ผา กลูก

26

E^b E^bdim⁷ Dm⁷ Gm⁷ Cm⁷ F⁷ B^b Gm⁷

ไทย ร่วม หวง แหน รัก แผ่น ดิน ตราบ ชี วิน เกิด ทูน แม่ ฟ้า ยิ่ง ใหญ่ ป่า ดิน น้ำ งด งาม อยู่ คู่ แดน

31

Cm⁷ C⁷ F⁷ B^b D⁷ Gm⁷ G⁷/B

ไทย ดิล ปา ชีพ ให้ ไทย สุข สร้าง ทุก ชี รม เย็น พระ บุญ ญา มหา รา ชี นี้ นาถ สนอง จอม

36

Cm⁷ F⁷ B^b D⁷/A Gm Gm⁷/F C⁷/E F⁷ B^b

ราช ส ่ง งาม พระ บำ เพ็ญ เเด่น ต่า รง ร่วม จง รัก ภูมิ พิ ทักษ์ ถิ่น ถ นอม ไร่ อย่า ให้ สิ้น แผ่น ดิน ไทย

๒๕๕๙ รับหน้าที่ประพันธ์เนื้อร้องเพิ่มจากคำขวัญวรรคที่ ๒ “คือตำนานความอุดมสมบูรณ์สิน” และ นายวิชัย อึ้งอัมพร แต่งทำนอง ความว่า

“คือตำนานความอุดมสมบูรณ์สิน แม่แห่งแผ่นดินท่าหนองไว้ให้ไทยผอง ทิวคิ่งน้ำเป็นปูเป็นปลา ข้าวในนาเป็นเงินเป็นทอง สมจิตปองครองชีวิตกันสืบไป”

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ราชบัณฑิต บุคคลดีเด่นด้านวัฒนธรรมสาขาวรรณศิลป์ (ร้อยกรอง) ปี ๒๕๓๖ รับหน้าที่ประพันธ์คำร้องเพิ่มจากคำขวัญวรรคที่ ๓ “ฝากลูกไทยร่วมหวงแหนรักแผ่นดิน” และ นายจิรวุฒิ กาญจนะผลิน แต่งทำนอง ความว่า

“ฝากลูกไทยร่วมหวงแหนรักแผ่นดิน ตราบชีวิตินเทิดทูนแม่ฟ้ายิ่งใหญ่ ป่าดินน้ำงดงามอยู่คู่แดนไทย ศิลปอาชีพให้ไทยสุขสร้างทุกขั้มเย็น”

นายเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ศิลปินแห่งชาติ สาขาวรรณศิลป์ ปี ๒๕๓๖ รับหน้าที่ประพันธ์คำร้องเพิ่มจากคำขวัญวรรคที่ ๔ “ถนอมไว้อย่าให้สิ้นแผ่นดินไทย” และ นายวิรัช อยู่ถาวร แต่งทำนอง ความว่า

“พระบุญญาหาราษินีนารถ สนนองจอมราชสง่างามพระบำเพ็ญ เต้นดำรงร่วมจงรักภุมิพิทักษ์ถิ่น ถนอมไว้อย่าให้สิ้นแผ่นดินไทย ฯ”

เพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” ขับร้องโดยนักร้องศิลปินแห่งชาติ ๔ คน ได้แก่ สวลี ผกาพันธุ์ สุเทพ วงศ์กำแหง ชรินทร์ นันทนาคร จินตนา สุขสถิตย์

ร่วมกับคณะนักร้องประสานเสียงจากกองดุริยางค์สามเหล่าทัพและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ บรรเลงดนตรีโดยบิ๊ก แบนด์ วงเฉลิมราชย์และวงดุริยางค์ทหารเรือ ขอเชิญชวนประชาชนทั้งในประเทศและต่างประเทศร่วมกันร้องเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” เพื่อเป็นสื่อและเป็นสัญลักษณ์แห่งความจงรักภักดีที่ประชาชนชาวไทยน้อมเกล้าฯถวายเนื่องในโอกาสอันเป็นมหามงคลยิ่งนี้

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จัดพิธีมอบรางวัล “คนดีศรีสังคม”

มัทวรรณ นครไทย รายงาน

เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ นายจุลยุทธ หิรัณยะวสิต ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบรางวัล “คนดีศรีสังคม” เพื่อเป็นเกียรติและเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่พลเมืองดีที่กระทำความดีเป็นที่ประจักษ์แก่สังคม จำนวน ๑๖ คน ณ ห้องประชุมอรรถโกวิทวิ ชั้น ๑ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ร่วมกับคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้จัดทำโครงการ “ส่งเสริมคนดีศรีสังคม” ด้วยตระหนักในพระราชดำรัส

ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ พ.ศ. ๒๕๑๕ ความตอนหนึ่งว่า **“ทุกคนจะต้องร่วมกันรักษาความดีงามให้ดำรงมั่นคงอยู่ในแผ่นดิน เพื่อความเป็นปึกแผ่น ความผาสุก และความก้าวหน้าของประเทศชาติและของคนไทยทุกถ้วนหน้า...”** ดังนั้นจึงจัดให้มีการยกย่องเชิดชูและมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณแก่ “คนดีศรีสังคม” ซึ่งเป็นผู้กระทำความดี เพื่อส่งเสริม สร้างขวัญและกำลังใจแก่คนดีเหล่านั้น ให้ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนเป็นแบบอย่างเพื่อปลูกกระแสการสร้างสังคมแห่งความดี เพราะความดีและคุณธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมสู่ความอยู่เย็นเป็นสุข

โครงการนี้ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ คณะทำงานคัดเลือกคนดีศรีสังคมได้เริ่มกระบวนการคัดเลือกจากการประสานหน่วยงานเครือข่าย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชน ในการติดตามข่าวสาร ข้อมูล เกี่ยวกับการทำความดีของคนไทยที่อยู่ในประเทศไทย อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติเป็นที่ประจักษ์ และนำมาพิจารณาคัดเลือกอย่างโปร่งใส เป็นธรรม ในปี ๒๕๕๐ ได้มอบรางวัลและเกียรติบัตรแก่ “คนดีศรีสังคม” ครั้งแรกจำนวน ๕ คน และครั้งที่ ๒ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๑ จำนวน ๑๓ คน การมอบรางวัลและเกียรติบัตรครั้งนี้จึงเป็นครั้งที่ ๓ มีผู้ได้รับรางวัลทั้งสิ้น ๑๖ คน แบ่งเป็น ๓ กรณี คือ

๑. ผู้ที่แสดงออกซึ่งความเมตตากรุณา ต่อเพื่อนมนุษย์ที่ตกทุกข์ได้ยาก ด้วยการอุทิศตนช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มี ๓ คน คือ

(๑) นายสุทัศน์ สุขมัน อายุ ๓๔ ปี คนขับแท็กซี่ ซึ่งช่วยชายผู้ติดตามหาพ่อที่ตาชวาเป็นต่อและมีอาการหลง ๆ ลืม ๆ จนได้พบกัน

(๒) นายเสนอ อินทะรังสี

อายุ ๔๗ ปี ซึ่งช่วยเหลือคนทีขี่รถยนต์เสียหลักพุ่งชนกำแพงบนทางด่วนจนตนเองถูกรถยนต์คันอื่นชนได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องพิการเป็นอัมพาตช่วงหน้าอกลงมา

(๓) นายธเนตร สุทธิวงศ์ อายุ ๓๘ ปี พนักงานบริษัทซึ่งช่วยเหลือเด็กหญิงผู้ป่วยเป็นโรคดาวน์ซินโดรมตามหาพ่อจนพบ

๒. ผู้ที่แสดงออกซึ่งการปกป้องพิทักษ์สังคมด้วยความกล้าหาญ เสียสละ โดยไม่เกรงกลัวต่อภัยอันตราย มี ๓ คน คือ

(๑) นายประสิทธิ์ ช้างพุก อายุ ๓๓ ปี คนขับแท็กซี่ซึ่งช่วยเหลือผู้หญิงที่ถูกกระชากสร้อยโดยกระโดดถีบรถจักรยานยนต์คนร้ายจนล้มทำให้จับคนร้ายได้

(๒) นายโสภณ จินดาทิพย์ อายุ ๓๓ ปี และ (๓) นายสุพจน์ พุ่มประเสริฐ อายุ ๓๒ ปี ได้ช่วยกันติดตามและจับคนร้ายที่กระชากกระเป๋าผู้หญิง

๓. ผู้ที่แสดงออกถึงความซื่อสัตย์ สุจริต เช่น ไม่ยกยอกหรือนำเอาทรัพย์สินมีค่าของผู้อื่นมาเป็นของตน ทั้ง ๆ ที่มีโอกาสจะกระทำได้ มี ๑๐ คน คือ

(๑) นายมานิต วงศ์บุญธรรม อายุ ๔๘ ปี พร้อมด้วย (๒) นายจอบ๊ะวา จรัสศรีสุข อายุ ๔๘ ปี (๓) นางสาวบวร ปะชาติ อายุ ๓๕ ปี และ (๔) นายอำนาจ เกียมรัมย์ อายุ ๒๙ ปี เจ้าหน้าที่รับบริจาคของวัดสวนแก้ว ได้นำเงินสดจำนวนกว่า ๑ ล้านบาท ทองรูปพรรณ และพระเสียมทองที่ซุกไว้ใต้เตียงของผู้บริจาคไปมอบให้พระพยอม กัลยาโณ เพื่อตามหาเจ้าของ

(๕) นายจำเริญ ลุนทอ อายุ ๕๕ ปี คนขับแท็กซี่ ซึ่งเก็บโทรศัพท์มือถือเกือบ ๕๐ เครื่อง มูลค่ากว่า ๒.๓ แสนบาทส่งคืนเจ้าของ

(๖) นายตุ้ย คำโนนม่วง อายุ ๔๕ ปี คนขับแท็กซี่ซึ่งเก็บเพชรมูลค่ากว่า ๒ แสนบาทส่งคืนเจ้าของผู้เป็นชาวต่างชาติ

(๗) นายธนนท์ชัย กิรติพัฒน์วงศ์ อายุ ๕๔ ปี คนขับแท็กซี่ซึ่งเก็บเงินสดจำนวนกว่า ๒ แสนบาท และเช็คประมาณ ๑๐ ล้านบาท ที่นักธุรกิจชาวกานาสิมไว้ที่ปั้มน้ำมันเจ็ทส่งคืนเจ้าของ

(๘) นายมังกร ยัดไสยง อายุ ๔๖ ปี คนขับแท็กซี่ซึ่งเก็บเงินสดจำนวนกว่า ๓ หมื่นบาท พร้อมเหรียญ ที่ระลึกขุนพันธรักษ์ราชเดชจตุคามรามเทพที่ลืมไว้บนรถ ส่งคืนเจ้าของ

(๙) เด็กหญิงบุลพร วงศ์ภาณุวัฒน์ อายุ ๑๐ ปี นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ซึ่งเก็บเงินสดจำนวนกว่า ๑ แสนบาทส่งคืนเจ้าของ

(๑๐) นายหรั่ง วังทุมมา อายุ ๓๔ ปี คนขับแท็กซี่ซึ่งเก็บเงินสดจำนวนกว่า ๔ แสนบาทที่ชาวญี่ปุ่นลืมไว้บนรถส่งคืนเจ้าของ

ปฏิทินกิจกรรมเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๑

ฝ่ายบริหารทั่วไป รายงาน

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม / โครงการ	สถานที่
๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	การจัดนิทรรศการพร้อมเผยแพร่สื่อต่าง ๆ ของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ในพิธีเปิดโครงการ “ธงชาติไทยสดใส ช่วยชาติไทย มีศักดิ์ศรี คนในปฐพีสุขสันต์” ของสำนักงานที่ปรึกษา กองทัพบก กองบัญชาการกองทัพบก สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ร่วมจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของชาติ และสถาบันหลักของชาติ ได้แก่ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	ณ สโมสรกองทัพบก ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ
๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.	ความคืบหน้าในการก่อสร้างอาคารเก็บรักษาและอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์และภาพนิ่งส่วนพระองค์ นายจุลยุทธ หิรัณยะวสิต ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เยี่ยมชมและรับฟังรายงานความคืบหน้าการก่อสร้างอาคารเก็บรักษาและอนุรักษ์ฟิล์มภาพยนตร์และภาพนิ่งส่วนพระองค์ จากคณะผู้ควบคุมงานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและบริษัทอิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน)	ณ อาคาร ๖๐๓ ชั้น ๓ สนามเสือป่า พระราชวัง ดุสิต กรุงเทพฯ

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม / โครงการ	สถานที่
๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๕.๓๐ น.	<p>พิธีมอบโล่ประกาศเกียรติคุณตัวแทนโครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม</p> <p>นายทินกร ภูวะปัจฉิม ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เป็นประธานมอบโล่ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้เป็นตัวแทนไปเผยแพร่วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีแก่ชาวอเมริกัน ตามโครงการนักเรียนแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม จัดโดยบริษัทไดนามิค เอ็ดดูเคชั่น เน็ตเวิร์ค D.E.N.</p>	ณ ห้องรัชดา ๑ - ๒ โรงแรมเจ้าพระยา ปาร์ค กรุงเทพฯ
๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๒.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.	<p>พิธีมอบรางวัลชุมชนหรือหมู่บ้านประชาธิปไตยตัวอย่าง ประจำปี ๒๕๕๑</p> <p>นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลชุมชนหรือหมู่บ้านประชาธิปไตยตัวอย่างประจำปี ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้พิจารณาคัดเลือกและประกาศยกย่องชุมชนหรือหมู่บ้านประชาธิปไตยตัวอย่างประจำปี ๒๕๕๑ จำนวน ๖๕ แห่ง อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้ชุมชนหรือหมู่บ้านอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ในชุมชนและหมู่บ้านของตนเองต่อไป</p>	ณ หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ ซอยอารีย์สัมพันธ์ กรุงเทพฯ
๒๘ กรกฎาคม - ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑	<p>โครงการฝึกอบรมการส่งเสริมด้านเอกลักษณ์ของชาติแก่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านวิเทศ</p> <p>คณะกรรมการจัดปฐมนิเทศด้านเอกลักษณ์ของชาติแก่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านวิเทศ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในฐานะเครือข่ายเอกลักษณ์ของชาติ จัดโครงการฝึกอบรมการส่งเสริมด้านเอกลักษณ์ของชาติแก่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านวิเทศ ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านวิเทศสัมพันธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เพื่อให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับข้อมูลของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ และความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ เป็นการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและประชาสัมพันธ์ประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ</p>	ณ โรงแรมบางกอกพาเลส กรุงเทพฯ

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม / โครงการ	สถานที่
๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ น.	<p>การแถลงข่าวเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน”</p> <p>นายจุลยุทธ หิรัณยะสวัสดิ์ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธานในพิธีแถลงข่าวเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” ซึ่งสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ร่วมกับสมาคมกักร้องแห่งประเทศไทย ไทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก และมูลนิธิศาลาเฉลิมกรุง ดำเนินการจัดทำเพลง “แม่แห่งแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสสมทวงคุณเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๖ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ เพื่อใช้เป็นสื่อและสัญลักษณ์แห่งความจงรักภักดี และน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประเทศไทยชาตินานัปการ รวมทั้งนำไปใช้ประกอบกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ต่อไป</p>	ณ ห้องประชุมชมวัง หอประชุมกองทัพเรือ กรุงเทพฯ
๑๓ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๑	<p>โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ</p> <p>สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อทบทวนบทบาทหน้าที่ และภารกิจหลัก ตลอดจนการดำเนินงานของสำนักงาน ฯ ที่เปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ และให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ รวมทั้งปรับวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p>	ณ โรงแรมอิมพีเรียลแม่ปิง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงแรมอิมพีเรียล โกลเด้นไทรแองเกิ้ล รีสอร์ท จังหวัดเชียงราย
๒๕ - ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑	<p>การจัดปฐมนิเทศด้านเอกลักษณ์ของชาติแก่ผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านวิเทศ รุ่นที่ ๖๕</p> <p>คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ โดยสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จัดปฐมนิเทศด้านเอกลักษณ์ของชาติแก่ผู้เกี่ยวข้องกับงานวิเทศ รุ่นที่ ๖๕ มีผู้เข้ารับการปฐมนิเทศ ประมาณ ๒๒๐ คน โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เสริมสร้าง</p>	ณ ห้องประชุมวิญญู ความันท์ ชั้น ๕ อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม / โครงการ	สถานที่
	<p>ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ และสถาบันหลักของชาติ ให้แก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านวิเทศ เป็น การปลูกฝังให้เกิดความรักชาติ นิยมไทย ส่งเสริม และกระตุ้นให้มีจิตสำนึกถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการเผยแพร่เอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศไทยไปสู่ชาวต่างประเทศ เพื่อให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้องชัดเจน อันจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของคนไทย รัฐบาลไทย และประเทศไทยในที่สุด</p>	
<p>๑๒ - ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑</p>	<p>การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับแผนแม่บทฯ</p> <p>สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ จัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่บุคลากรของสำนักงาน ฯ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับแผนแม่บทการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔</p>	<p>ณ อัญชนา รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์</p>
<p>๒๕ กันยายน ๒๕๕๑ เวลา ๑๒.๓๐ - ๑๖.๓๐ น.</p>	<p>พิธีมอบรางวัลโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง ประจำปี ๒๕๕๑</p> <p>พลเรือเอก ชุมพล บัจจุสานนท์ องคมนตรี เป็นประธานในพิธีมอบรางวัลโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง ประจำปี ๒๕๕๑ ที่คณะอนุกรรมการส่งเสริมการพัฒนาประชาธิปไตย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ได้พิจารณาประกาศยกย่องให้เป็นโรงเรียนประชาธิปไตยตัวอย่าง จำนวน ๖๒ โรงเรียน อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีและกระตุ้นให้โรงเรียนอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนของตนเองต่อไป</p>	<p>ณ หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพฯ</p>
<p>กันยายน ๒๕๕๑</p>	<p>งานประกาศเกียรติคุณ บุคคล หน่วยงาน และโครงการดีเด่นของชาติ ประจำปี ๒๕๕๑</p> <p>คณะอนุกรรมการคัดเลือกและเผยแพร่ผลงานดีเด่นของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จัดงานประกาศเกียรติคุณ บุคคล หน่วยงาน และโครงการดีเด่นของชาติ ประจำปี ๒๕๕๑ ที่มีผลงานดี</p>	

วัน/เดือน/ปี เวลา	กิจกรรม / โครงการ	สถานที่
	เด่นเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อยกย่อง ประกาศเกียรติคุณ และให้กำลังใจแก่บุคคลและหน่วยงานดังกล่าว ตลอดจนกระตุ้นให้หน่วยงานอื่น ๆ และประชาชนทั่วไปถือเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตนและสร้างสรรค์ผลงานที่ดีเด่นให้เป็นประโยชน์ต่อไป	

มาใช้คำไทยกันเถิด

คนไทยบางคนรวมทั้งสื่อมวลชนต่าง ๆ มักใช้คำศัพท์ภาษาต่างประเทศปะปนกับภาษาไทยทั้งในการพูดและการเขียน ทั้งที่ศัพท์ภาษาต่างประเทศเหล่านั้นมีคำภาษาไทยอยู่แล้ว และไม่ใช้คำศัพท์วิชาการที่จำเป็นต้องใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อความเข้าใจแต่อย่างใด

มาใช้คำไทยกันเถิด 😊

ชั้นพิเศษ ; ระดับทอง ไม่ควรใช้ **โกลด์คลาส (gold class)**

- 😊 ที่นั่งชั้นพิเศษราคาแพงกว่าที่นั่งธรรมดา
- 😞 ที่นั่งโกลด์คลาสราคาแพงกว่าที่นั่งธรรมดา
- 😊 ที่นี้เน้นให้บริการลูกค้าระดับทอง
- 😞 ที่นี้เน้นให้บริการลูกค้าโกลด์คลาส

ล้าหลัง ; โบราณ ไม่ควรใช้ **พริมิทีฟ (primitive)**

- 😊 บริษัทนี้ยังทำงานแบบล้าหลัง
- 😞 บริษัทนี้ยังทำงานแบบพริมิทีฟ
- 😊 หมู่บ้านนี้ยังมีลักษณะโบราณ
- 😞 หมู่บ้านนี้ยังมีลักษณะพริมิทีฟ

ผู้บรรยายพิเศษ ไม่ควรใช้ **เกสต์สปีคเกอร์ (guest speaker)**

- 😊 เขาได้รับเชิญเป็นผู้บรรยายพิเศษในการสัมมนาครั้งนี้
- 😞 เขาได้รับเชิญเป็นเกสต์สปีคเกอร์ในการสัมมนาครั้งนี้

จัดหมวดหมู่ ไม่ควรใช้ **กรู๊ปบิง (grouping)**

- 😊 นักวิจัยจัดหมวดหมู่ข้อมูล
- 😞 นักวิจัยกรู๊ปบิงข้อมูล

คะแนนนิยม ไม่ควรใช้ **เรตติ้ง (rating)**

- 😊 ละครเรื่องนี้มีคะแนนนิยมสูงมาก
- 😞 ละครเรื่องนี้มีเรตติ้งสูงมาก

สำรวจประชามติ ไม่ควรใช้ **โพล (poll)**

- 😊 สถาบันนี้ชอบทำสำรวจประชามติเกี่ยวกับการเมือง
- 😞 สถาบันนี้ชอบทำโพลเกี่ยวกับการเมือง

งานเสริม / อาชีพเสริม ไม่ควรใช้ ไซด์ไลน์ (side line)

😊 เขารับแปลเอกสารเป็นงานเสริม / อาชีพเสริม

😞 เขารับแปลเอกสารเป็นไซด์ไลน์

เงินติดกระเป๋า ไม่ควรใช้ พ็อกเก็ตมันนี่ (pocket money)

😊 แม่ให้เงินติดกระเป๋าลูกอาทิทยัลละเท่าไร

😞 แม่ให้พ็อกเก็ตมันนี่ลูกอาทิทยัลละเท่าไร

งานล่วงเวลา ไม่ควรใช้ โอเวอร์ไทม์ / โอที (overtime / O.T.)

😊 คนงานทำงานล่วงเวลาเพื่อให้มีรายได้เพิ่ม

😞 คนงานทำโอเวอร์ไทม์ / โอทีเพื่อให้มีรายได้เพิ่ม

กำไร / ค่าส่วนต่าง ไม่ควรใช้ มาร์จิ้น (margin)

😊 ผู้แทนจำหน่ายสินค้าทำกำไร / ค่าส่วนต่างได้เกิน ๑๐%

😞 ผู้แทนจำหน่ายสินค้าทำมาร์จิ้นได้เกิน ๑๐%

ริงเหยาะ ๆ ไม่ควรใช้ จ็อกกิ้ง (jocking)

😊 เขาริงเหยาะ ๆ ทุกเช้า

😞 เขาจ็อกกิ้งทุกเช้า

ครอบงำ ไม่ควรใช้ โดมิเนต (dominate)

😊 จีนกำลังครอบงำชาติอื่น ๆ ในเอเชียทางเศรษฐกิจ

😞 จีนกำลังโดมิเนตชาติอื่น ๆ ในเอเชียทางเศรษฐกิจ

บัตรทอง ไม่ควรใช้ โกลด์คาร์ด (gold card)

😊 ฉันได้รับบริการพิเศษเพราะมีบัตรทองของโรงแรม

😞 ฉันได้รับบริการพิเศษเพราะมีโกลด์คาร์ดของโรงแรม

สองเท่า ; อีก ไม่ควรใช้ ดับเบิล / เบิ้ล (double)

😊 ราคาสินค้าปีนี้ขึ้นเป็นสองเท่าของเมื่อ ๕ ปีก่อน

😞 ราคาสินค้าปีนี้ขึ้นเป็นดับเบิลของเมื่อ ๕ ปีก่อน

😊 ขนมหุ้นน้ำยาร้านนี้อร่อยจริง ๆ ต้องสั่งมากินอีก (ขาม)

😞 ขนมหุ้นน้ำยาร้านนี้อร่อยจริง ๆ ต้องสั่งมากินเบิ้ล

มาตรฐานลัทธิ ไม่ควรใช้ ดับเบิลสแตนดาร์ด (double standard)

😊 การพิจารณาเรื่องนี้ไม่เป็นธรรม เพราะใช้มาตรฐานลัทธิ

😞 การพิจารณาเรื่องนี้ไม่เป็นธรรม เพราะใช้ดับเบิลสแตนดาร์ด

ห้องบัญชาการ ไม่ควรใช้ วอร์รูม (war room)

😊 บริษัทใหญ่ ๆ มักมีห้องบัญชาการ

😞 บริษัทใหญ่ ๆ มักมีวอร์รูม

ใช้การได้ / ได้ผล ไม่ควรใช้ เวิร์ก (work)

😊 ลองวิธีนี้จะใช้การได้ / ได้ผลไหม

😞 ลองวิธีนี้จะเวิร์กไหม

ผู้หญิงเก่งงาน / ผู้หญิงทำงาน ไม่ควรใช้ เวิร์กกิงวูแมน (working woman)

😊 นอกจากสวยแล้ว เธอยังเป็นผู้หญิงเก่งงาน / ผู้หญิงทำงานอีกด้วย

😞 นอกจากสวยแล้ว เธอยังเป็นเวิร์กกิงวูแมนอีกด้วย

(ศัพท์และตัวอย่างจากหนังสือ ศัพท์ต่างประเทศ ที่ใช้คำไทยแทนได้ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน) 🌐

